

ESCENARIOS DE UN FUTURO CERCANO

ESCENARIS D'UN FUTUR PROPER

ESCENARIOS DE UN FUTURO CERCANO

SCENES FROM THE NEAR FUTURE

Centre del Carme Cultura Contemporània
23.11.2022 / 19.03.2023

CONSELL GENERAL DEL CONSORCI DE MUSEUS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

President d'honor

Ximo Puig i Ferrer
President de la Generalitat

Presidenta

Raquel Tamarit Iranzo
Consellera d'Educació, Cultura i Esport

Vicepresidents

Joan Ribó Canut
Alcalde de València

Carlos Mazón Guixot
President de la Diputació Provincial d'Alacant

Amparo Marco Gual
Alcaldeessa de Castelló de la Plana

Vocals

Luis Barcala Sierra
Alcalde d'Alacant

José Pascual Martí García
President de la Diputació Provincial de Castelló

Antoni Francesc Gaspar Ramos
President de la Diputació Provincial de València

Irene Ballester Buigues
Representant del Consell Valencià de Cultura

Mª Carmen Amoraga Toledo
Directora General de Cultura i Patrimoni de la
Conselleria d'Educació, Cultura i Esport i
Presidenta de la Comissió Científic-Artística

Gerent

José Luis Pérez Pont

Secretària

Eva Coscollà Grau
Sotssecretària de la Conselleria d'Educació,
Cultura i Esport

CONSORCI DE MUSEUS DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Direcció – Gerència

José Luis Pérez Pont

Cap d'Unitat de Coordinació de l'Àrea Expositiva

Susana Vilaplana Sanchis

Coordinació d'Exposicions

Lucía González Menéndez
Isabel Pérez Ortiz
Vicente Samper Embiz

Programes Públics

Eva Doménech López

Educació i Mediació

José Campos Alemany

Cap d'Unitat Coordinació Museística

Inmaculada Monfort Martín

Cap de Suport Gestió Publicacions

Carmen Claudia Hernández Pérez

Administració

Nicolás S. Bugada Cabrera
Antonio Martínez Palop
Germà Sánchez Eslava
Ana Viña Sanchís

Tècnics Programa EPRIEX

Sara Cortés Ferri
Eva Francés Maroto
Ana María Montaña Zanón
Graciela Nàcher Martínez
Israel Pérez Gil
Fátima López Montesinos

Administratius Programa EPRIEX

Nerea Boscá Castelló
Génesis Giménez Calaforra
Ioana Lucaci

EXPOSICIÓ

Organitzen i produeixen

Consorti de Museus de la Comunitat Valenciana
World Design Capital València 2022

Col·labora

Ajuntament de València

Centre del Carme Cultura Contemporània

Direcció

José Luis Pérez Pont

Comissariat

Tachy Mora

Coordinació tècnica

Isabel Pérez

Disseny gràfic

Filmac

Producció gràfica

Artefacte

Muntatge

Quadre S.L.

Adecuació sala

Sebastian López

Disseny de contingut AV

Logopost S.A.

Assegurances

Mapfre S.A.

CATÀLEG

Textos

María José Aranguren y José González Gallegos
Laura Bonell y Daniel López Dòriga
Pablo López Martín
Tachy Mora

Coordinació de l'edició

Tachy Mora
Isabel Pérez

Disseny i maquetació

Filmac

Fotografia

Mariela Apollonio

Traducció al valencià

Maria Delfina Lloret Galiana

Traducció al anglés

Pablo Ángel Barrios Martínez

Impressió i encuadernació

2N Impresores S.L.

© dels textos: els autors

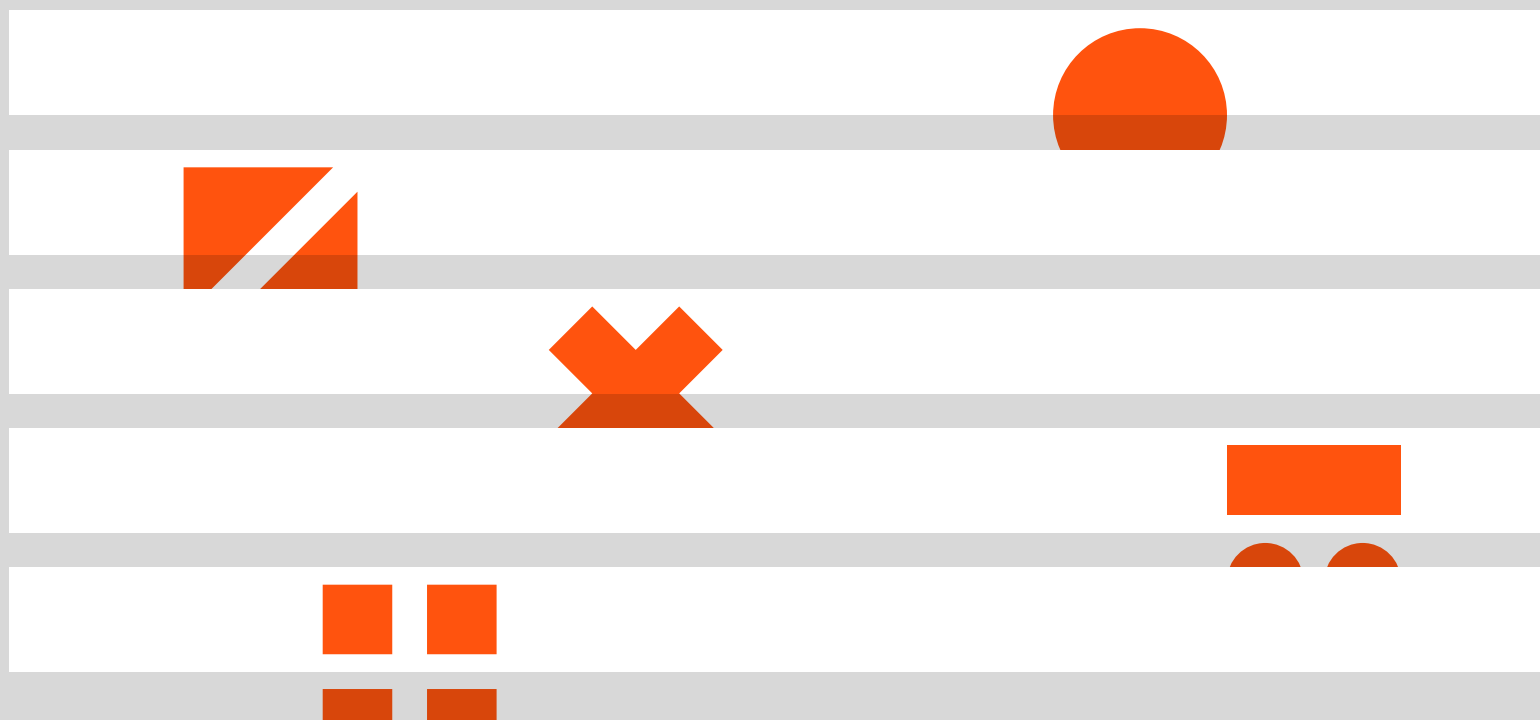
© de les imatges: els propietaris i/o depositaris

© de la present edició: Consorci de Museus de la
Comunitat Valenciana, 2022.

ISBN: 978-84-482-6773-5

Depòsit Legal: V-3350-2022

ESCENARIS D'UN FUTUR PROPER
ESCENARIOS DE UN FUTURO CERCANO
SCENES FROM THE NEAR FUTURE

Organitza i produeix

CONSORCI
DE MUSEUS
DE LA
COMUNITAT
VALENCIANA

WORLD DESIGN
CAPITAL
VALENCIA 2022

Col·labora

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA

ÍNDIX / ÍNDICE / INDEX

1. Pròleg / Prólogo / Foreword

La dècada de la sincronització, per Tachy Mora	
La década de la sincronización, por Tachy Mora	
The decade of synchronisation, by Tachy Mora.....	10

2. Reflexions / Reflexiones / Reflections

La casa no és una màquina, per Laura Bonell i Daniel López-Dòriga	
La casa no es una máquina, por Laura Bonell y Daniel López-Dòriga	
The house is not a machine, by Laura Bonell and Daniel López-Dòriga.....	18

<i>Open House</i> . Pensant l'habitar, per María José Aranguren i José González Gallegos	
<i>Open House</i> . Pensando el habitar, por María José Aranguren y José González Gallegos	
Open House. Thinking about inhabiting, by María José Aranguren and José González Gallegos	34

La domesticitat que ve. Breu genealogia de l'immediat, per Pablo López Martín	
La domesticidad que viene. Breve genealogía de lo inmediato, por Pablo López Martín	
The coming domesticity. A brief genealogy of the immediate, by Pablo López Martín	50

3. Instal·lacions / Instalaciones / Installations

Topografia de l'Habitatge. Disseny de Arqueha	
Topografía de la Vivienda. Diseño de Arqueha	
Housing Topography. Design by Arqueha	68

Big Bang Kitchen. Disseny de Ciertto Estudio	
Big Bang Kitchen. Diseño de Ciertto Estudio	
Big Bang Kitchen. Design by Ciertto Estudio	84

Work From Anywhere Hub. Disseny de Eli Gutiérrez Estudio	
Work From Anywhere Hub. Diseño de Eli Gutiérrez Estudio	
Work From Anywhere Hub. Design by Eli Gutiérrez Estudio.....	100

4. Peces / Piezas / Pieces

Link & Inflate Link. Disseny de Raw Color per Sancal	
Link & Inflate Link. Diseño de Raw Color para Sancal	
Link & Inflate Link. Design by Raw Color for Sancal.....	118

Tape System. Disseny de Clap Studio per Missana	
Tape System. Diseño de Clap Studio para Missana	
Tape System. Design by Clap Studio for Missana.....	126
Cabana. Disseny de Isaac Piñeiro per A-Emotional Light	
Cabana. Diseño de Isaac Piñeiro para A-Emotional Light	
Cabana. Design by Isaac Piñeiro for A-Emotional Light.....	134
Ola Plus. Disseny de Silvia Ceñal per Ondarreta	
Ola Plus. Diseño de Silvia Ceñal para Ondarreta	
Ola Plus. Design by Silvia Ceñal for Ondarreta	142
Babel. Disseny de Cambres Design per Teulat	
Babel. Diseño de Cambres Design para Teulat	
Babel. Design by Cambres Design for Teulat.....	150
Mood. Disseny de Nahtrang per Estiluz	
Mood. Diseño de Nahtrang para Estiluz	
Mood. Design by Nahtrang for Estiluz	158
8' 33". Disseny de A-R-O	
8' 33". Diseño de A-R-O	
8' 33". Design by A-R-O	166
505. Disseny de Expormim	
505. Diseño de Expormim	
505. Design by Expormim.....	174
Dania. Disseny de Momocca	
Dania. Diseño de Momocca	
Dania. Design by Momocca.....	182
Pey Superligera. Disseny de Julia Esqué, Marc Morro i Jaume Ramírez en col·laboració amb Mobles 114	
Pey Superligera. Diseño de Julia Esqué, Marc Morro y Jaume Ramírez en colaboración con Mobles 114	
Pey Superligera. Design by Julia Esqué, Marc Morro and Jaume Ramírez in collaboration with Mobles 114 ..	190

PRÒLEG

PRÓLOGO

FOREWORD

Flexibilitat, multifuncionalitat, modularitat, nomadisme i sostenibilitat són cinc conceptes que no són nous, però que ara han de replantejar-se per a un escenari diferent.

Flexibilidad, multifuncionalidad, modularidad, nomadismo y sostenibilidad son cinco conceptos que no son nuevos, pero que ahora han de replantearse para un escenario distinto.

Flexibility, multifunctionality, modularity, nomadism and sustainability are five concepts that are not new, but which now need to be rethought for a different scenario.

LA DÉCADA DE LA SINCRONITZACIÓ

Fa cent anys, els dissenyadors i arquitectes de la Bauhaus i el moviment modern van superar el concepte tradicional de l'habitatge i els seus espais, proposant noves maneres de construir, de distribució i d'equipament, i, en conseqüència, d'habitar i de relacionar-se amb l'entorn. Si bé gran part dels seus plantejaments estètics i constructius, com el racionalisme, la industrialització o la incorporació de nous materials i avanços tècnics, han tingut una gran repercussió i desenvolupament des d'aleshores, la societat, en canvi, ha anat a una altra velocitat a l'hora d'adoptar uns certs models de format, concepció i ús de l'espai domèstic als quals aquests moviments van obrir la porta. Des d'aleshores, l'habitatge ha estat en constant revisió, reformulació i, fins i tot, experimentació, i ha tingut un profund interès projectual per a la majoria dels arquitectes i dissenyadors més importants del segle XX i el que portem de XXI.

Aquests models de l'espai domèstic, en síntesi, han estat orientats a aconseguir una major flexibilitat del seu format, concepció i ús, enfront dels esquemes tradicionals. El canvi de mentalitat necessari per a comprendre i condicionar la llar com un entorn capaç de possibilitar aquesta flexibilitat ha anat molt més lent, perquè per a la gran majoria de la societat ha sigut una necessitat progressiva segons anaven evolucionant les estructures socials i els estils de vida. Encara que en les últimes dues dècades l'ajust de mentalitat respecte a la llar com un possible espai canviant, fluid i més versàtil es feia ja palpable, la pandèmia per Covid-19 i els seus confinaments van posar sobre la taula l'evidència d'aquesta mancança o necessitat en moltes llars.

El projecte expositiu d'Escenaris d'un futur proper va començar a forjar-se passada l'emergència inicial i els confinaments més restrictius, amb els processos de vacunació ja en marxa i l'obertura a la convivència amb el virus. Això va afavorir un enfocament reflexionat, amb perspectiva i conclusions consolidades sobre com la pandèmia havia impactat en l'entorn domèstic. Davant

LA DÉCADA DE LA SINCRONIZACIÓN

Hace cien años, los diseñadores y arquitectos de la Bauhaus y el movimiento moderno rompieron con el concepto tradicional de la vivienda y sus espacios, proponiendo nuevas maneras de construir, de distribución y de equipamiento, y, en consecuencia, de habitar y de relacionarse con el entorno. Si bien, gran parte de sus planteamientos estéticos y constructivos, como el racionalismo, la industrialización o la incorporación de nuevos materiales y avances técnicos, han tenido una gran repercusión y desarrollo desde entonces, la sociedad, sin embargo, ha ido a otra velocidad a la hora de adoptar ciertos modelos de formato, concepción y uso del espacio doméstico a los que estos movimientos abrieron la puerta. Desde entonces, la vivienda ha estado en constante revisión, reformulación e, incluso, experimentación, habiendo tenido un profundo interés proyectual para la mayoría de los arquitectos y diseñadores de mayor calado del siglo XX, y lo que llevamos de XXI.

Estos modelos del espacio doméstico, en síntesis, han estado orientados a conseguir una mayor flexibilidad de su formato, concepción y uso, frente a los esquemas tradicionales. El cambio de mentalidad necesario para comprender y acondicionar el hogar como un entorno capaz de posibilitar dicha flexibilidad ha ido mucho más lento, pues para la gran mayoría de la sociedad ha sido una necesidad progresiva según iban evolucionando las estructuras sociales y los estilos de vida. Aunque en las últimas dos décadas, el ajuste de mentalidad con respecto al hogar como un posible espacio cambiante, fluido y más versátil se hacía ya palpable, la pandemia por Covid-19 y sus confinamientos pusieron sobre la mesa la evidencia de esta carencia o necesidad en muchos hogares.

El proyecto expositivo de Escenarios de un Futuro Cercano empezó a fraguarse pasada la emergencia inicial y los confinamientos más restrictivos, con los procesos de vacunación ya en marcha y la apertura a la convivencia con el virus. Esto favoreció un enfoque

THE DECADE OF SYNCHRONISATION

One hundred years ago, the designers and architects of the Bauhaus and the Modern Movement broke with the traditional concept of home and its spaces, proposing new ways of building, of distribution and equipment, and, consequently, of inhabiting and relating to the environment. Although many of their aesthetic and constructive approaches, such as rationalism, industrialisation or the incorporation of new materials and technical advances, have had a great impact and development since then, society has gone, however, at a different speed when it comes to adopting certain models of format, conception, and the use of domestic space to which these movements have opened themselves. Since then, housing has been constantly revised, reformulated, and even experimented. Therefore, it has been of profound interest for most important architects and designers of the twentieth century and so far in the twenty-first.

As a resume, the aim of these type of domestic space was to achieve greater flexibility in their format, their conception, and their use in contrast to their traditional schemes. The change of mentality necessary to understand and to conceive our home as an environment that can enable such flexibility has been much slower. For most of the society, it has been a progressive necessity as social structures and lifestyles have evolved. Although the adjustment of mentality regarding housing as a possible changing, fluid and more versatile space was already palpable, the Covid-19 pandemic and its confinements brought to the table the evidence of this lack or need in many homes in the last two decades.

The exhibition project Scenes from the Near Future began to take shape after the initial emergency and the more restrictive confinements, with the vaccination processes already underway and to the opening to coexistence with the virus. This favoured a thoughtful approach, with consolidated perspective and conclusions about how the pandemic had impacted on the domestic environment. The real functional and

de la bogeria d'accions llampec dutes a terme en la llar amb motiu dels confinaments, les vertaderes necessitats funcionals i d'equipament que demanava la societat per a la llar contemporània després de la pandèmia es van manifestar amb una vehement claredat. Al capdavant en el rànking: una major flexibilitat. La sincronització estava servida.

Així, la gran qüestió entorn de la qual gira Escenaris d'un futur proper és la **flexibilitat**, a través d'una sèrie d'instal·lacions i peces que fan un zoom sobre parts concretes de l'habitatge, per al qual proposa tant equipament com solucions que ens puguin conduir a un entorn domèstic més versàtil i adaptat als nous estils de vida. Peces de mobiliari i il·luminació, i també escenes domèstiques, concebudes per una sèrie de dissenyadors, arquitectes, firmes d'equipament, de materials o de l'àmbit de la construcció, seleccionats per a treballar en equip en diferents tipus de projectes per a la mostra.

A part de la flexibilitat, els participants podien treballar les seues propostes addicionalment entorn d'altres quatre conceptes més, sense necessitat que fora simultàniament. D'una banda, multifuncionalitat i modularitat, dues qüestions no exemptes d'incloure flexibilitat en si mateixes. Com a premissa, els dos plantejaments havien d'anar un pas més enllà respecte de com s'han resolt fins ara aquestes mateixes prestacions: la **multifuncionalitat** havia de ser més equilibrada, de manera que no hi haguera funcions principals i secundàries (o funcions deficientes en la seua missió), i la **modularitat** havia de proporcionar una reconfiguració pràctica, eficient i activa, que evitara les composicions estàtiques i els sistemes d'ancoratge que es deterioraren amb el temps, i menyscabaren la capacitat de replantejament.

D'altra banda, les propostes també podien girar entorn del **nomadisme**, que inclou flexibilitat quant a estil de vida i també és susceptible d'un equipament ad hoc. Si bé el nomadisme va patir una aturada durant la pandèmia, la tendència de la societat a canviar el seu lloc de residència amb freqüència és cada vegada més comuna i s'ha recuperat quan s'han relaxat les restriccions. Finalment, transversalment totes les propostes havien d'estar treballades des de la **sostenibilitat**, entesa no sols des d'una concepció respectuosa amb el medi ambient des del punt de vista de recursos, materials, petjada, reciclatge i economia circular, sinó també mitjançant el plantejament de

reflexionado, con perspectiva y conclusiones consolidadas en torno a cómo la pandemia había impactado en el entorno doméstico. Frente a la locura de acciones relámpago emprendidas en el hogar con motivo de los confinamientos, las verdaderas necesidades funcionales y de equipamiento que demandaba la sociedad para el hogar contemporáneo tras la pandemia, se manifestaron con una vehemente claridad. A la cabeza en el ranking: una mayor flexibilidad. La sincronización estaba servida.

Así, la gran cuestión en torno a la que gira Escenarios de un Futuro Cercano es la **flexibilidad**, a través de una serie de instalaciones y piezas, que hacen un zoom sobre partes concretas de la vivienda, proponiendo tanto equipamiento como soluciones que nos puedan conducir a un entorno doméstico más versátil y adaptado a los nuevos estilos de vida. Piezas de mobiliario e iluminación, así como escenas domésticas, concebidas por una serie de diseñadores, arquitectos, firmas de equipamiento, de materiales o del ámbito de la construcción, seleccionados para trabajar en equipo en diferentes tipos de proyectos para la muestra.

Aparte de la flexibilidad, los participantes podían trabajar sus propuestas adicionalmente en torno a otros cuatro conceptos más, sin necesidad de ser simultáneamente. Por un lado, multifuncionalidad y modularidad, dos cuestiones no exentas de encerrar flexibilidad en sí mismas. Como premisa, ambos planteamientos debían ir un paso más allá con respecto a cómo se han resuelto hasta ahora estas mismas prestaciones: la **multifuncionalidad** debía ser más equilibrada, de modo que no hubiera funciones principales y secundarias (o funciones deficientes en su cometido), y la **modularidad** debía proporcionar una reconfiguración práctica, eficiente y activa, evitando las composiciones estáticas y sistemas de anclaje que se deterioraran con el tiempo, menoscabando la capacidad de replanteamiento.

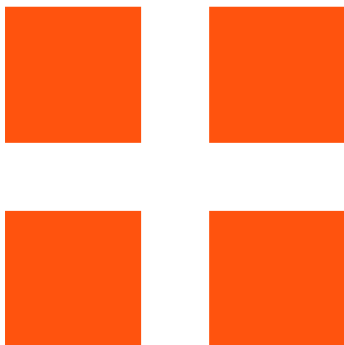
Por otro lado, las propuestas también podían girar en torno al **nomadismo**, que encierra flexibilidad en cuanto a estilo de vida y también es susceptible de un equipamiento ad hoc. Si bien, el nomadismo sufrió un parón durante la pandemia, la tendencia de la sociedad a cambiar su lugar de residencia con frecuencia es cada vez más común y se ha recuperado en cuanto se han relajado las restricciones. Por último, transversalmente todas las propuestas debían estar trabajadas desde la **sostenibilidad**, entendida no solo desde una concepción respetuosa con el medio ambiente a nivel de recursos, materiales, huella, reciclaje y

Flexibilitat
Flexibilidad
Flexibility

Multifunció
Multifunción
Multifunction

Modularitat
Modularidad
Modularity

equipment needs that society demanded for the contemporary home became vehemently clear in the aftermath of the pandemic facing the madness of lightning actions undertaken in the home due to the confinements. At the top of the ranking: greater flexibility. Synchronisation was the order of the day.

Thus, the great question around which Scenes From a Near Future revolves is **flexibility**, through a series of installations and pieces that focus on specific parts of the housing, proposing both equipment and solutions that can lead us to a more versatile domestic environment adapted to new lifestyles. Pieces of furniture and lighting, as well as domestic scenes, conceived by a series of designers, architects, equipment, materials, or construction firms, selected to work in teams on different types of projects for the show.

Besides flexibility, the participants could also make their proposals based on four other concepts, without the need to be simultaneous. On the one hand, multifunctionality and modularity, two issues do not exempt of enclosing flexibility in themselves. As a premise, both approaches had to go a step further with respect to how these same features have been resolved so far: **multifunctionality** had to be more balanced, so that there were no main and secondary functions (or deficient functions in their role), and **modularity** had to provide a practical, efficient, and active reconfiguration, avoiding static compositions and anchoring systems that would deteriorate over time, undermining the capacity for restructuring.

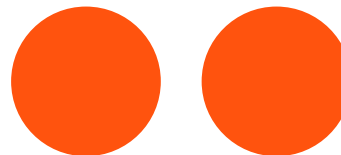
On the other hand, proposals could also revolve around **nomadism**, which embodies flexibility in terms of lifestyle and it is also susceptible to ad hoc furnishing. While nomadism suffered a hiatus during the pandemic, society's tendency to change its place of residence frequently is increasingly common and has picked up again as soon as restrictions have been relaxed. Finally, all the proposals had to work transversally from the perspective of **sustainability**, understood not only from an environmentally friendly conception at the level of resources, materials, footprint, recycling, and circular economy, but also through the approach of formulas that provide multi-purpose or long-term solutions for the different stages of life, which is also another way of being sustainable.

The exhibition Scenes from a Near Future is a prospective exercise on what our domestic environments will be like in ten years' time, not from a disruptive and

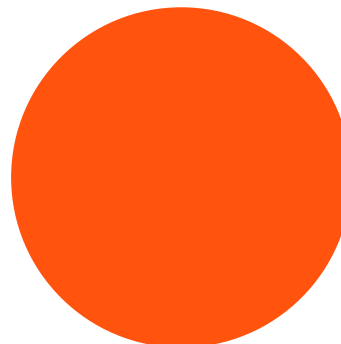
fórmules que aportaren solucions polivalents o a la llarga per a les diferents etapes de la vida, que és també una altra manera de ser sostenible.

L'exposició Escenaris d'un futur proper és un exercici de prospectiva sobre com seran els nostres entorns domèstics d'ací a deu anys, però no des d'una perspectiva disruptiva i utòpica, sinó a partir de qüestions que estan sobre la taula des de fa dècades i que fins ara no s'havien sincronitzat amb una societat tan oberta al canvi i a la flexibilitat en l'àmbit domèstic com l'actual. Flexibilitat, multifuncionalitat, modularitat, nomadisme i sostenibilitat són cinc conceptes que no són nous, però que ara han de replantejar-se per a un escenari diferent, que siga capaç de donar resposta a les noves tendències en estils de vida, i reflectisquen al seu torn els canvis que hui entreveiem, tenint en compte les realitats socials, tecnològiques i sostenibles contemporànies.

I per què d'ací a deu anys? Doncs perquè des que es comença a forjar una tendència o a conceptualitzar un disseny, en la meua trajectòria com a periodista he identificat que, si té èxit, tarda uns deu anys a popularitzar-se. La travessia no és gens fugaç. Entremig hi ha les fases de desenvolupament tècnic, prototipatge, resistència o implantació. Després, les accions comercials i de comunicació. Si la resposta és positiva, amb sort, es consolida i popularitza en el seu nínxol o de manera massiva. Els dissenys i exercicis de prospectiva que formen part d'aquesta exposició són reflex de les necessitats del moment que vivim i podrien impactar en breu en el mercat, és a dir, a sa casa. De fet, moltes de les propostes arriben ja a Escenaris d'un futur proper en fase d'explorar la seua primera acceptació per part de vosté.

Nomadisme
Nomadismo
Nomadism

Sostenibilitat
Sostenibilidad
Sustainability

Tachy Mora és comissària d'*Escenaris d'un futur proper* i treballa com a periodista cultural des de 1998, especialitzada en disseny, interiorisme i arquitectura. En l'actualitat, col·labora amb la revista dominical del diari *El País*. Prèviament, ha escrit de manera regular per a mitjans com *Neo2*, *Visual*, *Diario Design* i el *Magazine* del periòdic *El Mundo*. Puntualment, ha col·laborat també amb altres revistes com *Surface*, *Citizen K*, *Elle Decoration* i *Mujer Hoy*. Així mateix, ha sigut coordinadora de diverses publicacions, formant part de l'equip editorial de la revista especialitzada en disseny *Experimenta* i de la plataforma digital *Houzz*. En 2011 va publicar el llibre *Artesanía española de vanguardia* (Lunwerg), que després es va convertir en una exposició d'itinerància internacional. Alterna la seua labor periodística amb el desenvolupament d'activitats culturals relacionades amb el disseny, i la consultoria d'estratègia de marca i *storytelling*.

economía circular, sino también mediante el planteamiento de fórmulas que aportaran soluciones polivalentes o a la larga para las diferentes etapas de la vida, que es también otro modo de ser sostenible.

La exposición *Escenarios de un Futuro Cercano* es un ejercicio de prospectiva sobre cómo serán nuestros entornos domésticos de aquí a diez años, pero no desde una perspectiva disruptiva y utópica, sino a partir de cuestiones que están sobre la mesa desde hace décadas y que hasta ahora no se habían sincronizado con una sociedad tan abierta al cambio y a la flexibilidad en el ámbito doméstico como la actual. Flexibilidad, multifuncionalidad, modularidad, nomadismo y sostenibilidad son cinco conceptos que no son nuevos, pero que ahora han de replantearse para un escenario distinto, que sea capaz de dar respuesta a las nuevas tendencias en estilos de vida, reflejando a su vez los cambios que hoy atisbamos, atendiendo a las realidades sociales, tecnológicas y sostenibles contemporáneas.

¿Y por qué de aquí a diez años? Pues porque desde que se empieza a fraguar una tendencia o a conceptualizar un diseño, en mi trayectoria como periodista he identificado que, de tener éxito, tarda unos diez años en popularizarse. La travesía no es nada fugaz. Entre medias están las fases de desarrollo técnico, prototipado, resistencia o implantación. Luego, las acciones comerciales y de comunicación. Si la respuesta es positiva, con suerte se consolida y populariza, en su nicho o de manera masiva. Los diseños y ejercicios de prospectiva que forman parte de esta exposición, son reflejo de las necesidades del momento que vivimos y podrían impactar en breve en el mercado, es decir, en su casa. De hecho, muchas de las propuestas, llegan ya a *Escenarios de un Futuro Cercano* en fase de explorar su primera aceptación por parte de usted.

Tachy Mora es la comisaria de *Escenarios de un Futuro Cercano* y trabaja como periodista cultural desde 1998, especializada en diseño, interiorismo y arquitectura. En la actualidad, colabora con la revista dominical del diario *El País*. Previamente, ha escrito de manera regular para medios como *Neo2*, *Visual*, *Diario Design* y el *Magazine* del periódico *El Mundo*. Puntualmente, ha colaborado también con otras revistas como *Surface*, *Citizen K*, *Elle Decoration* y *Mujer Hoy*. Asimismo, ha sido coordinadora de diversas publicaciones, formando parte del equipo editorial de la revista especializada en diseño *Experimenta* y de la plataforma digital *Houzz*. En 2011 publicó el libro *Artesanía Española de Vanguardia* (Lunwerg), que después se convirtió en una exposición de itinerancia internacional. Alterna su labor periodística con el desarrollo de actividades culturales relacionadas con el diseño, y la consultoría de estrategia de marca y *storytelling*.

utopian perspective, but based on issues that have been on the table for decades and which until now have not been synchronised with a society as open to change and flexibility in the domestic sphere as today's one.

Flexibility, multifunctionality, modularity, nomadism and sustainability are five concepts that are not new, but which now need to be rethought for a different scenario, one that can respond to the new lifestyle trends, while reflecting the changes that we are now seeing, considering contemporary social, technological, and sustainable realities.

And why ten years from now? Well, because from the moment a trend begins to take shape or a design is conceptualised, in my career as a journalist I have identified that, if successful, it takes about ten years to become popular. The journey is far from fleeting. In between them are the phases of technical development, prototyping, endurance, or implementation. Then there are the commercial and communication actions. If the response is positive, it hopefully consolidates and popularises, either in its niche or on a mass scale. The designs and foresight exercises that form part of this exhibition reflect the moment's needs and it could soon have an impact on the market, that is, in your home. In fact, many of the proposals are already arriving at *Scenes from A Near Future* to explore their first acceptance by you.

Tachy Mora is the curator of *Scenes from the Near Future* and has been working as a cultural journalist since 1998, specialising in design, interior design, and architecture. She currently contributes to the Sunday magazine of the newspaper *El País*. Previously, she has written regularly for media such as *Neo2*, *Visual*, *Diario Design*, and the Sunday magazine of the newspaper *El Mundo*. Occasionally, she has contributed to other magazines such as *Surface*, *Citizen K*, *Elle Decoration* and *Mujer Hoy*. She has also been the coordinator of various publications, forming part of the editorial team of the magazine specialising in design *Experimenta* and the digital platform *Houzz*. In 2011 she published the book *Cutting Edge Spanish Crafts* (Lunwerg), which later became an internationally touring exhibition. She alternates her journalistic work with curating, the development of cultural activities related to design, brand strategy and storytelling consultancy.

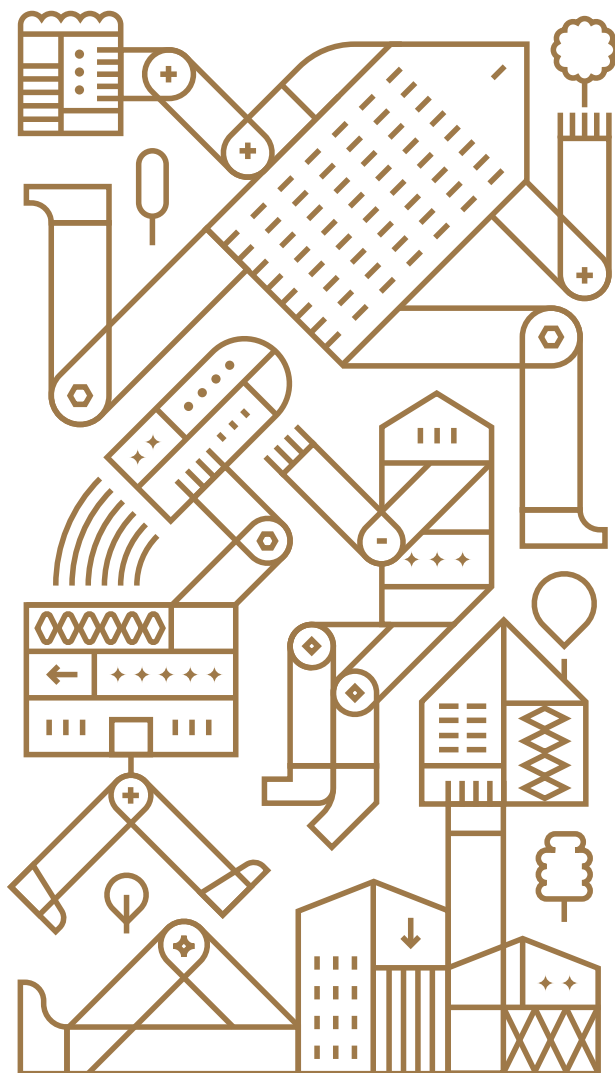
2

REFLEXIONS

REFLEXIONES

REFLECTIONS

LA CASA NO ES UNA MÀQUINA

«(Les generacions futures) Treballaran a casa, connectats a l'empresa, al cap, no per carreteres o ferrocarrils, sinó per televisió. Transmetran informació per circuit tancat bidireccional de televisió i per sistemes informàtics. El gran trànsit de l'hora punta estatunidenca sobre tota aquesta superfície d'asfalt, anant i venint de la faena cada dia, haurà acabat. A l'infern tota aquesta conducció. Fins i tot les compres es faran a través de la televisió».
(«The New Life Out There», article de 1965 de Tom Wolfe sobre les teories de Marshall McLuhan)

Com es construeixen els espais que habitem influeix en la manera en què els vivim. La suma de qüestions econòmiques, polítiques, urbanístiques i constructives que donen forma als nostres habitatges –i que en la majoria dels casos no són decidides pels seus futurs habitants– tenen una conseqüència directa en la construcció de la nostra pròpia identitat i en l'organització del nucli familiar dins de l'esfera domèstica. Factors els dos que, al seu torn, acaben repercutint en la societat.

Els nostres habitatges no són el resultat d'un procés de perfeccionament basat en lleis científiques que pretenen aconseguir un ideal, sinó el resultat de forces diverses que, sovint, avancen en direccions contràries i on (quasi) sempre s'imposa l'especulació.

De tot això ens vam adonar, d'una forma ja del tot ineludible, quan la pandèmia de Covid-19 ens va tancar, precisament, a les nostres cases. L'espai domèstic es va convertir en l'únic escenari de vida per a tot aquell que no fora considerat *treballador essencial*. En pocs moments de la història s'ha reflexionat tan intensament sobre la realitat del nostre espai domèstic, sobre les seues virtuts i, sobretot, sobre les seues mancances: la falta d'un espai exterior propi, de llum natural a l'interior i de ventilació adequada; l'estretor de les habitacions; les parets de paper que ens fan participants de les discussions dels veïns; aquests banys i cuines als quals, tal vegada, els tocava una renovació... Però, sobretot, hem constatat

LA CASA NO ES UNA MÁQUINA

«(Las generaciones venideras) Trabajarán en casa, conectados a la corporación, al jefe, no por carreteras o ferrocarriles, sino por televisión. Transmitirán información por circuito cerrado bidireccional de televisión y por sistemas informáticos. El gran tráfico de la hora punta estadounidense sobre toda esa superficie de asfalto, yendo y viniendo del trabajo todos los días, habrá terminado. Al diablo con toda esa conducción. Incluso las compras se realizarán a través de la televisión».

(«The New Life Out There», artículo de 1965 de Tom Wolfe sobre las teorías de Marshall McLuhan)

Cómo se construyen los espacios que habitamos influye en la manera en la que los vivimos. La suma de cuestiones económicas, políticas, urbanísticas y constructivas que dan forma a nuestras viviendas –y que en la mayoría de los casos no son decididas por sus futuros habitantes–, tienen una consecuencia directa en la construcción de nuestra propia identidad y en la organización del núcleo familiar dentro de la esfera doméstica. Factores ambos que, a su vez, acaban repercutiendo en la sociedad.

Nuestras viviendas no son el resultado de un proceso de perfeccionamiento basado en leyes científicas que pretenden alcanzar un ideal, sino el resultado de fuerzas diversas que, a menudo, avanzan en direcciones contrarias y donde (casi) siempre se impone la especulación.

De todo ello nos dimos cuenta, de una forma ya del todo ineludible, cuando la pandemia de COVID-19 nos encerró, precisamente, en nuestras casas. El espacio doméstico se convirtió en el único escenario de vida para todo aquel que no fuera considerado *trabajador esencial*. En pocos momentos de la historia se ha reflexionado de forma tan intensa sobre la realidad de nuestro espacio doméstico, sobre sus virtudes y, sobre todo, sobre sus carencias: la falta de un espacio exterior propio, de luz natural en el interior y de ventilación adecuada; la estrechez de las habitaciones; las paredes de papel que nos hacen partícipes de las discusiones de los vecinos;

A HOUSE IS NOT A MACHINE

«(The coming generations) will work at home, connected to the corporation, the boss, not by roads or railroads, but by television. They will relay information by closed-circuit two-way TV and by computer systems. The great massive American rush-hour flow over all that asphalt surface, going to and from work every day, will be over. The hell with all that driving. Even shopping will be done via TV.»

(«The New Life Out There», 1965 article by Tom Wolfe on Marshall McLuhan's theories)

How the spaces we inhabit are built influences the way we live them. The sum of economic, political, urban planning and construction issues that shape our homes - and which in most cases are not decided by their future residents - have a direct consequence on the construction of our own identity and on the organisation of the family nucleus within the domestic sphere. Both factors, in turn, have repercussions on society.

Our dwellings are not the result of a process of improvement based on scientific laws that aim to achieve an ideal, but the result of diverse forces that often move in opposite directions and where speculation (almost) always prevails.

We became aware of all this, in a way that was now inescapable, when the COVID-19 pandemic locked us in our homes. The domestic space became the only living space for anyone who was not considered an *essential worker*. At few times in history has there been such intense reflection on the reality of our domestic space, on its virtues and, above all, on its shortcomings: the lack of an outdoor space of our own, of natural light inside and of adequate ventilation; the narrowness of the rooms; the paper walls that make us part of the neighbours' discussions; those bathrooms and kitchens that, perhaps, could do with a renovation.... But, above all, we have noted the difficulty of carrying out activities supposedly outside the domestic sphere (work, learning or leisure) in dwellings that are heirs to a functionalist

la dificultat de fer activitats suposadament alienes a l'esfera domèstica (el treball, l'aprenentatge o l'oci) en uns habitatges hereus d'un pensament funcionalista que compleix ja més de cent anys.

Amb el temor a un pròxim confinament sempre present, les escoles han reobert i s'han anat recuperat les opcions d'oci fora de la llar. Però la reincorporació de la massa laboral a l'oficina està avançant de forma més lenta, fins i tot dubitativa. Sembla albirar-se un nou paradigma. El treball des de casa que ja presagiava Marshall McLuhan en els anys seixanta, abans fins i tot de la invenció d'internet, evita els desplaçaments massius d'empleats –amb el consegüent estalvi energètic en el consum de combustibles fòssils– i facilita la conciliació familiar. Per a tots aquells treballadors per compte propi, aquesta constatació pot no semblar especialment nova. Però del que ens hem adonat amb la pandèmia és que per a treballar a casa fa falta alguna cosa més que una bona connexió a la fibra òptica, atès que la configuració dels nostres habitatges és, sovint, excessivament rígida per a afavorir els canvis que ho permeten. Tanmateix, això no sempre ha sigut així.

Reversió. La noció del treball des de casa no és nova, sinó tot el contrari. Al llarg de la història, els espais domèstic i laboral han estat intrínsecament relacionats, des del neolític fins a l'època preindustrial. A les cases de camp, els habitants eixien a treballar les terres limítrofes, els animals pul·lulaven al voltant de la planta baixa, i els pellers i altres edificis d'emmagatzematge, tant de cultiu com d'eines, eren construccions annexes. Els pescadors vivien al costat de la mar, amarraven la barca davall de casa i apedaçaven les xarxes a la cuina. En els poblats medievals, els artesans tenien els seus tallers en les plantes baixes, en relació amb la seua clientela al carrer, mentre que l'habitatge es trobava a la planta superior, encara que aquestes fronteres eren sovint difuses, i el treball es feia en el mateix espai que el menjar i que la criança.

Aquestes tipologies híbrides eren presents en totes les cultures, amb escasses diferències entre si més enllà de la pròpia construcció de l'envolupant, que s'adequava en cada cas als condicionants climàtics i materials del lloc. La Revolució Industrial iniciada a la fi del segle XVIII va comportar dos canvis substancials. Del taller artesanal es va passar a la producció a gran escala en fàbriques. I de la vida al camp es va passar a la vida a la ciutat. Les fàbriques van trencar el binomi de l'espai

esos baños y cocinas a los que, tal vez, les tocaría una renovación... Pero, sobre todo, hemos constatado la dificultad de realizar actividades supuestamente ajenas a lo doméstico (el trabajo, el aprendizaje o el ocio) en unas viviendas herederas de un pensamiento funcionalista que cumple ya más de 100 años.

Con el temor a un próximo confinamiento siempre presente, las escuelas han reabierto y se han ido recuperado las opciones de ocio fuera del hogar. Pero la reincorporación de la masa laboral a la oficina está avanzando de forma más lenta, incluso dubitativa. Parece vislumbrarse un nuevo paradigma. El trabajo desde casa que ya presagiaba Marshall McLuhan en los años 60, antes incluso de la invención de internet, evita los desplazamientos masivos de empleados –con el consiguiente ahorro energético en el consumo de combustibles fósiles– y facilita la conciliación familiar. Para todos aquellos trabajadores por cuenta propia, esta constatación puede no parecer especialmente novedosa. Pero de lo que nos hemos dado cuenta con la pandemia es que para trabajar en casa hace falta algo más que una buena conexión a la fibra óptica, dado que la configuración de nuestras viviendas es, a menudo, excesivamente rígida para favorecer los cambios que lo permitan. Sin embargo, esto no siempre ha sido así.

Reversión. La noción del trabajo desde casa no es nueva, sino todo lo contrario. A lo largo de la historia, los espacios doméstico y laboral han estado intrínsecamente relacionados, desde el neolítico hasta la época preindustrial. En las casas de campo, los habitantes salían a trabajar las tierras aledañas, los animales pululaban alrededor de la planta baja, y los pajaros y otros edificios de almacenamiento, tanto de cultivo como de herramientas, eran construcciones anexas. Los pescadores vivían al lado del mar, amarraban la barca debajo de casa y remendaban las redes en la cocina. En los poblados medievales, los artesanos tenían sus talleres en las plantas bajas, en relación con su clientela en la calle, mientras que la vivienda se encontraba en la planta superior, aunque estas fronteras eran a menudo difusas, y el trabajo se realizaba en el mismo espacio que la comida y que la crianza.

Estas tipologías híbridas estaban presentes en todas las culturas, con escasas diferencias entre ellas más allá de la propia construcción de la envolvente, que se adecuaba en cada caso a los condicionantes climáticos y

El projecte Walden 7, disseny de Ricardo Bofill, ja va plantejar en els anys setanta maneres de construir i de viure amb una perspectiva totalment actual.

El proyecto Walden 7, diseño de Ricardo Bofill, ya planteó en los años 70 modos de construir y de vivir con una perspectiva totalmente actual.

The Walden 7 project, designed by Ricardo Bofill, already in the 1970s proposed ways of building and living with a totally contemporary perspective.

thinking that is now more than 100 years old.

With the fear of the next confinement ever present, schools have reopened and leisure options outside the home have been restored. But the return of the workforce to the office is proceeding more slowly, even hesitantly. A new paradigm seems to be emerging. Working from home, which Marshall McLuhan already foresaw in the 1960s, even before the invention of the internet, avoids the massive commuting of employees - with the consequent energy savings in fossil fuel consumption - and facilitates family reconciliation. For those of us who are self-employed, this may not seem particularly new. But what we have realised with the pandemic is that working at home requires more than

laboral-domèstic en traure de manera massiva el treballador de la casa.

El treball es va especialitzar per a potenciar la producció en sèrie, i la construcció dels espais laborals es va modernitzar amb noves tècniques constructives i solucions espacials. La solució primera a la necessitat d'habitatge per a aquests nous treballadors va passar per les colònies industrials: pseudociutats de nova creació que envoltaven la fàbrica i establien un model de separació domesticolaboral similar a l'agrícola, on el lloc de treball estava un parell de centenars de metres del llit.

No és fins a la dècada de 1920, després de la I Guerra Mundial, quan es van traslladar les bases de la indústria (eficiència, producció en sèrie, optimització de recursos) a l'arquitectura domèstica en la construcció massiva d'habitatges per a obrers. Barris sencers es van construir des de zero amb els preceptes de l'economia de mitjans i la rapidesa en el muntatge. Persuadits per l'optimisme del progrés, els arquitectes moderns van veure l'oportunitat de reflexionar sobre el concepte mateix de l'habitatge i la seua organització a gran escala, així com de promoure arquitectures en les quals unes condicions mínimes de salubritat es convertiren en la regla i no en l'excepció.

Un cas paradigmàtic va ser el de *Das Neue Frankfurt*, un gran projecte d'habitatge social d'impuls públic capitanejat per l'arquitecte Ernst May, pel qual es van construir més de 10.000 habitatges entre 1925 i 1930 en aquesta ciutat alemanya, que va comptar amb la col·laboració d'altres arquitectes de renom com Walter Gropius, Bruno Taut o Margarete Schütte-Lihotzky.

És precisament la intervenció de l'arquitecta austríaca Schütte-Lihotzky (la primera dona que va estudiar en la Universitat d'Arts Aplicades de Viena) una de les més celebrades d'aquesta iniciativa. Seua és l'autoria de la que ha passat a conèixer-se com a *Frankfurter Küche*, la cuina de Frankfurt, que consistia en una racionalització i estandardització de l'espai de preparació del menjar, que es va acabar convertint en el model de cuina moderna que perdura fins als nostres dies.

Racionalitzar l'espai de la cuina obeïa a dues raons, segons Schütte-Lihotzky: minimitzar-ne les dimensions, amb la condició de reduir el cost de l'edifici; i optimitzar els fluxos de treball, retallant el temps emprat a cuinar i permetent a les persones al càrrec d'aquesta tasca (tradicionalment, les dones) perseguir interessos propis o incorporar-se al mercat laboral.

Habitatges experimentals com Walden 7, Torres Blancas o Espai Verd es van avançar d'una manera visionària a les necessitats del segle XXI.

Viviendas experimentales como Walden 7, Torres Blancas o Espai Verd se adelantaron de un modo visionario a las necesidades del siglo XXI

Experimental housing such as Walden 7, Torres Blancas or Espai Verd anticipated the needs of the 21st century in a visionary way.

materiales del lugar. La revolución industrial iniciada a finales del siglo XVIII trajo consigo dos cambios sustanciales. Del taller artesanal se pasó a la producción a gran escala en fábricas. Y de la vida en el campo se pasó a la vida en la ciudad. Las fábricas rompieron el binomio del espacio laboral-doméstico al sacar de forma masiva al trabajador de la casa.

El trabajo se especializó para potenciar la producción en serie, y la construcción de los espacios laborales se modernizó con nuevas técnicas constructivas y soluciones espaciales. La solución primera a la necesidad de vivienda para estos nuevos trabajadores pasó por las colonias industriales: pseudociudades de nueva creación que rodeaban la fábrica y establecían un modelo de separación doméstico-laboral similar al agrícola, donde el puesto de trabajo se situaba un par de centenares de metros de la cama.

No es hasta la década de 1920, después de la I Guerra Mundial, cuando se trasladaron las bases de la industria (eficiencia, producción en serie, optimización de recursos) a la arquitectura doméstica en la construcción masiva de viviendas para obreros. Barrios enteros se construyeron desde cero bajo los preceptos de la economía de medios y la rapidez en el montaje. Persuadidos por el optimismo del progreso, los arquitectos modernos vieron la oportunidad de reflexionar sobre el concepto mismo de la vivienda y su organización a gran escala, así como de promover arquitecturas en las que unas condiciones mínimas de salubridad se convirtieran en la regla y no en la excepción.

Un caso paradigmático fue el de *Das Neue Frankfurt*, un gran proyecto de vivienda social de impulso público capitaneado por el arquitecto Ernst May, por el que se construyeron más de 10.000 viviendas entre 1925 y 1930 en esta ciudad alemana, contando con la colaboración de otros arquitectos de renombre como Walter Gropius, Bruno Taut o Margarete Schütte-Lihotzky.

Es precisamente la intervención de la arquitecta austríaca Schütte-Lihotzky (la primera mujer que estudió en la Universidad de Artes Aplicadas de Viena) una de las más celebradas de esta iniciativa. Suya es la autoría de la que ha pasado a conocerse como *Frankfurter Küche*, la cocina de Frankfurt, que consistía en una racionalización y estandarización del espacio de preparación de la comida, que se terminó por convertir en el modelo de cocina moderna que perdura hasta nuestros días.

just a good fibre optic connection, as the configuration of our homes is often too rigid to allow for the changes that make this possible. However, this has not always been the case.

Reversion. The notion of working from home is not new, quite the contrary. Throughout history, domestic and working spaces have been intrinsically linked, from Neolithic to pre-industrial times. In farmhouses, inhabitants went out to work the surrounding land, animals swarmed around the ground floor, and haystacks and other storage buildings, both for crops and tools, were outbuildings. Fishermen lived by the sea, moored their boats under the house and mended their nets in the kitchen. In medieval villages, craftsmen had their workshops on the ground floor, in relation to their clientele in the street, while the living quarters were on the upper floor, although these boundaries were often blurred, and work was carried out in the same space as eating and breeding.

These hybrid typologies were present in all cultures, with few differences between them beyond the construction of the envelope itself, which was adapted in each case to the climatic and material conditions of the place. The industrial revolution that began at the end of the 18th century brought with it two substantial changes. From the artisan workshop to large-scale production in factories. And from life in the countryside to life in the city. The factories broke the work-domestic space binomial by massively taking the worker out of the home.

Work became specialised to boost mass production, and the construction of workspaces was modernised with new construction techniques and spatial solutions. The first solution to the need for housing for these new workers was the industrial colonies: newly created pseudo-cities that surrounded the factory and established a model of domestic-labour separation like the agricultural one, where the workplace was located a couple of hundred metres from the bed.

It was not until the 1920s, after World War I, that the foundations of industry (efficiency, mass production, optimisation of resources) were transferred to domestic architecture in the mass construction of workers' housing. Entire neighbourhoods were built from scratch under the precepts of economy of means and speed of assembly. Persuaded by the optimism of progress, modern architects saw the opportunity to reflect on the very concept of housing and its organisation on a large

En la base d'aquests projectes no hi ha només la intenció d'aplicar la lògica de la indústria a la construcció seriada d'habitatges, sinó també reorganitzar el concepte mateix de domesticitat perquè funcione d'aquesta mateixa manera. Un exemple en són els plànols de l'arquitecte Bruno Taut per a un altre projecte a la ciutat de Leipzig, en els quals l'organització de les funcions domèstiques (descansar, llavar-se, cuinar i alimentar-se) es va traçar amb fletxes que mostraven els moviments dels seus habitants un dia qualsevol.

La casa és una màquina per a habitar. Són els temps d'aquesta famosa frase lecorbusieriana. Però, malgrat la molt noble intenció de proporcionar habitatges dignes i higiènics als obrers, el nivell de minucios detall amb el qual es van organitzar les diferents funcions domèstiques ens porta a pensar: Si entenem les habitacions com a màquines, són els seus usuaris habitants o operaris?

Si anem encara més enllà: És el descans dels treballadors un component ineficient però necessari per al funcionament d'una empresa?

És la casa la màquina? O ho som nosaltres?

Mentrestant, els avanços en les tecnologies de telecomunicacions van traslladar el gruix de la massa laboral de la fàbrica a l'oficina. Les claraboies que proporcionaven llum natural es van substituir per quadres de llum elèctrica en els sostres i la mecanografia va reemplaçar el treball manual. Una vegada acabada la jornada laboral en grans espais de taules col·locades en sèrie, els treballadors es traslladaven a les seues ciutats-dormitori de cases i blocs construïts en sèrie.

Perseguint la lògica del mercat, en comptes de la lògica d'un progrés basat en la millora de les condicions de vida, l'urbanisme «funcionalista» s'ha acabat portant a l'extrem. L'habitatge ha quedat reduït a la mínima expressió de les seues funcions bàsiques. Els edificis són cada vegada més alts, les ciutats cada vegada més denses.

A Espanya, país de propietaris, o de proletaris amb hipoteques, les ciutats es van començar a expandir a gran velocitat a partir dels anys seixanta, després de dècades de baix creixement. Anteriorment, a principis del segle XX, els nous eixamples havien sigut finançats per una puixant burgesia. Les famílies construïen edificis, instal·laven la seua residència en la planta principal i

Racionalizar el espacio de la cocina obedecía a dos razones, según Schütte-Lihotzky: minimizar sus dimensiones, con tal de reducir el coste del edificio; y optimizar los flujos de trabajo, recortando el tiempo empleado en cocinar y permitiendo a las personas al cargo de esta tarea (tradicionalmente, las mujeres) perseguir intereses propios o incorporarse al mercado laboral.

En la base de estos proyectos no está solo la intención de aplicar la lógica de la industria a la construcción seriada de viviendas, sino también reorganizar el concepto mismo de domesticidad para que funcione de esa misma forma. Un ejemplo de ello son los planos del arquitecto Bruno Taut para otro proyecto en la ciudad de Leipzig, en los que la organización de las funciones domésticas (descansar, asearse, cocinar y alimentarse) se trazó con flechas que mostraban los movimientos de sus habitantes un día cualquiera.

La casa es una máquina para habitar. Son los tiempos de esta famosa frase lecorbusieriana. Pero, a pesar de la muy noble intención de proporcionar viviendas dignas e higiénicas a los obreros, el nivel de minucioso detalle con el que se organizaron las diferentes funciones domésticas nos lleva a pensar: Si entendemos las habitaciones como máquinas, ¿son sus usuarios habitantes u operarios?

Si vamos aún más allá: ¿Es el descanso de los trabajadores un componente ineficiente pero necesario para el funcionamiento de una empresa?

¿Es la casa la máquina? ¿O lo somos nosotros?

Mientras tanto, los avances en las tecnologías de telecomunicaciones trasladaron el grueso de la masa laboral de la fábrica a la oficina. Los lucernarios que proporcionaban luz natural se sustituyeron por cuadrados de luz eléctrica en los techos y la mecanografía reemplazó al trabajo manual. Una vez acabada la jornada laboral en grandes espacios de mesas colocadas en serie, los trabajadores se trasladaban a sus ciudades-dormitorio de casas y bloques contruidos en serie.

Persiguiendo la lógica del mercado, en vez de la lógica de un progreso basado en la mejora de las condiciones de vida, el urbanismo «funcionalista» se ha terminado llevando al extremo. La vivienda ha quedado reducida a la mínima expresión de sus funciones básicas. Los edificios son cada vez más altos, las ciudades cada vez más densas.

scale, and to promote architectures in which minimum sanitary conditions became the rule rather than the exception.

A paradigmatic case was *Das Neue Frankfurt*, a large public social housing project led by the architect Ernst May, for which more than 10,000 dwellings were built between 1925 and 1930 in this German city, with the collaboration of other renowned architects such as Walter Gropius, Bruno Taut and Margarete Schütte-Lihotzky.

It is precisely the intervention of the Austrian architect Schütte-Lihotzky (the first woman to study at the University of Applied Arts in Vienna) that is one of the most celebrated of this initiative. She is the author of what has come to be known as the *Frankfurter Küche*, the Frankfurt kitchen, which consisted of a rationalisation and standardisation of the food preparation space, which eventually became the model for the modern kitchen that survives to this day.

Rationalising the kitchen space had two reasons, according to Schütte-Lihotzky: to minimise its dimensions, in order to reduce the cost of the building; and to optimise workflows, cutting the time spent on cooking and allowing the people in charge of this task (traditionally women) to pursue their own interests or to enter the labour market.

At the basis of these projects is not only the intention to apply the logic of industry to the serial construction of dwellings, but also to reorganise the very concept of domesticity so that it functions in the same way. An example of this is architect Bruno Taut's plans for another project in the city of Leipzig, in which the organisation of domestic functions (resting, washing, cooking, and eating) was mapped out with arrows showing the movements of the inhabitants on any given day.

The house is a machine for living in. These were the times of this famous *Lecorbusierian* phrase. But, despite the very noble intention of providing decent and hygienic housing for the workers, the level of meticulous detail with which the different domestic functions were organised leads us to think: If we understand the rooms as machines, are their users inhabitants or operators?

If we go even further: Is workers' rest an inefficient but necessary component of a company's operations?

Is the house the machine, or is it us?

Edifici Walden 7

Edificio Walden 7

Walden 7 building

Hui perdura la idea de màquina eficient, en què cada estança s'ha reduït a unes dimensions mínimes, que compleix una funció única.

Hoy perdura la idea de máquina eficiente, en la que cada estancia se ha reducido a un tamaño mínimo, cumpliendo con una función única.

Today, the idea of an efficient machine remains, in which each room has been reduced to a minimum size and fulfils a unique function.

arrendaven la resta de plantes. L'arquitectura de qualitat proporcionava un símbol d'estatus dins del teixit econòmic i social de les ciutats.

Els edificis construïts només poques dècades més tard van perseguir altres objectius. En aquests, tot es va reduir: els metres de façana a l'exterior, l'altura dels pisos, la grandària dels patis de ventilació i il·luminació, la superfície de les habitacions... Els promotors aprofitaven al màxim cada metre quadrat de sòl disponible. Tot el vessant higienista que havia caracteritzat l'habitatge massiu per a obrers construït a l'Europa de postguerra va quedar devaluat en favor de l'especulació urbanística. El que sí que ha perdurat és aquesta idea de màquina eficient, en què cada estança s'ha reduït a la seua dimensió mínima perquè pugui complir la funció única que li ha sigut encomanada.

De manera paral·lela, l'arquitectura domèstica de finals dels seixanta i principis dels setanta va veure florir una sèrie de projectes d'habitatge experimental que buscaven replantejar estils de vida, tant dins de la família com en la comunitat. Les arquitectures de Ricardo Bofill al llarg de la costa mediterrània, les de Fernando Higueras o Francisco Javier Sáenz de Oiza a Madrid, o, al cap de poc temps, l'Espai Verd d'Antonio Cortés Ferrando a València, entre moltes altres, evidencien que una sèrie de joves arquitectes buscaven proporcionar noves solucions al problema de l'habitatge. Projectes que van ser com a «ciutats en l'espai». Arquitectures de gran complexitat espacial, tant en els interiors domèstics com en els sistemes d'agregació d'habitatges. Es van crear comunitats veïnals de gent afí i un sentiment de pertinença a aquestes propostes, fins a un cert punt utòpiques. Els espais exteriors tenien, sovint, la mateixa importància que els interiors, i en molts d'aquests casos la tipologia d'habitatge es desdoblava en dues plantes, de manera que establien relacions creuades entre espais a diverses altures.

A conseqüència del desgavell especulatiu de la construcció d'habitatges en massa, a mitjan dels setanta van entrar en vigor regulacions que van pretendre establir principis mínims d'habitabilitat i qualitat constructiva que evitaren pràctiques abusives en les promocions d'habitatge nou. Això va tindre una doble conseqüència. D'una banda, van millorar les condicions de l'habitatge massiu; però, d'una altra banda, l'arquitectura més experimental va veure capada la seua

En España, país de propietarios, o de proletarios con hipotecas, las ciudades se empezaron a expandir a gran velocidad a partir de los años 60, después de décadas de bajo crecimiento. Anteriormente, a principios del siglo XX, los nuevos ensanches habían sido financiados por una pujante burguesía. Las familias construían edificios, instalaban su residencia en la planta principal y arrendaban el resto de plantas. La arquitectura de calidad proporcionaba un símbolo de estatus dentro del tejido económico y social de las ciudades.

Los edificios construidos sólo unas décadas más tarde persiguieron otros objetivos. En ellos, todo se redujo: los metros de fachada a exterior, la altura de los pisos, el tamaño de los patios de ventilación e iluminación, la superficie de las habitaciones... Los promotores aprovechaban al máximo cada metro cuadrado de suelo disponible. Toda la vertiente higienista que había caracterizado la vivienda masiva para obreros construida en la Europa de posguerra quedó devaluada en favor de la especulación urbanística. Lo que sí ha perdurado es esa idea de máquina eficiente, en la que cada estancia se ha reducido a su tamaño mínimo para que pueda cumplir con la función única que le ha sido encomendada.

De forma paralela, la arquitectura doméstica de finales de los 60 y principios de los 70 vio florecer una serie de proyectos de vivienda experimental que buscaban replantear modos de vida, tanto dentro de la familia como en la comunidad. Las arquitecturas de Ricardo Bofill a lo largo de la costa mediterránea, las de Fernando Higueras o Francisco Javier Sáenz de Oiza en Madrid, o, algo más tarde, el Espai Verd de Antonio Cortés Ferrando en Valencia, entre otras muchas, evidencian que una serie de jóvenes arquitectos buscaban proporcionar nuevas soluciones al problema de la vivienda. Proyectos que fueron como «ciudades en el espacio». Arquitecturas de gran complejidad espacial, tanto en los interiores domésticos como en los sistemas de agregación de viviendas. Se crearon comunidades vecinales de gente afín y un sentimiento de pertenencia a estas propuestas, hasta cierto punto utópicas. Los espacios exteriores tenían, a menudo, la misma importancia que los interiores, y en muchos de estos casos la tipología de vivienda se desdoblaba en dos plantas, de manera que establecían relaciones cruzadas entre espacios a diversas alturas.

Meanwhile, advances in telecommunications technologies moved the bulk of the workforce from the factory to the office. Skylights providing natural light were replaced by squares of electric light in the ceilings and typing replaced manual labour. Once the working day was over in large spaces of serially arranged desks, the workers moved to their dormitory towns of mass-produced houses and blocks.

By pursuing the logic of the market, rather than the logic of progress based on improving living conditions, "functionalist" urbanism has been taken to the extreme. Housing has been reduced to the minimum expression of its basic functions. Buildings have become taller and taller, cities denser and denser.

In Spain, a country of property owners, or proletarians with mortgages, cities began to expand at great speed from the 1960s onwards, after decades of low growth. Previously, at the beginning of the 20th century, the new urban extensions had been financed by a thriving bourgeoisie. Families constructed buildings, set up their residences on the main floor and rented out the other floors. Quality architecture provided a status symbol within the economic and social fabric of the cities.

The buildings constructed only a few decades later pursued other objectives. In them, everything was reduced: the metres of façade to the outside, the height of the flats, the size of the ventilation and lighting courtyards, the surface area of the rooms... The developers made the most of every square metre of available floor space. All the hygienist aspects that had characterised the mass housing for workers built in post-war Europe were devalued in favour of urban speculation. What has endured is the idea of the efficient machine, in which each room has been reduced to its minimum size so that it can fulfil its unique function.

In parallel, the domestic architecture of the late 1960s and early 1970s saw the flourishing of a series of experimental housing projects that sought to rethink ways of life, both within the family and in the community. The architectures of Ricardo Bofill along the Mediterranean coast, those of Fernando Higueras or Francisco Javier Sáenz de Oiza in Madrid, or, somewhat later, Antonio Cortés Ferrando's Espai Verd in Valencia, among many others, show that a number of young architects were seeking to provide new solutions to the housing problem. These projects were like "cities in

llibertat perquè havia d'adequar-se al motle de l'habitatge normatiu.

És indubtable que, de mitjana, els habitatges que es construeixen hui són molt millors que els que es construïen fa cinquanta o seixanta anys. Però també que la majoria dels nous habitatges segueixen tan rigorosament aquesta normativa de mínims que no donen lloc a repensar plantejaments ja completament obsolets. Només la cuina sembla haver-se obert pas, des d'un lloc secundari en la zona de servei, fins a aconseguir una posició central en la configuració de l'habitatge contemporani.

Com i de quina manera s'han construït els habitatges, en les últimes sis o set dècades i fins al dia de hui, no és només cosa del passat, ja que la major part d'aquests perduren fins als nostres dies. Quan reflexionem sobre l'habitatge del futur, no partim d'un full en blanc, no podem fer *tabula rasa* i començar de zero. El parc immobiliari és passat, present i futur.

L'oportunitat. Mentre que la tecnologia accelera la seua constant metamorfosi, l'emergència climàtica està fent florir discursos que promouen una desacceleració de la construcció d'obra nova i l'optimització de materials i recursos naturals. La rehabilitació d'antigues estructures es planteja com una fórmula necessària, complementària a la construcció d'obra nova, però no menys important per a afrontar el problema de l'emergència residencial sense danyar de manera irreversible el planeta.

Però, quines estructures estem rehabilitant? Els últims anys, en l'estudi hem anat recopilant plantes d'habitatges en immobles plurifamiliars de Barcelona als quals hem tingut accés pel nostre treball (en imatge, 24 d'aquests del nostre arxiu). Estan ordenats per antiguitat, tots a la mateixa escala i orientats al nord. N'hi ha de tota classe i grandària, i, encara que un parell són obres d'arquitectes coneguts, la majoria pertanyen a edificis anònims. Abasten totes les dècades del segle XX, però són majoria les que van ser construïts entre 1960 i 1979.

Aquesta és l'arquitectura que conforma les nostres ciutats, l'arquitectura que habitem. Són aquests els espais en els quals hem estat confinats durant la pandèmia. La pròxima xarxa social que es pose de moda durarà un parell d'anys –o com a màxim un parell de lustres. Una torradora nova durarà fins i tot menys. Però els habitatges que es construeixen ara mateix

Edifici Walden 7

Edificio Walden 7

Walden 7 building

Quan reflexionem sobre l'habitatge del futur, no partim d'un full en blanc, no podem fer *tabula rasa* i començar de zero.

Cuando reflexionamos sobre la vivienda del futuro, no partimos de una hoja en blanco, no podemos hacer *tabula rasa* y empezar de cero.

When we think about the housing of the future, we do not start from a blank sheet of paper, we cannot make a *tabula rasa* and start from scratch.

A consecuencia del desbarajuste especulativo de la construcción de viviendas en masa, a mediados de los 70 entraron en vigor regulaciones que pretendieron establecer principios mínimos de habitabilidad y calidad constructiva que evitaran prácticas abusivas en las promociones de nueva vivienda. Ello tuvo una doble consecuencia. Por un lado, mejoraron las condiciones de la vivienda masiva. Pero, por otro, la arquitectura más experimental vio capada su libertad al tener que adecuarse al molde de la vivienda normativa.

Es indudable que, de media, las viviendas que se construyen hoy son mucho mejores que las que se construían hace 50 o 60 años. Pero también que la mayoría de las nuevas viviendas siguen tan a rajatabla esa normativa de mínimos que no dan lugar a repensar planteamientos ya completamente obsoletos. Sólo la cocina parece haberse abierto paso, desde un lugar secundario en la zona de servicio, hasta alcanzar una posición central en la configuración de la vivienda contemporánea.

Cómo y de qué manera se han construido las viviendas, en las últimas 6 o 7 décadas y hasta el día de hoy, no es sólo cosa del pasado, puesto que la mayoría de ellas perduran hasta nuestros días. Cuando reflexionamos sobre la vivienda del futuro, no partimos de una hoja en blanco, no podemos hacer *tabula rasa* y empezar de cero. El parque inmobiliario es pasado, presente y futuro.

La oportunidad. Mientras que la tecnología acelera su constante metamorfosis, la emergencia climática está haciendo florecer discursos que promueven una desaceleración de la construcción de obra nueva y la optimización de materiales y recursos naturales. La rehabilitación de antiguas estructuras se plantea como una fórmula necesaria, complementaria a la construcción de obra nueva, pero no menos importante para afrontar el problema de la emergencia habitacional sin dañar de forma irreversible el planeta.

Pero, ¿qué estructuras estamos rehabilitando? Durante los últimos años, en el estudio hemos ido recopilando plantas de viviendas en inmuebles plurifamiliares de Barcelona a las que hemos tenido acceso por nuestro trabajo (en imagen, 24 de ellas de nuestro archivo). Están ordenadas por antigüedad, todas a la misma escala y orientadas a norte. Las hay de todo tipo y tamaño, y, aunque un par de ellas son obras de arquitectos conocidos, la mayoría pertenecen a

space". Architectures of great spatial complexity, both in the domestic interiors and in the systems of housing aggregation. Neighbourhood communities of like-minded people and a sense of belonging to these to some extent utopian proposals were created. The exterior spaces were often as important as the interiors, and in many of these cases the housing typology was split over two floors, establishing cross relations between spaces at different heights.

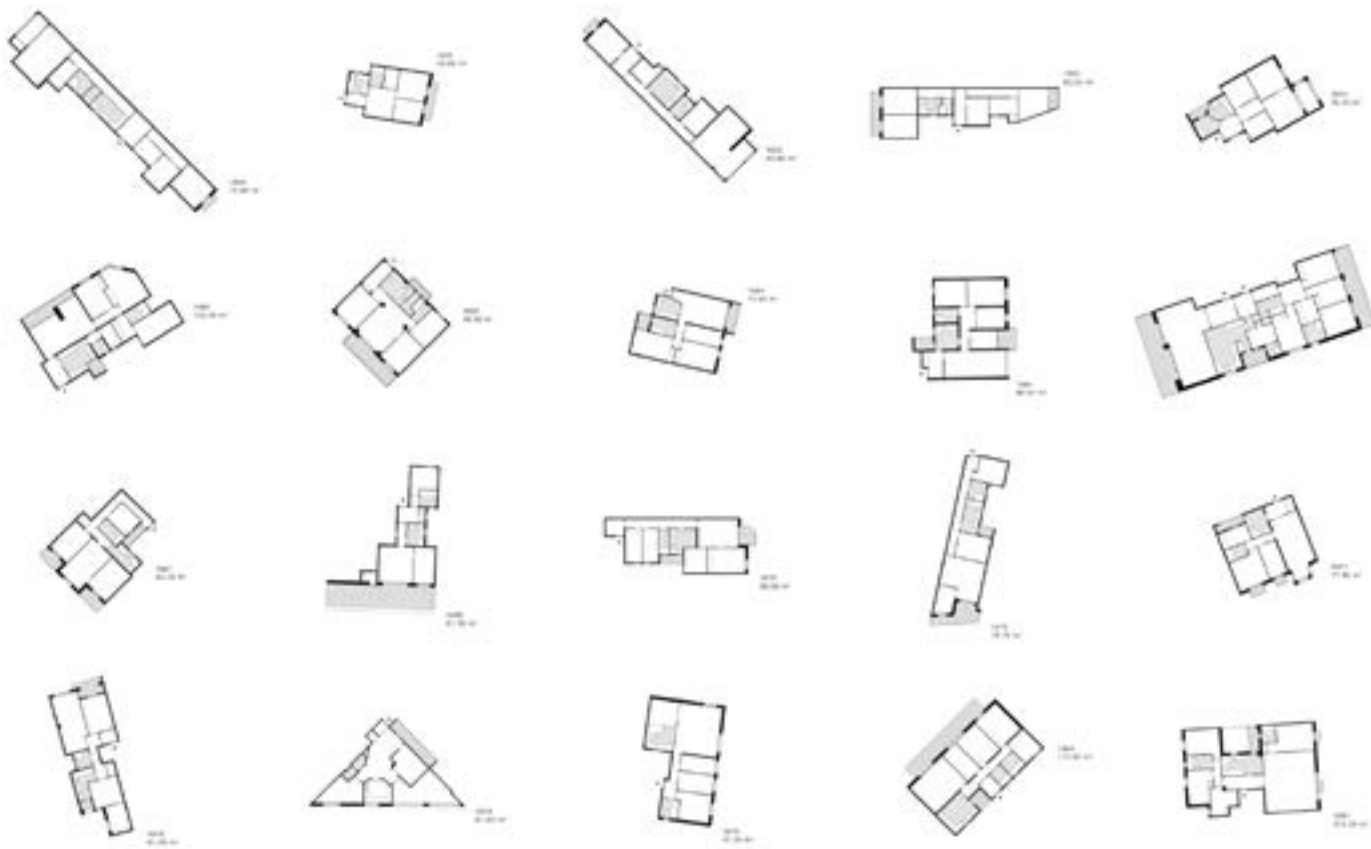
As a result of the speculative disorder of mass housing construction, regulations came into force in the mid-1970s that sought to establish minimum principles of habitability and construction quality that would prevent abusive practices in new housing developments. This had a twofold consequence. On the one hand, mass housing conditions improved. But, on the other hand, the more experimental architecture saw its freedom curtailed by having to adapt to the mould of normative housing.

There is no doubt that, on average, the houses built today are much better than those built 50 or 60 years ago. But it is also true that the majority of new homes follow these minimum standards so closely that there is no room for rethinking approaches that are now completely obsolete. Only the kitchen seems to have made its way from a secondary place in the service area to a central position in the configuration of the contemporary home.

How and in what way housing has been built over the last 6 or 7 decades and up to the present day is not just a matter of the past, since most of it is still in use today. When we think about the housing of the future, we do not start from a blank sheet of paper, we cannot make a *tabula rasa* and start from scratch. The housing stock is past, present, and future.

The opportunity. While technology accelerates its constant metamorphosis, the climate emergency is giving rise to discourses that promote a slowdown in the construction of new buildings and the optimisation of materials and natural resources. The rehabilitation of old structures is seen as a necessary formula, complementary to new construction, but no less important for tackling the problem of the housing emergency without irreversibly damaging the planet.

But what structures are we rehabilitating? Over the last few years, in our studio we have been compiling floors of dwellings in multi-family buildings in Barcelona to which we have had access through our work (in the

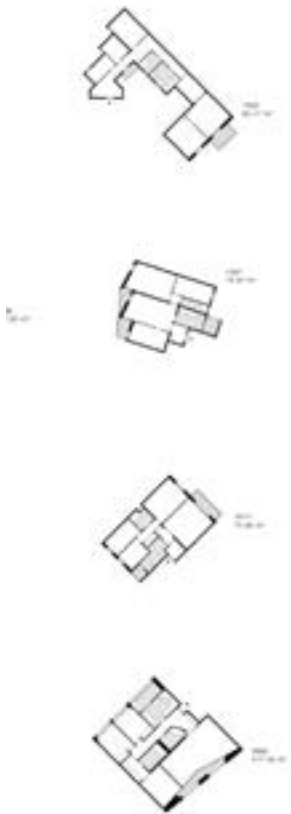
probablement seguiran ací, d'una forma o una altra, en 100 o 200 anys. L'arquitectura té una qualitat de permanència que la fa única en un món programat per a la seua pròpia obsolescència.

És per tot això que el nou habitatge, del present i del futur, ha de posar fi, com més prompte millor, als preceptes d'arquitectures hiperespecífiques que encotillen els seus usuaris a viure d'una manera predefinida i sense possibilitat de canvis. Tornar a uns certs ideals preindustrials d'espais híbrids, sense obviar les mancances que aquells habitatges evidentment tenien.

El projecte d'habitatge del futur no és només arquitectònic sinó també cultural i social. A pesar que el

edificios anónimos. Abarcan todas las décadas del siglo XX, pero son mayoría las que fueron construidas entre 1960 y 1979.

Ésta es la arquitectura que conforma nuestras ciudades, la arquitectura que habitamos. Son estos los espacios en los que hemos estado confinados durante la pandemia. La próxima red social que se ponga de moda durará un par de años —o a lo sumo un par de lustros. Una tostadora nueva durará incluso menos. Pero las viviendas que se están construyendo ahora mismo probablemente seguirán aquí, de una forma u otra, en 100 o 200 años. La arquitectura tiene una cualidad de permanencia que la hace única en un mundo programado para su propia obsolescencia.

Plantes d'habitatges en immobles plurifamiliars de Barcelona recopilades per Bonell Dòriga

Plantas de viviendas en inmuebles plurifamiliares de Barcelona recopiladas por Bonell Dòriga

Floor plans of dwellings in multi-family buildings in Barcelona compiled by Bonell Dòriga

image, 24 of them from our archive). They are ordered by age, all on the same scale and facing north. They are of all types and sizes, and although a couple of them are the work of well-known architects, most of them belong to anonymous buildings. They span all decades of the 20th century, but the majority are those built between 1960 and 1979.

This is the architecture that shapes our cities, the architecture we inhabit. These are the spaces we have been confined to during the pandemic. The next social network that comes into fashion will last a couple of years - or at most a couple of lustrums. A new toaster will last even less. But the houses being built right now will probably still be here, in one form or another, in 100 or 200 years. Architecture has a quality of permanence that makes it unique in a world programmed for its own obsolescence.

It is for all these reasons that the new housing of the present and the future must, as soon as possible, do away with the precepts of hyper specific architectures that corset their users to live in a predefined way and without the possibility of change. A return to certain pre-industrial ideals of hybrid spaces, without ignoring the shortcomings that these dwellings evidently had.

The housing project of the future is not only architectural but also cultural and social. Even though the standard family paradigm, supposedly ideal, has been in crisis for at least a couple of decades, the typology of new housing remains unchanged, unalterable. If society and its needs evolve, the habitat must be able to evolve in the same way.

In new construction, we must propose architectures that are maximums, not minimums; that are flexible and adaptable; that promote diverse and healthy lifestyles. In public housing and cooperative initiatives, we are already beginning to see changes in this direction. We are beginning to see how minimum quality standards are being promoted, which go beyond those set by the regulations, in areas as diverse as sustainability in construction and in the useful life of the building, the obligation to have one's own outdoor spaces, or the importance of household tasks in the organisation of the spaces. All of this is in line with low construction costs. It is about doing more with less.

In small-scale renovations and refurbishments, the apparent lack of freedom marked by the pre-existing structure is counterbalanced by the possibility of working directly with the people who will inhabit these dwellings.

paradigma de família estàndard, suposadament ideal, està en crisi des de fa almenys un parell de dècades, la tipologia d'habitatge d'obra nova es manté inalterada, inalterable. Si la societat i les seues necessitats evolucionen, l'hàbitat ha de ser capaç d'evolucionar de la mateixa manera.

En obra nova, hem de proposar arquitectures que siguin de màxims, i no de mínims; que siguin flexibles i adaptables; que promoguen estils de vida diversos i saludables. En habitatge públic i en iniciatives de cooperatives ja estan començant a veure's canvis en aquest sentit. Es comença a veure com es promouen mínims de qualitat, que van més enllà dels marcats per la normativa, en àmbits tan diversos com la sostenibilitat en la construcció i en la vida útil de l'edifici, l'obligatorietat d'espais exteriors propis o la importància de les faenes de casa en l'organització dels espais. Tot això d'acord amb uns preus ajustats de construcció. Es tracta de fer més amb menys.

En reformes i rehabilitacions a petita escala, l'aparent falta de llibertat marcada per l'estructura preexistent està contrarestada per la possibilitat de treballar directament amb les persones que habitaran aquests habitatges. Aquests projectes no han de proposar solament una posada al dia de les instal·lacions, com es posaria al dia una màquina, sinó repensar l'organització dels espais entenent les necessitats dels seus habitants, i com aquestes poden canviar en el futur.

En definitiva, es tracta de promoure arquitectures de l'espai i no de l'artefacte, que permeten la superposició de capes de vida i d'usos diversos: el descans, el treball, l'oci, i, fins i tot, l'aprenentatge. Arquitectures que no siguin màquines, sinó organismes vius.

Es por todo ello que la nueva vivienda, del presente y del futuro, debe cuanto antes acabar con los preceptos de arquitecturas hiperespecíficas que encorsetan a sus usuarios a vivir de una forma predefinida y sin posibilidad de cambios. Regresar a ciertos ideales pre-industriales de espacios híbridos, sin obviar las carencias que esas viviendas evidentemente tenían.

El proyecto de vivienda del futuro no es solo arquitectónico sino también cultural y social. A pesar de que el paradigma de familia estándar, supuestamente ideal, lleva en crisis desde hace por lo menos un par de décadas, la tipología de vivienda de obra nueva se mantiene inalterada, inalterable. Si la sociedad y sus necesidades evolucionan, el hábitat debe ser capaz de evolucionar de la misma forma.

En obra nueva, debemos proponer arquitecturas que sean de máximos, y no de mínimos; que sean flexibles y adaptables; que promuevan estilos de vida diversos y saludables. En vivienda pública y en iniciativas de cooperativas ya están empezando a verse cambios en este sentido. Se empieza a ver cómo se promueven mínimos de calidad, que van más allá de los marcados por la normativa, en ámbitos tan diversos como la sostenibilidad en la construcción y en la vida útil del edificio, la obligatoriedad de espacios exteriores propios, o la importancia de las tareas del hogar en la organización de los espacios. Todo ello en consonancia con unos precios ajustados de construcción. Se trata de hacer más con menos.

En reformas y rehabilitaciones a pequeña escala, la aparente falta de libertad marcada por la estructura preexistente viene contrarrestada por la posibilidad de trabajar directamente con las personas que habitarán esas viviendas. Estos proyectos no deben proponer solamente una puesta al día de las instalaciones, como se pondría al día una máquina, sino repensar la organización de los espacios entendiendo las necesidades de sus habitantes, y cómo éstas pueden cambiar en el futuro.

En definitiva, se trata de promover arquitecturas del espacio y no del artilugio, que permitan la superposición de capas de vida y de usos diversos: el descanso, el trabajo, el ocio, e, incluso, el aprendizaje. Arquitecturas que no sean máquinas, sino organismos vivos.

These projects should not only propose an update of the installations, as one would update a machine, but rethink the organisation of the spaces by understanding the needs of their inhabitants, and how these may change in the future.

In short, it is a question of promoting architectures of space and not of the gadget, which allow the superimposition of layers of life and different uses: rest, work, leisure, and even learning. Architectures that are not machines, but living organisms.

Torres Blancas va ser un edifici experimental pioner, dissenyat per Sáenz de Oiza en els anys seixanta.

Torres Blancas fue un edificio experimental pionero, diseñado por Sáenz de Oiza en los años sesenta.

Torres Blancas was a pioneering experimental building designed by Sáenz de Oiza in the 1960s.

María José Aranguren
José González Gallegos

OPEN HOUSE. PENSANT L'HABITAR

L'arquitectura en l'actualitat està en una permanent cerca d'un sistema d'edificació que permeta a les persones donar forma i modificar el seu entorn individual. Aquest anhel de la nova arquitectura, disposada a acollir els criteris i la sensibilitat dels seus ocupants, ja ha estat present en anteriors generacions d'arquitectes des dels anys vint del segle XX. En aquells anys, es van utilitzar termes com «arquitectura mòbil» o «espai obert», que proposaven una *obertura* al futur, on l'habitant de la casa poguera tindre una actitud activa i participativa en la creació i transformació del seu entorn domèstic.

Theo van Doesburg així ho expressava en 1924 en el llibre *Cap a una Arquitectura Plàstica*: «La nova arquitectura ha obert les parets i ha eliminat la divisió entre interior i exterior. Les parets han deixat de ser portants, només són punts de suport suplementaris. El resultat és una planta nova, oberta, completament diferent de la clàssica, perquè l'interior i l'exterior s'interpenetren».

La Casa Schröder de Gerrit Rietveld a Utrecht de l'any 1924 seria un clar exemple construït del que va expressar Theo van Doesburg, el seu company de grup, on els colors bàsics s'apropriaven dels plans i mobles de la casa, i n'abstreïen la materialitat.

A Califòrnia, en els anys cinquanta, es van construir dins de les denominades Case Study Houses, un conjunt de projectes hereus de la tradició moderna de dècades anteriors a Europa, però buscant la prefabricació i construcció lleugera, on els espais de la casa fluïen entre les noves màquines de la família americana, el cotxe i la cuina dotada de tots els electrodomèstics que oferia la nova indústria del consum.

També a Europa van sorgir propostes d'habitatges flexibles, on les separacions rígides de les estances es plegaven per a permetre diversos usos. Un exemple emblemàtic en va ser la proposta de Gio Ponti per a un apartament a Milà publicat en la revista DOMUS, que va tindre una gran repercussió entre els joves arquitectes de la nova societat europea que eixia de la

OPEN HOUSE. PENSANDO EL HABITAR

La arquitectura en la actualidad está en una permanente búsqueda de un sistema de edificación que permita a las personas dar forma y modificar su entorno individual. Este anhelo de la nueva arquitectura, dispuesta a acoger los criterios y la sensibilidad de sus ocupantes, ya ha estado presente en anteriores generaciones de arquitectos desde los años veinte del siglo XX. Entonces, se utilizaron términos como «arquitectura móvil» o «espacio abierto», que proponían una *apertura* al futuro, donde el habitante de la casa pudiera tener una actitud activa y participativa en la creación y transformación de su entorno doméstico.

Theo van Doesburg así lo expresaba en 1924 en el libro *Hacia una Arquitectura Plástica*: «La nueva arquitectura ha abierto las paredes y ha eliminado la división entre interior y exterior. Las paredes han dejado de ser portantes, solo son puntos de apoyo suplementarios. El resultado es una planta nueva, abierta, completamente distinta de la clásica, pues el interior y el exterior se interpenetran».

La Casa Schröder de Gerrit Rietveld en Utrecht del año 1924 sería un claro ejemplo construido de lo expresado por Theo van Doesburg, su compañero de grupo, donde los colores básicos se apropiaban de los planos y muebles de la casa, abstrayendo su materialidad.

En California en los años 50, se construyeron dentro de las denominadas Case Study Houses un conjunto de proyectos herederos de la tradición moderna de décadas anteriores en Europa, pero buscando la prefabricación y construcción ligera, donde los espacios de la casa fluían entre las nuevas máquinas de la familia americana, el coche y la cocina dotada de todos los electrodomésticos que ofrecía la nueva industria del consumo.

También en Europa surgieron propuestas de viviendas flexibles, donde las separaciones rígidas de las estancias se plegaban permitiendo diversos usos. Un ejemplo emblemático fue la propuesta de Gio Ponti para un apartamento en Milán publicado en la revista DOMUS, que alcanzó una gran repercusión entre los jóvenes

OPEN HOUSE. THINKING ABOUT INHABITING

Today, architecture is in a permanent search for a building system that allows people to shape and modify their individual environment. This yearning for a new architecture, ready to accommodate the criteria and sensibility of its occupants, has been present in previous generations of architects since the 1920s. At that time, terms such as "mobile architecture" or "open space" were used, proposing an *openness* to the future, where the residents could have an active and participatory attitude in the creation and transformation of their domestic environment.

Theo van Doesburg put it this way in 1924 in his book *Towards a Plastic Architecture*: "The new architecture has opened up the walls and eliminated the division between inside and outside. The walls are no longer load-bearing, they are merely supplementary points of support. The result is a new, open floor plan, completely different from the classical one, because the interior and the exterior interpenetrate each other."

Gerrit Rietveld's Schröder House in Utrecht in 1924 would be a clear example of what was expressed by Theo van Doesburg, his fellow group member, where the basic colours took over the plans and furniture of the house, abstracting its materiality.

In California in the 1950s, a series of projects were built within the so-called Case Study Houses, heirs to the modern tradition of previous decades in Europe, but seeking prefabrication and lightweight construction, where the spaces of the house flowed between the new machines of the American family, the car and the kitchen equipped with all the household appliances offered by the new industry of consumption.

In Europe, too, flexible housing proposals emerged, in which the rigid separations of the rooms were folded away to allow different uses. An emblematic example was Gio Ponti's proposal for a flat in Milan published in the magazine DOMUS, which had a great impact among the young architects of the new European society emerging from the post-war period and entering into

postguerra i s'endinsava en nous models de consum similars als americans.

D'un altre dissenyador italià, Joe Colombo, va ser una original proposta concebuda per a una exposició de 1972 al MOMA de Nova York, dedicada al disseny a Itàlia. En la mostra, tots els mobles i elements de la casa es van idear com un gran electrodomèstic. D'aquest sorgien, o s'hi allotjaven, tots els elements definidors de les estances de la casa. En tan sols 28 m² resolía un apartament complet.

Conceptes com espai, llum, forma o pell van sorgir amb la sensibilitat de l'arquitectura moderna. I des d'aleshores fins hui, quan plantejar la possibilitat d'un entorn canviant i flexible, que expresse els nous estils de

Casa Rietveld Schröder (col·lecció del
Centraal Museum, Utrecht)

Casa Rietveld Schröder (colección del
Centraal Museum, Utrecht)

Rietveld Schröder House (Centraal
Museum collection, Utrecht)

Foto / Foto / Photo: Stijn Poelstra

arquitectos de la nueva sociedad europea que salía de la posguerra y se adentraba en nuevos modelos de consumo similares a los americanos.

De otro diseñador italiano, Joe Colombo, fue una original propuesta concebida para una exposición de 1972 en el MOMA de Nueva York, dedicada al diseño en Italia. En ella, todos los muebles y elementos de la casa se idearon como un gran electrodoméstico. De él surgían, o en él se alojaban, todos los elementos definidores de las estancias de la casa. En tan solo 28 m² resolvía un apartamento completo.

Conceptos como espacio, luz, forma o piel surgieron con la sensibilidad de la arquitectura moderna. Y desde entonces hasta hoy, cuando plantear la posibilidad de un entorno cambiante y flexible, que exprese los nuevos modos de vivir y de habitar, se ha convertido en una demanda urgente de nuestra sociedad occidental. Este cambio de mentalidad, tan de nuestro tiempo, es debido a que se han hecho realidad una serie de situaciones sociales que en décadas anteriores se intuían como pertenecientes a un futuro cercano por llegar –pero que ha tardado cien años...

La mujer se ha incorporado ya plenamente al mundo del trabajo y, como consecuencia de esto, se ha reducido su papel doméstico. Se ha reducido también drásticamente la dimensión de la unidad familiar, con un número menor de hijos y la ausencia de ancianos, alojados en residencias. A esto se suma que ya no existe un único modelo de familia. Ésta es diversa e inestable y, además, cada vez un mayor número de personas viven solas durante grandes periodos de su vida.

Debido a estos cambios sociales, la vivienda se concibe ahora de manera diferente y ya no está tan ajena a posibles cambios. La cocina y el baño ya no son lugares tan marginales, sino tecnológicos e, incluso, áreas de esparcimiento y ocio dotados de microondas, placas de inducción, lavavajillas, lavadora, secadora, hidromasaje, sauna, gimnasio.... Los baños hasta pueden estar abiertos a otras estancias, y la cocina-comedor se concibe como un laboratorio de experimentación culinaria y centro de reuniones sociales.

Le Corbusier ya decía en 1923 que «el primer deber de la arquitectura, en una época de renovación, consiste en revisar los valores y los elementos constitutivos de la casa». Luego, al reflexionar sobre la vivienda actual, debemos analizar aspectos de los nuevos modos de vida que exigen una renovación y actualización de los espacios y funciones de la casa.

new models of consumption similar to those of the Americans.

It was also an original proposal by another Italian designer, Joe Colombo, that had conceived for a 1972 exhibition at MOMA in New York, dedicated to design in Italy. All its furniture and elements were conceived as a large household appliance in it. All the defining elements of the rooms emerged from it or were housed in it. It was the solution for a complete flat in just 28 m².

Concepts such as space, light, form, and skin emerged with the sensibility of Modern Architecture. And from then until today, when raising the possibility of a changing and flexible environment, which expresses the new ways of living and inhabiting, has become an urgent demand of our western society. This change of mentality, so typical of our times, is due to a series of social situations that have become a reality which in previous decades were intuited as belonging to a near future yet to come - but which has taken a hundred years to...

Women have now fully entered the labour market and, therefore, their domestic role has been reduced. The size of the family unit has also been drastically reduced, with fewer children and the absence of elderly people in residential homes. In addition, there is no longer a single-family model. Families are diverse and unstable, and an increasing number of people live alone for large periods of their lives.

Due to these social changes, the home is now conceived differently and is no longer so oblivious to possible changes. The kitchen and bathroom are no longer marginal places, but technological and even leisure areas equipped with microwaves, induction hobs, dishwashers, washing machines, tumble dryers, whirlpools, saunas, gyms.... The bathrooms can even be open to other rooms, and the kitchen-dining room is conceived as a laboratory for culinary experimentation and a centre for social gatherings.

Le Corbusier said as early as 1923 that “the first duty of architecture, in an era of renewal, is to review the values and constituent elements of the house.” Then, when reflecting on today's housing, we must analyse aspects of the new ways of life that demand a renewal and updating of the spaces and functions of the house.

Homes have been shrinking in size and, in recent years, have also been colonised by computers, mobile phones and the internet. Now, from home, we can access calls, mail, information, music and also work in connection with the “old office”, even meet with it.

vida i d'habitar, s'ha convertit en una demanda urgent de la nostra societat occidental. Aquest canvi de mentalitat, tan del nostre temps, és perquè s'han fet realitat una sèrie de situacions socials que en dècades anteriors s'intuïen com a pertanyents a un futur pròxim per arribar –però que ha tardat cent anys...

La dona s'ha incorporat ja plenament al món del treball i, a conseqüència d'això, s'ha reduït el seu paper domèstic. S'ha reduït també dràsticament la dimensió de la unitat familiar, amb un nombre menor de fills i l'absència d'ancians, allotjats en residències. A això s'afegeix que ja no hi ha un únic model de família. Aquesta és diversa i inestable i, a més, cada vegada un major nombre de persones viuen soles durant grans períodes de la seua vida.

A causa d'aquests canvis socials, l'habitatge es concep ara de manera diferent i ja no és tan alié a possibles canvis. La cuina i el bany ja no són llocs tan marginals, sinó tecnològics i, fins i tot, àrees d'esplai i oci dotats de microones, plaques d'inducció, llavaplat, llavadora, assecadora, hidromassatge, sauna, gimnàs.... Els banys fins poden estar oberts a altres estances, i la cuina-menjador es concep com un laboratori d'experimentació culinària i centre de reunions socials.

Le Corbusier ja deia en 1923 que «el primer deure de l'arquitectura, en una època de renovació, consisteix a revisar els valors i els elements constitutius de la casa». Després, en reflexionar sobre l'habitatge actual, hem d'analitzar aspectes dels nous estils de vida que exigeixen una renovació i actualització dels espais i funcions de la casa.

Els habitatges han anat reduint la seua grandària i, des de no fa molts anys, han sigut colonitzats, a més, pels ordinadors, mòbils i internet. Ara, des de casa podem accedir a telefonades, correu, informació, música i també treballar en connexió amb l'«antiga oficina», fins i tot reunir-nos amb aquesta. Els avanços tecnològics ens condueixen a una mobilitat i interrelació dels espais de viure i treballar, que anticipen l'arribada de tipus d'habitatge més dinàmics i menys lligats a un lloc específic. Som cada vegada més lleugers.

El teletreball és, no una tendència del futur, sinó una realitat social actual que obliga a pensar la casa i el seu moblament d'una manera diferent, on la flexibilitat i la transformabilitat dels elements que la componen s'ha de resoldre tant des de l'arquitectura com des del disseny industrial.

Las viviendas han ido reduciendo su tamaño y, desde no hace muchos años, han sido colonizadas, además, por los ordenadores, móviles e internet. Ahora, desde casa podemos acceder a las llamadas, correo, información, música y también trabajar en conexión con la «antigua oficina», incluso reunarnos con ella. Los avances tecnológicos nos conducen a una movilidad e interrelación de los espacios de vivir y trabajar, anticipando la llegada de tipos de vivienda más dinámicos y menos ligados a un sitio específico. Somos cada vez más ligeros.

El teletrabajo es, no una tendencia a futuro, sino una realidad social actual que obliga a pensar la casa y su amueblamiento de una manera diferente, donde la flexibilidad y la transformabilidad de los elementos que la componen se tiene que resolver tanto desde la arquitectura como desde el diseño industrial.

Al trabajar uno o varios miembros en casa, la vivienda se tiene que reconfigurar como un espacio de *coworking*. Dadas las dimensiones reducidas de que dispone, el espacio ha de poder transformarse con criterios flexibles para atender a todas las actividades demandadas a una casa a lo largo del día.

Por otro lado, muchos de nosotros cuando hemos sido estudiantes, o ahora cuando nuestros hijos se independizan, recurrimos a la fórmula de alquilar un piso compartido, donde se dispone de una habitación y el resto de la casa se comparte. Al haberse diseñado las viviendas bajo un modelo único de familia, estas casas que se alquilan a grupos están equipadas con un dormitorio principal con baño incorporado y dos o tres dormitorios de menores dimensiones e, incluso, uno muy reducido de servicio. Así, mientras uno alquila una *suite*, hay otro que llegó el último y tiene que utilizar el más reducido.

Es ahora el momento de repensar también el *coliving*, ya sea en una sola vivienda o en todo un complejo, como una fórmula que demanda un sector de la población y que requerirá que los dimensionados de las estancias privadas estén más equilibrados y los espacios compartidos disfruten de un tamaño y una posibilidad de transformación más ajustada a unos habitantes que serán de edades similares, en muchos casos, y no de diferentes generaciones como el modelo clásico de padres e hijos.

Por todo esto, la arquitectura de la vivienda tendrá que plantear esquemas más abiertos y flexibles para atender a diferentes modelos y formas de habitar y usar

Casa Rietveld Schröder (col·lecció del
Centraal Museum, Utrecht)

Casa Rietveld Schröder (colección del
Centraal Museum, Utrecht)

Rietveld Schröder House (Centraal
Museum collection, Utrecht)

Foto / Foto / Photo: Stijn Poelstra

Technological advances are leading us to a mobility and interrelation of living and working spaces, anticipating the arrival of more dynamic and less site-specific types of housing. We are becoming lighter and lighter.

Teleworking is not a future trend, but a current social reality that forces us to think about the home and its furnishings in a different way, where the flexibility and transformability of the elements that make it up must be resolved both from the point of view of architecture and industrial design.

When one or more members work at home, the home must be reconfigured as a coworking space. Given its small size, the space must be able to be transformed with flexible criteria to cater for all the activities demanded of a home throughout the day.

On the other hand, many of us, when we were students, or now when our children become independent, resort to the formula of renting a shared flat, where one room is available, and the rest of the house is shared. As the homes have been designed under a single-family model, these houses that are rented to groups are equipped with a master bedroom with en-suite bathroom and two or three smaller bedrooms and even a very small one for service. Thus, while one rents a suite, there is another who arrived last and must use the smaller one.

Now is also the time to rethink co-living, whether in a single dwelling or in a whole complex, as a formula demanded by a sector of the population and which will require that the dimensions of the private rooms be more balanced and the shared spaces enjoy a size and a possibility of transformation that is more adjusted to residents who will be of similar ages, in many cases, and not of different generations as in the classic model of parents and children.

For all these reasons, housing architecture will have to propose more open and flexible schemes to cater for different models and ways of inhabiting and using the home. Society demands a home that can be personalised; not a standardised and rigid place, but a playground where different strategies of occupation and use can be developed. Therefore, the architecture of the home will have to be understood as an open system where space can be transformed and where the furniture accompanies it in its reconfiguration. The open house will be like a musical instrument, on which different scores can be played. An instrument where the inhabitant can compose his own music. Their personal way of interpreting the house.

Pel fet de treballar un o diversos membres a casa, l'habitatge s'ha de reconfigurar com un espai de *coworking*. Tenint en compte les dimensions reduïdes de què disposa, l'espai ha de poder transformar-se amb criteris flexibles per a atendre totes les activitats que es demanen a una casa al llarg del dia.

D'altra banda, molts de nosaltres quan hem sigut estudiants, o ara quan els nostres fills s'independitzen, recorrem a la fórmula de llogar un pis compartit, on es disposa d'una habitació i la resta de la casa es comparteix. Com que s'han dissenyat els habitatges amb un model únic de família, aquestes cases que es lloguen a grups estan equipades amb un dormitori principal amb bany incorporat i dos o tres dormitoris de menors dimensions i, fins i tot, un de molt reduït de servei. Així, mentre un lloga una **suite**, n'hi ha un altre que ha arribat l'últim i ha d'utilitzar el més reduït.

És ara el moment de repensar també el *coliving*, ja siga en un sol habitatge o en tot un complex, com una fórmula que demana un sector de la població i que requerirà que els dimensionaments de les estances privades estiguen més equilibrats i els espais compartits gaudisquen d'una grandària i una possibilitat de transformació més ajustada a uns habitants que seran d'edats similars, en molts casos, i no de diferents generacions com el model clàssic de pares i fills.

Per tot això, l'arquitectura de l'habitatge haurà de plantejar esquemes més oberts i flexibles per a atendre diferents models i maneres d'habitar i usar la casa. La societat demana un habitatge que es pugui personalitzar; no un lloc estandarditzat i rígid, sinó un camp de joc on es puguin desenvolupar diverses estratègies d'ocupació i ús. Per tant, l'arquitectura de l'habitatge haurà d'entendre's com un sistema obert on l'espai es pugui transformar i on el moble l'acompanye en la seua reconfiguració. La casa oberta serà com un instrument musical, en el qual es podran interpretar diverses partitures. Un instrument on l'habitant podrà compondre la seua pròpia música. La seua forma personal d'interpretar la casa.

Open House, fonaments. Per a entendre en què consisteix una casa oberta, *Open House*, servisca un paral·lelisme amb un escenari teatral: un espai neutre i adaptable on es poden representar diverses obres diferents en què apareixeran, desapareixeran o es reconfiguraran separadors, mobles, llums, nivells... L'habitatge com a escenari domèstic dels nous estils de

la casa. La sociedad demanda una vivienda que se pueda personalizar; no un lugar estandarizado y rígido, sino un campo de juego donde se puedan desarrollar diversas estrategias de ocupación y uso. Por tanto, la arquitectura de la vivienda habrá de entenderse como un sistema abierto donde el espacio se pueda transformar y donde el mueble acompañe a éste en su reconfiguración. La casa abierta será como un instrumento musical, en el que se podrán interpretar diversas partituras. Un instrumento donde el habitante podrá componer su propia música. Su forma personal de interpretar la casa.

Open House, fundamentos. Para entender en qué consiste una casa abierta, *Open House*, sirva un paralelismo con un escenario teatral: un espacio neutro y adaptable en donde se pueden representar varias obras diferentes en la que aparecerán, desaparecerán o se reconfigurarán separadores, muebles, luces, niveles... La vivienda como escenario doméstico de las nuevas formas de vivir y habitar presentes y futuras. Un lugar abierto donde representar cualquier acto de la vida cotidiana.

Atendiendo específicamente a la arquitectura que diseña y construye la vivienda, existen parámetros muy claros que ofrecen pautas indispensables para su reconfiguración. Por ejemplo, si concebimos el espacio habitable como vacío, este nos permitirá incorporar la noción de temporalidad, de **transitoriedad**. Si las partes fijas, permanentes, se agruparan en núcleos de servicios y las partes cambiantes se diseñaran sin divisiones rígidas y con criterios de temporalidad, los cambios que pudiera sufrir la unidad familiar a lo largo del tiempo o el cambio de modelo de uso de un nuevo habitante serían resueltos sin profundas y costosas transformaciones. En la definición de la vivienda hemos de fijar y agrupar claramente lo que es permanente y lo que es efímero, lo que es fijo y lo que es susceptible de ser cambiado.

En el espacio doméstico contemporáneo, la **flexibilidad** es una condición ineludible para que la casa alcance esas necesidades de cambios necesarios a lo largo del tiempo. La flexibilidad se ha tendido a relacionar tradicionalmente con un mayor tamaño de la vivienda, lo que supone una construcción más costosa. Sin embargo, pertenecemos a un grupo de arquitectos que hemos batallado frente a la administración y la normativa tremendamente rígida y anacrónica que rige la vivienda social. En algunos de nuestros proyectos hemos podido llegar a demostrar que, precisamente

Open House, basics. To understand what an open house consists of, we can draw a parallel with a theatre stage: a neutral and adaptable space where several different plays can be performed, in which separators, furniture, lights and levels will appear, disappear, or be reconfigured. The home as a domestic stage for the new ways of living and inhabiting, present and future. An open place where any act of everyday life can be represented.

Looking specifically at the architecture that designs and builds the dwelling, there are very clear parameters that offer indispensable guidelines for its reconfiguration. For example, if we conceive the habitable space as empty, this will allow us to incorporate the notion of temporality, of **transience**. If the fixed, permanent parts were grouped into service nuclei and the changing parts were designed without rigid divisions and with criteria of temporality, the changes that the family unit might undergo over time, or the change of use model of a new inhabitant would be resolved without profound and costly transformations. In the definition of the dwelling, we must clearly establish and group together what is permanent and what is ephemeral, what is fixed and what is susceptible to change.

In the contemporary domestic space, **flexibility** is an inescapable condition for the house to meet those needs for necessary changes over time. Flexibility has traditionally tended to be associated with a larger house, which means a more expensive construction. However, we belong to a group of architects who have fought against the administration and the tremendously rigid and anachronistic regulations governing social housing. In some of our projects we have been able to demonstrate that, precisely by applying flexible design criteria, a surface area of just a few metres can achieve unexpected spatial possibilities and uses - above all probably for those who drew up the regulations that froze housing in an excessive and immovable compartmentalisation to provide accommodation for a single traditional family model.

Precisely because the economic factor is forcing rationalisation and standardisation in low-budget housing and the complexity of internal services is increasing, the contemporary house must tend to be open, with a clear distinction between service elements and living areas. To achieve this purpose, skeleton construction is the most suitable system, as it makes possible rationalised building methods and, at the same

Si concebem l'espai habitable com a buit, aquest ens permetrà incorporar la noció de temporalitat, de **transitorietat**.

Si concebimos el espacio habitable como vacío, este nos permitirá incorporar la noción de temporalidad, de **transitoriedad**.

If we conceive the habitable space as empty, this will allow us to incorporate the notion of temporality, of **transience**.

La casa contemporània ha de tendir a ser oberta, amb una clara distinció d'elements servidors i àrees d'estança.

La casa contemporánea debe tender a ser abierta, con una clara distinción de elementos servidores y áreas de estancia.

The contemporary house must tend to be open, with a clear distinction between service elements and living areas.

vida i d'habitar presents i futurs. Un lloc obert on representar qualsevol acte de la vida quotidiana.

Atenent específicament l'arquitectura que dissenya i construeix l'habitatge, hi ha paràmetres molt clars que ofereixen pautes indispensables per a la seua reconfiguració. Per exemple, si concebem l'espai habitable com a buit, aquest ens permetrà incorporar la noció de temporalitat, de **transitorietat**. Si les parts fixes, permanents, s'agruparen en nuclis de serveis i les parts canviants es dissenyaren sense divisions rígides i amb criteris de temporalitat, els canvis que poguera patir la unitat familiar al llarg del temps o el canvi de model d'ús d'un nou habitant serien resolts sense profundes i costoses transformacions. En la definició de l'habitatge hem de fixar i agrupar clarament el que és permanent i el que és efímer, el que és fix i el que és susceptible de ser canviat.

En l'espai domèstic contemporani, la **flexibilitat** és una condició ineludible perquè la casa assolisca aquestes necessitats de canvis necessaris al llarg del temps. La flexibilitat s'ha tendit a relacionar tradicionalment amb una major grandària de l'habitatge, la qual cosa suposa una construcció més costosa. No obstant això, pertanyem a un grup d'arquitectes que hem batallat contra l'administració i la normativa tremendament rígida i anacrònica que regeix l'habitatge social. En alguns dels nostres projectes hem pogut arribar a demostrar que, precisament aplicant criteris de disseny flexible, una superfície d'escassos metres pot aconseguir unes possibilitats espacials i d'ús inesperades –sobretot probablement per als qui van redactar aquesta normativa que congelava l'habitatge en una compartimentació excessiva i inamovible per a donar allotjament a un únic model de família tradicional.

Precisament perquè el factor econòmic obliga a la racionalització i normalització en l'habitatge de baix pressupost i es constata un augment en la complexitat dels serveis interns, la casa contemporània ha de tendir a ser oberta, amb una clara distinció d'elements servidors i àrees d'estança. Per a aconseguir aquest propòsit, la construcció en esquelet és el sistema més adequat, perquè fa possible mètodes d'edificació racionalitzats i, al mateix temps, la divisió sense traves de l'interior. Si considerem les cuines i els banys, per les seues instal·lacions, com a nuclis fixos, l'espai restant pot ser compartimentat per mitjà de parets mòbils. Aquest és el plantejament dels habitatges de Margreet Duinker & Machiel van der Torre que van construir a

Habitatges a
Carabanchel
d'Aranguren + Gallegos
Arquitectos, 2005

Viviendas en
Carabanchel de
Aranguren + Gallegos
Arquitectos, 2005

Housing in
Carabanchel by
Aranguren + Gallegos
Arquitectos, 2005

Foto / Foto / Photo:
Hisao Suzuki

aplicando criterios de diseño flexible, una superficie de escasos metros puede alcanzar unas posibilidades espaciales y de uso inesperadas –sobre todo probablemente para quienes redactaron esa normativa que congelaba la vivienda en una compartimentación excesiva e inamovible para dar alojamiento a un único modelo de familia tradicional.

Precisamente porque el factor económico obliga a la racionalización y normalización en la vivienda de bajo presupuesto y se constata un aumento en la complejidad de los servicios internos, la casa contemporánea debe tender a ser abierta, con una clara distinción de elementos servidores y áreas de estancia. Para alcanzar este propósito, la construcción en esqueleto es el sistema más adecuado, pues hace posible métodos de edificación racionalizados y, al mismo tiempo, la división

time, the unimpeded division of the interior. If kitchens and bathrooms are considered as fixed nuclei because of their facilities, the remaining space can be compartmentalised by means of movable walls. This is the approach of Margreet Duinker & Machiel van der Torre's houses, which they built in Amsterdam in 1989. Depending on the time of day or night, the space of the house can be varied and transformed. Based on these assumptions, we have developed a series of residential projects, such as Venta Berri in San Sebastián (Basque Country, Spain), where the dwellings are understood as transversal empty spaces on the two façades and subdivided by equipped walls, from which the furniture required for each domestic use emerges, like a Swiss army knife. From these walls appear sliding doors, like the diaphragms of a camera, which compartmentalise

Fotos / Fotos / Photos: Hisao Suzuki

Equipament flexible dels habitatges a Carabanchel
d'Aranguren + Gallegos Arquitectos, 2005

Equipamiento flexible de las viviendas en Carabanchel de
Aranguren + Gallegos Arquitectos, 2005

Flexible equipment for housing in Carabanchel by
Aranguren + Gallegos Arquitectos, 2005

Amsterdam en 1989. En funció del dia o la nit, l'espai de la casa pot variar i transformar-se. Considerant aquests supòsits, nosaltres hem desenvolupat un conjunt de projectes residencials, com el Venta Berri a Sant Sebastià, on s'entenen els habitatges com uns espais transversals buits a les dues façanes i subdividits per uns murs equipats, dels quals sorgeixen els mobles que es requereixen per a cada ús domèstic, com una navalla suïssa. D'aquests murs apareixen unes portes corredisses, com a diafragmes d'una càmera fotogràfica, que compartimenten i aïllen les àrees d'ús segons es necessita. En el període de màxima activitat durant el dia, les parets poden recollir-se i els llits ocultar-se en nínxols, sota l'espai elevat del corredor distribuïdor i els banys, com vam plantejar en un altre projecte d'habitatge a Carabanchel en 2005. És a la nit quan l'espai es torna a compartimentar i sorgeixen les habitacions, amb els llits per al període de descans.

En parlar d'espais xicotets i flexibles sorgeix, d'altra banda, un concepte primordial, que és el de l'**invent**. Mies van der Rohe deia que les coses difícilment canvien. Són sempre les mateixes, més o menys. El que sí que pot canviar és la manera de col·locar-les, de reinventar-les. Deia: «L'exèrcit i els soldats són les coses de la casa, però la batalla és l'Arquitectura. El vàter, el llit, l'armari, el moble de cuina estandarditzat són els mateixos pels quals lluitem en aquesta batalla, però per una nova manera d'ordenar-los».

En conseqüència, hem de reinventar l'espai domèstic: convertir, a través d'elements-moble, l'espai xicotet en gran, en un lloc transformable. Les parets podrien ser concebudes com a murs gruixuts que allotjaren funcions o àrees d'emmagatzematge. Els plans mòbils podrien desaparèixer o abatre's, per a formar una taula que alhora pot ser compartida per dues estances diferents. Els llits podrien ser allotjats en parets-armari o, fins i tot, davall d'una zona de pas que done accés a altres serveis de la casa, etc.

Situacions diverses que obrin tot un camp de possibilitats per a redefinir els escenaris domèstics, començant per una revisió del territori privat. Un espai cridat a ser conquistat a causa de les noves estructures socials i familiars, així com el treball o l'oci a casa. El dormitori s'antulla com un lloc ric en expectatives; un espai canviant, estimulador de les més diverses activitats.

En definitiva, l'enteniment de l'habitar contemporani passa per utilitzar sistemes oberts amb criteris de

Hem de convertir, a través d'elements-moble, l'espai xicotet en gran, en un lloc transformable.

Hemos de convertir, a través de elementos-mueble, el espacio pequeño en grande, en un lugar transformable.

We must convert, through furniture-elements, the small space into a large, transformable place.

sin trabas del interior. Si consideramos las cocinas y los cuartos de baño, por sus instalaciones, como núcleos fijos, el espacio restante puede ser compartimentado por medio de paredes móviles. Este es el planteamiento de las viviendas de Margreet Duinker & Machiel van der Torre que construyeron en Ámsterdam en 1989. En función del día o la noche, el espacio de la casa puede variar y transformarse. Atendiendo a estos supuestos, nosotros hemos desarrollado un conjunto de proyectos residenciales, como el Venta Berri en San Sebastián, donde se entienden las viviendas como unos espacios transversales vacíos a las dos fachadas y subdivididas por unos muros equipados, de los que surgen los muebles que se requieran para cada uso doméstico, como una navaja suiza. De estos muros aparecen unas puertas correderas, como diafragmas de una cámara fotográfica, que compartimentan y aíslan las áreas de uso según se requiera. En el periodo de máxima actividad durante el día, las paredes pueden recogerse y las camas ocultarse en nichos, bajo el espacio elevado del pasillo distribuidor y los baños, como planteamos en otro proyecto de vivienda en Carabanchel en 2005. Es por la noche cuando el espacio se vuelve a compartimentar y surgen las habitaciones, con sus camas para el periodo de descanso.

Al hablar de espacios pequeños y flexibles surge, por otro lado, un concepto primordial, que es el del **invento**. Mies van der Rohe decía que las cosas difícilmente cambian. Son siempre las mismas, más o menos. Lo que sí puede cambiar es la manera de colocarlas, de reinventarlas. Decía: «El ejército y los soldados son las cosas de la casa, pero la batalla es la Arquitectura. El inodoro, la cama, el armario, el mueble de cocina estandarizado son los mismos por los que luchamos en esta batalla, pero por una nueva manera de ordenarlos».

En consecuencia, hemos de reinventar el espacio doméstico: convertir, a través de elementos-mueble, el espacio pequeño en grande, en un lugar transformable. Las paredes podrían ser concebidas como muros gruesos que alojaran funciones o áreas de almacenaje. Los planos móviles podrían desaparecer o abatirse, formando una mesa que a la vez puede ser compartida por dos estancias diferentes. Las camas podrían ser alojadas en paredes-armario o, incluso, debajo de una zona de paso que dé acceso a otros servicios de la casa, etc...

Situaciones diversas que abren todo un campo de posibilidades para redefinir los escenarios domésticos,

and isolate the areas of use as required. In the period of maximum activity during the day, the walls can be retracted, and the beds hidden in niches, under the raised space of the corridor and the bathrooms, as we proposed in another housing project in Carabanchel (Madrid, Spain) in 2005. It is at night when the space is compartmentalised again and the bedrooms emerge, with their beds for the rest period.

When talking about small, flexible spaces, on the other hand, a primordial concept emerges, which is **invention**. Mies van der Rohe said that things hardly ever change. They are always the same, more or less. What can change is the way they are placed, the way they are reinvented. He said: "The army and the soldiers are the elements of the house, but Architecture is the real battle. The standardised toilet, bed, wardrobe, kitchen cabinets are the same things we are fighting for in this battle, but for a new way to organise them."

Consequently, we must reinvent the domestic space: to convert, through furniture-elements, the small space into a large, transformable place. The walls could be conceived as thick walls that house functions or storage areas. The mobile planes could disappear or fold down, forming a table that can be shared by two different rooms. The beds could be housed in wardrobe walls or even under a passageway area that gives access to other services in the house, etc...

Diverse situations that open up a whole field of possibilities for redefining domestic scenarios, starting with a revision of the private territory. A space to be conquered due to the new social and family structures, as well as work or leisure at home. The bedroom seems to be a place rich in expectations; a changing space, stimulating the most diverse activities.

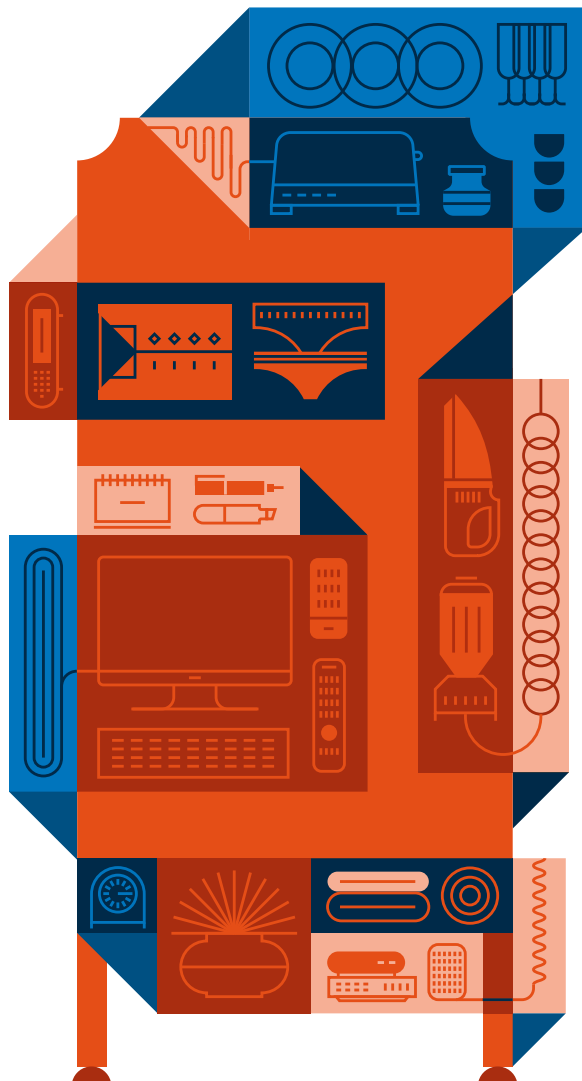
In short, the understanding of contemporary living involves using open systems with criteria of flexibility in the housing project. We must explore and rethink the relationship between the fixed service nuclei (bathroom, kitchen, storage...) and the empty living space. By means of mobile or changeable elements and furniture conceived from a transformative will, it will be possible to respond to all these new uses and demanded needs. In this context, furniture must also be conceived as a flexible and transforming element of the space, not as a mere decorator of the house.

flexibilitat en el projecte de l'habitatge. Hem d'explorar i replantejar la relació entre els nuclis de serveis fixos (bany, cuina, emmagatzematge...) i l'espai buit estançal. Mitjançant elements mòbils o canviables i mobles concebuts des d'una voluntat transformadora, s'aconseguirà donar resposta a tots aquests nous usos i necessitats demanades. En aquest context, el moble ha de ser concebut, així mateix, com a element flexible i transformador de l'espai, no com a mer decorador de la casa.

empezando por una revisión del territorio privado. Un espacio llamado a ser conquistado debido a las nuevas estructuras sociales y familiares, así como el trabajo o el ocio en casa. El dormitorio se antoja como un lugar rico en expectativas; un espacio cambiante, estimulador de las más diversas actividades.

En definitiva, el entendimiento del habitar contemporáneo pasa por utilizar sistemas abiertos con criterios de flexibilidad en el proyecto de la vivienda. Debemos explorar y replantear la relación entre los núcleos de servicios fijos (baño, cocina, almacenamiento...) y el espacio vacío estancial. Mediante elementos móviles o cambiables y muebles concebidos desde una voluntad transformadora, se conseguirá dar respuesta a todos estos nuevos usos y necesidades demandadas. En este contexto, el mueble ha de ser concebido, asimismo, como elemento flexible y transformador del espacio, no como mero decorador de la casa.

LA DOMESTICITAT QUE VE. BREU GENEALOGIA DE L'IMEDIAT

El paper del moble en una nova arquitectura. En el seu llibre *Precisions* de 1931, Le Corbusier assenyalava com el mobiliari era en aquells moments el nus gordià sobre el qual depenia la planta de l'habitatge modern. Això implicava que els arquitectes havien d'abordar el problema del moble, si de veritat volien plantejar noves formes de vida realment innovadores. Podem dir que l'equipament domèstic, en general, es va convertir d'aquesta manera en un problema plenament arquitectònic i, per aquest motiu, el moble modern va ser en els seus inicis un assumpte més d'arquitectes que dels mateixos dissenyadors industrials. Des de llavors, les dues disciplines han caminat de la mà i l'una ha servit de precís termòmetre per a anticipar l'esdevindre de l'altra. Per descomptat, també hi ha hagut ocasions en què ambdues han transitat per camins disjunts, buscant una identitat disciplinària pròpia, però ha sigut en aquests moments en què els resultats recollits han sigut menys fèrtils i perdurables.

Deia Mies van der Rohe que l'habitatge del nostre temps encara no existeix, però que la transformació de l'estil de vida exigia la seua realització. Efectivament, els arquitectes de principis del segle passat no van tindre únicament la missió de reconstruir una Europa devastada per la guerra. A més, van tindre l'exigència autoimposada de projectar-se cap al futur i proposar un nou estil de vida. Un, que la gent encara no havia començat a desitjar perquè no hi havia precedents sobre els quals donar suport a la seua imaginació. Per a aquest viatge no podien recórrer als vells i arnats models burgesos, sinó que havien d'equipar aquestes noves cases amb objectes capaços de suscitar un estil de vida modern i de concentrar els valors enaltits pel positivisme tecnocientífic com l'estandardització, la racionalitat, la lleugeresa i, sobretot, la industrialització. La conseqüència va ser un canvi radical en el món de l'interiorisme, des del punt de vista conceptual i estètic, com mai abans s'havia vist.

LA DOMESTICIDAD QUE VIENE. BREVE GENEALOGÍA DE LO INMEDIATO

El papel del mueble en una nueva arquitectura. En su libro *Precisiones* de 1931, Le Corbusier señalaba cómo el mobiliario era en esos momentos el nudo gordiano sobre el que dependía la planta de la vivienda moderna. Esto implicaba que los arquitectos debían abordar el problema del mueble, si de verdad querían plantear nuevas formas de vida realmente innovadoras. Podemos decir que el equipamiento doméstico, en general, se convirtió de esta forma en un problema plenamente arquitectónico y, por este motivo, el mueble moderno fue en sus inicios un asunto más de arquitectos que de los propios diseñadores industriales. Desde entonces, ambas disciplinas han caminado de la mano y la una ha servido de certero termómetro para anticipar el devenir de la otra. Por supuesto, también ha habido ocasiones en las que ambas han transitado por caminos dispares, buscando una identidad disciplinar propia, pero ha sido en esos momentos en los que los resultados cosechados han sido menos fértiles y perdurables.

Decía Mies van der Rohe que la vivienda de nuestro tiempo aún no existe, pero que la transformación del modo de vida exigía su realización. Efectivamente los arquitectos de principios del siglo pasado no tuvieron únicamente la misión de reconstruir una Europa devastada por la guerra. Además, tuvieron la exigencia autoimpuesta de proyectarse hacia el futuro y proponer una nueva forma de vivir. Una, que la gente aún no había empezado a desear porque carecían de precedentes sobre los que apoyar su imaginación. Para ese viaje no podían recurrir a los viejos y apolillados modelos burgueses, sino que tenían que equipar estas nuevas casas con objetos capaces de suscitar un estilo de vida moderno y de concentrar los valores ensalzados por el positivismo tecno-científico como la estandarización, la racionalidad, la ligereza y, sobre todo, la industrialización. La consecuencia fue un cambio radical en el mundo del interiorismo, a nivel conceptual y estético, como nunca antes se había visto.

THE COMING DOMESTICITY. A BRIEF GENEALOGY OF THE IMMEDIATE

The role of furniture in a new architecture. In his book *Precisions*, Le Corbusier pointed out in 1931 how furniture was at that time the Gordian knot on which the plan of the modern dwelling depended. This implied that architects had to tackle the problem of furniture if they really wanted to propose new, truly innovative ways of living. We can say that domestic furnishings, in general, thus became a fully architectural problem. For this reason, Modern furniture was in its beginnings more a matter for architects than for industrial designers themselves. Since then, the two disciplines have walked hand in hand. Each one of them has served as an accurate thermometer to anticipate the future of the other. Of course, there have also been times when the two have taken different paths, seeking their own disciplinary identity, but it has happened at those times that the results have been less fertile and less enduring.

Mies van der Rohe said that the house of our time didn't yet exist, but that the transformation of the way of life demanded its realization. Indeed, the architects of the beginning of the last century did not only have the task of rebuilding a Europe devastated by war. They also had the self-imposed requirement to project themselves into the future and propose a new way of living. One that people had not yet begun to desire because they lacked precedents on which to base their imagination. For this journey, they couldn't turn to the old, moth-eaten bourgeois models, but they had to equip these new houses with objects capable of arousing a modern lifestyle and concentrating the values extolled by techno-scientific positivism, such as standardization, rationality, lightness and, above all, industrialization. The consequence was a radical change in the world of interior design, conceptually and aesthetically, as never seen before.

Until the mid-1920s, there were two opposing views in Europe on the value of architecture and the applied arts - in the USA they had already overcome this debate

Fins a mitjan anys vint del passat segle, hi havia a Europa dues visions contraposades sobre el valor de l'arquitectura i les arts aplicades –als EUA ja havien superat aquest debat sense cap mena de dramatisme gràcies al seu caràcter pragmàtic. D'una banda, hi havia aquells que defensaven que el seu contingut artístic residia en la perícia de la seua execució i la seua exclusivitat en la seua manufactura artesanal. En contraposició, n'hi havia qui pensaven que el valor artístic d'un objecte havia de residir, en realitat, en el concepte que el generava. Una cosa així com el que havia succeït amb el llibre en l'era *postGutenberg*, on el contingut immaterial del text va desplaçar per complet el valor del pur objecte, el d'aquells còdexs manuscrits primorosament elaborats. Aplicat això a l'interiorisme, va suposar la mort de les arts decoratives i el naixement del disseny industrial.

La cèlebre escola de la Bauhaus va dur a terme una encesa defensa d'aquesta postura. Per això, no estranya que de les seues aules nasqueren els mobles tubulars, emblemes de la modernitat, que van equipar tant la mateixa escola com els habitatges més sofisticats de l'Alemanya d'aquella època, amb la seua capital, Berlín, com a epicentre cultural europeu del moment. Vistos en retrospectiva, aquells interiors austers, lleugers com dibuixos traçats en l'aire i higiènics fins a fregar l'estètica hospitalària – presents en projectes com l'apartament Piscator¹ o els habitatges de la colònia experimental de la Weissenhof a Stuttgart– continuen resultant hui dia desconcertantment moderns, a pesar que aquestes imatges tinguen ja vora cent anys d'antiguitat.

El moble havia esdevingut més moble que mai. L'interior burgés embuatat, vellutat i recarregat s'havia després de tot l'accessori per a quedar-se en el seu pur esquelet sustentant: la versió més sintètica i essencial d'ells mateixos. No obstant això, aquests mobles, que van ser creats per a ser reproduïts en massa i de manera econòmica per a poder ser consumits per les classes més baixes, es van convertir en sofisticades peces de disseny. Una cadira de Mies valia tant com el sou mitjà d'un operari industrial –motiu pel qual tampoc han tingut un calat popular fins a pràcticament l'actualitat. El viatge per a una acceptació generalitzada de la societat exigia paciència i algunes parades més pel camí.

¹ Que va fer Marcel Breuer, jove mestre de la Bauhaus, per al productor de teatre d'avantguarda Erwin Piscator en 1926-27.

Fiberglass Side Chair DSX, un disseny de 1950 de Charles & Ray Eames, produït hui per Vitra

Fiberglass Side Chair DSX, un diseño de 1950 de Charles & Ray Eames, producido hoy por Vitra

Fiberglass Side Chair DSX, a 1950 design by Charles & Ray Eames, produced today by Vitra

Hasta mediados de los años 20 del pasado siglo, existían en Europa dos visiones contrapuestas sobre el valor de la arquitectura y las artes aplicadas –en los EEUU ya habían superado este debate sin ningún tipo de dramatismo gracias a su carácter pragmático. Por un lado, estaban aquellos que defendían que su contenido artístico residía en la pericia de su ejecución y su exclusividad en su manufactura artesanal. En contraposición, había quienes pensaban que el valor artístico de un objeto debía de residir, en realidad, en el concepto que lo generaba. Algo así como lo que había sucedido con el libro en la era *posGutenberg*, donde el contenido inmaterial del texto desplazó por completo al valor del puro objeto, el de esos códices manuscritos primorosamente elaborados. Aplicado esto al interiorismo, supuso la muerte de las artes decorativas y el nacimiento del diseño industrial.

La célebre escuela de la Bauhaus llevó a cabo una encendida defensa de esta postura. Por ello, no extraña que de sus aulas nacieran los muebles tubulares, emblemas de la modernidad, que equiparon tanto la propia escuela como las viviendas más sofisticadas de la Alemania de aquella época, con su capital, Berlín, como epicentro cultural europeo del momento. Vistos en retrospectiva, esos interiores austeros, livianos como dibujos trazados en el aire e higiénicos hasta rozar la estética hospitalaria –presentes en proyectos como el apartamento Piscator¹ o las viviendas de la colonia experimental de la Weissenhof en Stuttgart– siguen resultando a día de hoy desconcertantemente modernos, a pesar de que esas imágenes tengan ya casi 100 años de antigüedad.

El mueble se había vuelto más mueble que nunca. El interior burgués acolchado, aterciopelado y recargado se había desprendido de todo lo accesorio para quedarse en su puro esqueleto sustentante: la versión más sintética y esencial de ellos mismos. Sin embargo, estos muebles, que fueron creados para ser reproducidos en masa y de forma económica para poder ser consumidos por las clases más bajas, se convirtieron en sofisticadas piezas de diseño. Una silla de Mies valía tanto como el sueldo medio de un operario industrial –motivo por el que tampoco han tenido un calado popular hasta casi la actualidad. El viaje para una aceptación generalizada de la sociedad exigía paciencia y algunas paradas más por el camino.

¹ Que realizó Marcel Breuer, joven maestro de la Bauhaus, para el productor de teatro de vanguardia Erwin Piscator en 1926-27.

without any drama thanks to their pragmatic nature. On the one hand, there were those who argued that their artistic content lay in the skill of their execution and their exclusivity in their craftsmanship. On the other hand, there were those who thought that the artistic value of an object should reside in the concept that generated it. Something like what had happened to the book in the post-Gutenberg era, where the immaterial content of the text completely displaced the value of the pure object, that of those exquisitely crafted handwritten codices. Applied to interior design, this meant the death of the decorative arts and the birth of industrial design.

The famous Bauhaus school was a fierce advocate of this position. Therefore, it isn't surprising that its classrooms gave rise to the tubular furniture, emblems of modernity, which furnished both the school itself and the most sophisticated homes in Germany at the time, with its capital, Berlin, as the European cultural epicenter of the moment. Seen in retrospect, these austere interiors, as light as sketches in the air and hygienic to the point of bordering on a hospital aesthetic - present in projects such as the Piscator¹ flat or the dwellings of the experimental colony of the Weissenhof in Stuttgart - still seem disconcertingly modern today, even though these images are now almost 100 years old.

The piece of furniture had become more furniture than ever. The quilted, velvety, ornate bourgeois interior had been stripped of everything accessory to remain its pure, sustaining skeleton: the most synthetic and essential version of itself. However, this furniture, which was created to be reproduced in mass and cheaply for consumption by the lower classes, became sophisticated pieces of design. A Mies chair was worth as much as the average industrial worker's salary - which is also why they have not been popular until almost the present day. The journey to widespread acceptance by society required patience and a few more stops along the way.

New ways of living. One of the characteristic values of the first half of the 20th century was undoubtedly movement. Not only because of the evolution of means of transport or artistic practices - painting as a representation of movement or cinema as an attempt to capture it - but also because of the movement of people themselves. Nomadism was often unavoidable in the

¹ Produced by Marcel Breuer, a young Bauhaus teacher, for the avant-garde theatre producer Erwin Piscator in 1926-27.

Noves maneres d'habitar. Un dels valors característics de la primera meitat del segle XX va ser indubtablement el moviment. No sols per l'evolució dels mitjans de transport o per les pràctiques artístiques –la pintura com a representació del moviment o el cinema com un intent per capturar-lo–, sinó pel moviment mateix de les persones. El nomadisme va ser un fet sovint inevitable en les primeres dècades del segle passat a causa de les guerres. El concepte comunament acceptat de la casa per a tota la vida s'esquerdava i començava a veure's com una cosa deslligada dels preceptes atàvics que la lligaven a un determinat lloc. L'habitatge es va tornar literalment mòbil –d'aquesta època daten nombroses experimentacions amb habitatges transportables²– i el moble amb l'habitatge, mutant en objecte nòmada en comercialitzar-se internacionalment³. Exercia així el seu particular nomadisme, ja que era possible adquirir-lo en pràcticament qualsevol lloc del món. Una dada: el cèlebre model de cadira núm. 14 de Thonet podia trobar-se en els anys trenta en qualsevol de les oficines comercials que la firma tenia per tot el món, des de Berlín fins a Tòquio⁴.

Els mateixos arquitectes i dissenyadors es van veure obligats a assumir el nomadisme en les seues biografies. Walter Gropius, Marcel Breuer, Mart Stam o Mies van der Rohe en són bons exemples. Això va suposar un canvi crucial per a l'esdevindre del Moviment Modern, que es va veure despulat de la seua càrrega política i el seu determinisme intransigent per a abraçar l'alegre entusiasme del capitalisme americà, que va deixar de ser una bandera per a esdevindre un estil.

Els Eames, fills d'aquest mestissatge, representen més bé que ningú la combinació dels dos mons. A la puresa de línies i refinament centreeuropeu i nòrdic, que tant van apreciar com a redactors de la revista Arts & Architecture, s'hi va sumar la seua particular manera d'exercir la professió, impregnada d'un cert vitalisme lúdic i una noció de llar més enllà de la pura física. La

² D'aquesta època són els models Dymaxion de Buckminster Fuller, o Plas-2-Point House de Marcel Breuer, tots dos prototips d'habitatges modulars i transportables.

³ Cal tindre en compte que fins a aquell moment el mobiliari era quasi una part immoble de la casa, que es dissenyava ad hoc per a una determinada estança i a joc amb els tèxtils o motius que tinguera.

⁴ Thonet va ser el primer industrial realment internacional, fins i tot anterior a Ford i els seus automòbils.

Nuevas formas de habitar. Uno de los valores característicos de la primera mitad del siglo XX fue indudablemente el movimiento. No solo por la evolución de los medios de transporte o por las prácticas artísticas –la pintura como representación del movimiento o el cine como un intento por capturarlo–, sino por el movimiento mismo de las personas. El nomadismo fue algo a menudo inevitable en las primeras décadas del siglo pasado debido a las guerras. El concepto comúnmente aceptado de la casa para toda la vida se resquebrajaba y comenzaba a verse como algo desligado de los preceptos atávicos que la ligaban a un determinado lugar. La vivienda se volvió literalmente móvil –de esta época datan numerosas experimentaciones con viviendas transportables²– y el mueble con ella, mutando en objeto nómada al comercializarse internacionalmente³. Ejercía así su particular nomadismo al ser posible adquirirlo en casi cualquier lugar del mundo. Un dato: el cèlebre modelo de silla nº14 de Thonet podía encontrarse en los años 30 en cualquiera de las oficinas comerciales que la firma tenía por todo el mundo, desde Berlín hasta Tokio⁴.

Los propios arquitectos y diseñadores se vieron obligados a asumir el nomadismo en sus biografías. Walter Gropius, Marcel Breuer, Mart Stam o Mies van der Rohe son buenos ejemplos de ello. Esto supuso un cambio crucial para el devenir del Movimiento Moderno, que se vio despojado de su carga política y su determinismo intransigente para abrazar el alegre entusiasmo del capitalismo americano, que dejó de ser una bandera para devenir en un estilo.

Los Eames, hijos de este mestizaje, representan mejor que nadie la combinación de ambos mundos. A la pureza de líneas y refinamiento centroeuropeo y nórdico, que tanto apreciaron como redactores de la revista Arts & Architecture, se sumaron su particular manera de acometer la profesión, impregnada de un cierto vitalismo lúdico y una noción de hogar más allá de lo puramente

² De esta época son los modelos Dymaxion de Buckminster Fuller, o Plas-2-Point House de Marcel Breuer, ambos prototipos de viviendas modulares y transportables.

³ Ha de tenerse en cuenta que hasta ese momento el mobiliario era casi una parte inmueble de la casa, diseñándose ad hoc para una determinada estancia y a juego con los textiles o motivos que en ella se dieran.

⁴ Thonet fue el primer industrial realmente internacional, incluso anterior a Ford y sus automóviles.

Un dels valors característics de la primera meitat del segle XX va ser indubtablement el moviment.

Uno de los valores característicos de la primera mitad del siglo XX fue indudablemente el movimiento.

One of the characteristic values of the first half of the 20th century was undoubtedly movement.

Fiberglass i Plastic Chairs, dissenys de 1950 de Charles & Ray Eames, produïts hui per Vitra

Fiberglass y Plastic Chairs, diseños de 1950 de Charles & Ray Eames, producidos hoy por Vitra

Fiberglass and Plastic Chairs, 1950 designs by Charles & Ray Eames, produced today by Vitra

first decades of the last century due to wars. The commonly accepted concept of the lifelong home was breaking down and began to be seen as detached from the atavistic precepts that tied it to a particular place. The house literally became mobile - numerous experiments with transportable² dwellings date from this period - and furniture with it, mutating into a nomadic object when it was marketed internationally³. It thus exercised its nomadism by being available almost anywhere in the world. One fact: Thonet's famous chair model No. 14 could be found in the 1930s in any of the company's sales offices around the world, from Berlin to Tokyo⁴.

Architects and designers themselves were forced to assume nomadism in their biographies. Walter Gropius, Marcel Breuer, Mart Stam and Mies van der Rohe are good examples of this. This was a crucial change for the future of the Modern Movement, which was stripped of its political baggage and intransigent determinism to embrace the joyful enthusiasm of American capitalism, which ceased to be a banner and became a style.

Charles and Ray Eames, children of this crossbreeding, represent better than anyone else the combination of both worlds. To the purity of lines and Central European and Nordic refinement, which they appreciated so much as editors of Arts & Architecture magazine, they added their particular way of approaching the profession, impregnated with a certain playful vitalism and a notion of home that went beyond the purely physical. The house was the material correlate of a certain lifestyle that was associated with a heterodox object culture, far removed from the Miesian puritanism they had admired so much (whose furniture occupied perfectly prefixed positions⁵ as an immovable part of the

² Buckminster Fuller's Dymaxion and Marcel Breuer's Plas-2-Point House, both prototypes of modular and transportable dwellings, date from this period.

³ It should be borne in mind that until that time furniture was almost an immovable part of the house, being designed ad hoc for a particular room and matching the textiles or motifs in that room.

⁴ Thonet was the first truly international industrialist, even before Ford and his automobiles.

⁵ For Mies, furniture had a solemn, totemic character, in which fixed positions were crucial to identifying a living room or bedroom in his proposal for a fluid, undifferentiated space. Mies took his obsession with controlling the arrangement of furniture to such an extreme that, in one of his best-known projects, the Tugendhat house of 1927, he went so far as to bolt it to the floor to prevent the owners from changing its position.

casa era el correlat material d'un determinat estil de vida que portava associat una cultura objectual heterodoxa, allunyada del puritanisme miesià que tant havien admirat (els mobles del qual ocupaven posicions perfectament prefixades⁵ com a part inamovible del sistema arquitectònic), per a admetre la juxtaposició d'estils, l'acumulació, el contrast i el desordre. El moble es va dessacralitzar, va perdre la seua gravetat i la seua condició de màquina eficient per a convertir-se quasi en un joguet, que incorporava materials bastards com els polímers i, fins i tot, era susceptible de ser modificat a gust del consumidor. Amb els Eames, el moble va anticipar la casa contemporània i aquests valors van ser transferits immediatament a la seua arquitectura. N'hi ha prou amb veure el seu propi habitatge a Los Angeles per a donar-ne fe: la seua execució desprejudiciada s'acostava més a la d'una nau industrial que a la d'una sofisticada peça arquitectònica. La seua estructura era extremadament lleugera –com ho eren els seus dissenys de mobiliari–, quasi de bastida, i es va resoldre amb materials de catàleg industrial, com els contraxapats i les xapes d'acer grecades. Una casa en les antípodes de la noblesa mística amb la qual Mies embolicava els seus dissenys, amb la materialitat més exquisida i sofisticada. En realitat, una cosa perfectament predictable, simplement observant atentament els dissenys de cadires de l'un i l'altre.

Però el que va ser veritablement revolucionari en els Eames fou la seua noció de casa com alguna cosa més que un estatge, quasi com un projecte vital. Una llar que no tenia per què ser un espai perfectament acabat, sinó un espai possibilitador i destinat a un habitar actiu i imaginatiu. El metre quadrat eficient del racionalisme va ser substituït pel metre cúbic desprogramat i preparat per a ser colonitzat creativament. Davant de l'estètica del tot, en lloc seu s'imposava la casa com un objet trouvé d'estètica casual. Aquesta lliçó dels Eames ha arribat a nosaltres a través dels múltiples reportatges fotogràfics que van retratar aquest particular estil de vida participatiu i caòtic, mescla de l'àmbit domèstic, el laboral i el creatiu. Un ensenyament

⁵ En Mies el mobiliari tenia un caràcter solemne i totèmic, en el qual les posicions fixes eren crucials per a identificar un saló o un dormitori en la seua proposta d'espai fluid i indiferenciat. Mies va portar a tal extrem la seua obsessió per controlar la disposició dels mobles que, en un dels seus projectes més coneguts, la casa Tugendhat de 1927, va arribar a caragolar-los a terra per a impedir que els amos pogueren canviar-los de posició.

físico. La casa era el correlato material de un determinado estilo de vida que traía asociado una cultura objetual heterodoxa, alejada del puritanismo miesiano que tanto habían admirado (cuyos muebles ocupaban posiciones perfectamente prefijadas⁵ como parte inamovible del sistema arquitectónico), para admitir la juxtaposición de estilos, la acumulación, el contraste y el desorden. El mueble se desacralizó, perdió su gravedad y su condición de máquina eficiente para convertirse casi en un juguete, que incorporaba materiales bastards como los polímeros e, incluso, era susceptible de ser modificado a gusto del consumidor. Con los Eames, el mueble anticipó la casa contemporánea y estos valores fueron transferidos inmediatamente a su arquitectura. No hay más que ver su propia vivienda en Los Ángeles para dar fe de ello: su ejecución desprejuiciada se acercaba más a la de una nave industrial que a la de una sofisticada pieza arquitectónica. Su estructura era extremadamente ligera –como lo eran sus diseños de mobiliario–, casi de andamiaje, y se resolvió con materiales de catálogo industrial, como los contrachapados y las chapas de acero grecadas. Una casa en las antípodos de la nobleza mística con la que Mies envolvía sus diseños, con la materialidad más exquisita y sofisticada. En realidad, algo perfectamente predecible, simplemente observando atentamente los diseños de sillas de uno y otro.

Pero lo verdaderamente revolucionario en los Eames fue su noción de casa como algo más que una morada, casi como un proyecto vital. Un hogar que no tenía por qué ser un espacio perfectamente acabado, sino un espacio posibilitador y destinado a un habitar activo e imaginativo. El metro cuadrado eficiente del racionalismo fue sustituido por el metro cúbico desprogramado y preparado para ser colonizado creativamente. Frente la estética del todo en su sitio se imponía la casa como un objet trouvé de estética casual. Esta lección de los Eames ha llegado a nosotros a través de los múltiples reportajes fotográficos que retrataron esa particular forma de vida participativa y caótica, mezcla de lo doméstico, lo laboral y lo creativo. Una

⁵ En Mies el mobiliario tenía un carácter solemne y totémico, en el que las posiciones fijas eran cruciales para identificar un salón o un dormitorio en su propuesta de espacio fluido e indiferenciado. Mies llevó a tal extremo su obsesión por controlar la disposición de los muebles que, en uno de sus proyectos más conocidos, la casa Tugendhat de 1927, llegó a atornillarlos al suelo para impedir que los dueños pudieran cambiarlos de posición.

architectural system), to admit the juxtaposition of styles, accumulation, contrast, and disorder. Furniture was desacralised, losing its gravity and its status as an efficient machine to become almost a toy, incorporating bastard materials such as polymers, and even capable of being modified to suit the consumer. With Charles and Ray Eames, furniture anticipated the contemporary house, and these values were immediately transferred to their architecture. One need only look at his own home in Los Angeles to attest to this: its unprejudiced execution was closer to that of an industrial warehouse than a sophisticated piece of architecture. Its structure was extremely light – as their furniture designs were – , almost scaffolding-like, and was resolved with materials from the industrial catalogue, such as plywood and corrugated steel sheets. A house at the antipodes of the mystical nobility with which Mies enveloped his designs, with the most exquisite and sophisticated materiality. In fact, something perfectly predictable, simply by looking closely at the chair designs of one and the other.

But what was truly revolutionary about the Eameses was their notion of the home as more than a dwelling, almost as a life project. A home that did not have to be a perfectly finished space, but an enabling space for active, imaginative living. The efficient square meter of rationalism was replaced by the unprogrammed cubic meter, ready to be creatively colonised. Faced with the aesthetics of everything in its place, the house was imposed as an objet trouvé of casual aesthetics. This lesson of the Eameses has come down to us through the many photographic reports that portrayed this form of participative and chaotic life, a mixture, at the same time, of the domestic, working and creative worlds. A teaching that resonates strongly in our days and which, after a latent state, has re-emerged as an unfulfilled aspirational desire, manifesting itself now that our homes have been required to encompass many more fronts than that of mere place of residence.

The future as a plastic delirium. Attempts to anticipate the housing of a distant future have mostly proved to be resounding failures. Forecasting the everyday of tomorrow means anticipating what a society, whose needs and desires are constantly fluctuating, will be able to accept as its own: a coin flip. One such attempt was the proposal for a house 25 years into the future that Alison & Peter Smithson carried out at the request of the Daily Mail newspaper in 1965.

Cadira Amoebe, un disseny de 1970 de Verner Panton, produït hui per Vitra

Silla Amoebe, un diseño de 1970 de Verner Panton, producido hoy por Vitra

Amoebe chair, a 1970 design by Verner Panton, produced today by Vitra

Dalt, Panton Chair Duo (1959). A la dreta, cadira i reposapeus Cone (1958). Els dos, dissenys de Verner Panton produïts hui per Vitra

Arriba, Panton Chair Duo (1959). A la derecha, silla y reposapiés Cone (1958). Ambos, diseños de Verner Panton producidos hoy por Vitra

Above, Panton Chair Duo (1959). On the right, Cone chair and footrest (1958). Both designs by Verner Panton produced today by Vitra

que ressona amb força en els nostres dies i que, després d'un estat latent, ha ressorgit com un desig aspiracional incomplert, que es manifesta ara que les nostres cases han sigut exigides per a abastar molts més fronts que el de mer lloc de residència.

El futur com un deliri plàstic. Els intents per anticipar l'habitatge d'un futur llunyà han resultat ser, en la major part, sonors fracassos. Pronosticar la quotidianitat del demà suposa anticipar el que una societat, les necessitats i les apetències de la qual fluctuen contínuament, serà capaç d'acceptar com una cosa pròpia: una moneda a l'aire. Un d'aquests intents va ser la proposta per a una casa del futur a vint-i-cinc anys vista que Alison & Peter Smithson van dur a terme per petició del diari Daily Mail en 1965.

enseñanza que resuena con fuerza en nuestros días y que, tras un estado latente, ha resurgido como un deseo aspiracional incumplido, manifestándose ahora que nuestras casas han sido exigidas para abarcar muchos más frentes que el de mero lugar de residencia.

El futuro como un delirio plástico. Los intentos por anticipar la vivienda de un futuro lejano han resultado ser en su mayoría sonoros fracasos. Pronosticar lo cotidiano del mañana supone anticipar lo que una sociedad, cuyas necesidades y apetencias fluctúan continuamente, será capaz de aceptar como algo propio: una moneda al aire. Uno de esos intentos fue la propuesta para una casa del futuro a 25 años vista que Alison & Peter Smithson llevaron a cabo por petición del periódico Daily Mail en 1965.

Los Smithson imaginaron la casa de 1980 como un envoltorio de plástico con todas sus funciones prefijadas e integradas, como si el destino de la vivienda fuera parecerse al interior de uno de esos automóviles que tanto les fascinaban⁶. El futuro pasaba por ser biomórfico y ergonómico, y así debía de ser el mobiliario que lo equipara –aunque también terriblemente rígido e inamovible. Para la ocasión realizaron diseños exclusivos de sillas, como sus versiones de la Egg o la Tulip y que, efectivamente, se asemejaban a los asientos de un coche.

Lo que sí supuso un acierto anticipatorio fue su materialidad. La revista *House Beautiful* la bautizó como una fantasía welliesiana de plástico y, en efecto, todo en ella, desde su propia envolvente a base de un modelado de fibra de vidrio, hasta los muebles y las sábanas estaban hechos de plástico. El futuro pasaba por una materialidad sintética y los Smithson supieron captar las señales de otros diseñadores como Verner Panton o sus admirados Eames y Eero Saarinen, que con sus muebles en fibra de vidrio ya lo habían vaticinado. El tupperware era algo ya de uso frecuente en los hogares americanos y las revistas populares habían pregonado sus innegables cualidades domésticas por su higiene y fácil limpieza. De forma coherente, la casa y sus enseres parecían un producto de consumo de plástico más, una pieza moldeada con precisión, pero sin capacidad para admitir variaciones. Una vuelta atrás en la concepción del diseño como algo impuesto y no como algo libre y manipulable.

⁶ Llegaron incluso a dedicarle un libro completo al modelo DS de Citroën. *As in Ds: an eye on the road*, 1983.

The Smithson imagined the house of 1980 as a plastic envelope with all its functions preset and integrated, as if the destiny of the house was to resemble the interior of one of those cars that fascinated them so much⁶. The future was to be biomorphic and ergonomic, and so was to be the furniture to match it - though also terribly rigid and immovable. For the occasion, they created exclusive chair designs, such as their versions of the Egg or the Tulip, which, in effect, resembled the seats of a car.

What was an anticipatory success was its materiality. The *House Beautiful* magazine called it a plastic Wellesian fantasy and, indeed, everything in it, from its own fibreglass-modelled shell to the furniture and sheets, was made of plastic. The future was synthetic, and the Smithson were able to pick up on the signals of other designers such as Verner Panton and their admired Eames and Eero Saarinen, who had already foreseen this with their fibreglass furniture. Tupperware was already commonplace in American homes and popular magazines had trumpeted its undeniable domestic qualities of hygiene and ease of cleaning. Consistently, the house and its furnishings looked like just another plastic consumer product, a precisely moulded piece, but with no capacity for variation. A reversal of the conception of design as something imposed rather than something free and manipulable.

⁶ They even devoted an entire book to the Citroën DS model. *As in Ds: an eye on the road*, 1983.

Els Smithson van imaginar la casa de 1980 com un embolcall de plàstic amb totes les seues funcions prefixades i integrades, com si el destí de l'habitatge fora semblar-se a l'interior d'un d'aquells automòbils que tant els fascinaven⁶. El futur passava per ser biomòrfic i ergonòmic, i així havia de ser el mobiliari que l'equipara —encara que també terriblement rígid i inamovible. Per a l'ocasió van fer dissenys exclusius de cadires, com les seues versions de l'Egg o la Tulip, i que, efectivament, s'assemblaven als seients d'un cotxe.

El que sí que va suposar un encert anticipatori va ser la seua materialitat. La revista *House Beautiful* la va batejar com una fantasia welliesiana de plàstic i, en efecte, tot en aquesta, des de la seua mateixa envoltant a base d'un modelatge de fibra de vidre, fins als mobles i els llençols estaven fets de plàstic. El futur passava per una materialitat sintètica i els Smithson van saber captar els senyals d'altres dissenyadors com Verner Panton o els seus admirats Eames i Eero Saarinen, que amb els seus mobles en fibra de vidre ja ho havien vaticinat. El tupperware era un objecte ja d'ús freqüent en les llars americanes i les revistes populars havien pregonat les seues innegables qualitats domèstiques per la seua higiene i fàcil neteja. De manera coherent, la casa i els seus estris semblaven un producte de consum de plàstic més, una peça modelada amb precisió, però sense capacitat per a admetre variacions. Una tornada arrere en la concepció del disseny com una cosa imposada i no com una de lliure i manipulable.

El futur, com sabem, definitivament no era allí, però aquesta proposta ens serveix per a enllaçar amb una referència cinematogràfica que potser trobava aquest projecte inspirador, i que ens ajudarà a entendre el sentir envers les formes de la domesticitat en els anys setanta. Dos anys després de l'exposició dels Smithson, Jacques Tati estrenava el seu film *Mon Oncle*. Tati, agut cronista del seu temps, va dur a terme en aquesta pel·lícula una paròdia blanca de la vida moderna i ultratecnificada de la família Arpel, a la qual contraposa l'encant i la calidesa de la vida tradicional del seu protagonista, Monsieur Hulot. La casa dels Arpel, i els objectes que hi habitaven es troben molt pròxims a la proposta dels Smithson⁷: una gàbia hipertecnificada i esterilitzada de tot

⁶ Van arribar fins i tot a dedicar-li un llibre complet al model DS de Citroën. *As in Ds: an eye on the road*, 1983.

⁷ Per a major coincidència, el patriarca dels Arpel treballava en una fàbrica de plàstics.

El futuro, como sabemos, definitivamente no estaba allí, pero esta propuesta nos sirve para enlazar con una referencia cinematográfica que quizá encontrara este proyecto inspirador, y que nos ayudará a entender el sentir hacia las formas de la domesticidad en los años 70. Dos años después de la exposición de los Smithson, Jacques Tati estrenaba su film *Mon Oncle*. Tati, agudo cronista de su tiempo, llevó a cabo en esta película una parodia blanca de la vida moderna y ultratecnificada de la familia Arpel, a la que contrapone el encanto y la calidez de la vida tradicional de su protagonista, Monsieur Hulot. La casa de los Arpel, y los objetos que en ella habitaban se encuentran muy próximos a la propuesta de los Smithson⁷: una jaula hipertecnificada y esterilizada de todo sentimentalismo. Lo que la película ponía de manifiesto era el claro cambio de tendencia: el péndulo comenzaba a cambiar su oscilación atendiendo a la demanda de un nuevo modelo de vida lleno de soluciones híbridas, versátiles y mestizas, con memoria material y susceptibles de ser personalizables, y a las que sentirse afectiva o vitalmente unidos.

Nuevas formas de convivencia. El gran cambio programático en la vivienda en los años 60 y 70 se dio, sin embargo, en un modelo que, paradójicamente, no era residencial. La *Factory* de Warhol fue la versión más célebre del *loft* industrial reconvertido en forma habitable. Un estilo de vida heredado del socialismo utópico que, pasado por el tamiz del *manhattanismo* glamuroso, seductor y capitalista, fue alejado de los ambientes marginales para convertirse en un producto deseable para las masas. La casa, para cambiar radicalmente, tuvo que desprenderse de los cánones autoimpuestos por las jerarquías familiares. El *loft* suponía la cristalización de un nuevo arquetipo de vida moderna, donde confluían la disociación del espacio de trabajo, el espacio habitable y el espacio social, que no solamente anticipaba formas actuales de convivencia como los *coworkings* y los *colivings*, sino que han sido incluso incorporadas con éxito a los esquemas domésticos destinados a las familias.

Lamentablemente, la cultura material asociada a este gran avance en lo espacial y lo programático no resulto de gran calado. La estética *kitsch* condujo a una etapa donde el mobiliario se concibió más como una producción de

⁷ Para mayor coincidencia, el patriarca de los Arpel trabajaba en una fábrica de plásticos.

Cadira Heart Cone, disseny de 1958 de Verner Panton, produït per Vitra

Silla Heart Cone, diseño de 1958 de Verner Panton, producido por Vitra

Heart Cone Chair, 1958 design by Verner Panton, produced by Vitra

The future, as we know, was not there, but this proposal serves to link us to a cinematographic reference that perhaps found this project inspiring, and that will help us to understand the feeling towards the forms of domesticity in the 1970s. Two years after the Smithsonian's exhibition, Jacques Tati released his film *Mon Oncle*. Tati, an acute chronicler of his time, created in this film a white parody of the modern, ultra-technified life of the Arpel family, to which he contrasts the charm and warmth of the traditional life of his protagonist, Monsieur Hulot. The Arpel's house and the objects that inhabited it are very close to the Smithsons' proposal⁷: a hyper-technified cage sterilised of all sentimentality. What the film revealed was the clear change of trend: the pendulum was beginning to change its swing in response to the demand for a new model of life full of hybrid, versatile and mixed-race solutions, with material memory and susceptible of being customisable, and to which to feel affectively or vitally attached.

New forms of coexistence. The great programmatic change in housing in the 1960s and 1970s occurred, however, in a model that, paradoxically, was not residential. Warhol's Factory was the most famous version of the industrial loft converted into a habitable form. A way of life inherited from utopian socialism which, passed through the sieve of glamorous, seductive, and capitalist *Manhattanism*, was removed from marginal environments to become a desirable product for the masses. The house, to change radically, had to break away from the self-imposed canons of family hierarchies. The loft represented the crystallisation of a new archetype of modern life, where the dissociation of workspace, living space and social space converged, which not only anticipated current forms of coexistence such as coworking and coliving, but which have even been successfully incorporated into domestic schemes for families.

Unfortunately, the material culture associated with this spatial and programmatic breakthrough didn't prove to be of great significance. The kitsch aesthetic led to a period when furniture was conceived more as a production of sculptural, self-sufficient icons that pushed the prevailing good taste to its limits. This was the era of the Memphis group, Archizoom and the Italian radical movement, where furniture was conceived more as an

⁷ Coincidentally, the Arpel patriarch worked in a plastics factory.

Les successives crisis
econòmiques han canviat el
panorama arquitectònic de
manera dràstica.

Las sucesivas crisis
económicas han cambiado
el panorama arquitectónico
de forma drástica.

Successive economic
crises have changed the
architectural landscape
dramatically.

Diversos models de cadires dissenyades per
Charles & Ray Eames, produïdes per Vitra. En
primer terme, Wire Chair DKX (1951). A la
taula, Plastic Chair DSW i Fiberglass Chair
models DSX i DSR (1950)

Varios modelos de sillas diseñadas por Charles
& Ray Eames, producidas por Vitra. En primer
término, Wire Chair DKX (1951). En la mesa,
Plastic Chair DSW y Fiberglass Chair
models DSX y DSR (1950)

Several models of chairs designed by Charles &
Ray Eames, produced by Vitra. In the
foreground, Wire Chair DKX (1951). On the
table, Plastic Chair DSW and Fiberglass Chair
models DSX and DSR (1950)

sentimentalisme. El que la pel·lícula posava de manifest
era el clar canvi de tendència: el pèndol començava a
canviar la seua oscil·lació atesa la demanda d'un nou
model de vida ple de solucions híbrides, versàtils i
mestisses, amb memòria material i susceptibles de ser
personalitzables, i a les quals sentir-se afectivament o
vitalment units.

Noves formes de convivència. El gran canvi programàtic
en l'habitatge en els anys seixanta i setanta es va
produir, no obstant això, en un model que,
paradoxalment, no era residencial. La Factory de Warhol
va ser la versió més cèlebre del *loft* industrial reconvertit
en forma habitable. Un estil de vida heretat del
socialisme utòpic que, passat pel tamís del
manhattanisme glamurós, seductor i capitalista, va ser
allunyat dels ambients marginals per a convertir-se en
un producte desitjable per a les masses. La casa, per a
canviar radicalment, va haver de desprendre's dels
cànons autoimposats per les jerarquies familiars. El *loft*
suposava la cristal·lització d'un nou arquetip de vida
moderna, on conflüen la dissociació de l'espai de treball,
l'espai habitable i l'espai social, que no només anticipava
formes actuals de convivència com els *coworkings* i els
colivings, sinó que han sigut fins i tot incorporades amb
èxit als esquemes domèstics destinats a les famílies.

Lamentablement, la cultura material associada a
aquest gran avanç en l'àmbit espacial i el programàtic no
va resultar de gran importància. L'estètica *kitsch* va
conduir a una etapa on el mobiliari es va concebre més
com una producció d'icones esculturals i autosuficients
que portaren al límit el bon gust imperant. Va ser l'època
del grup Memphis, d'Archizoom i del corrent radical
italià, en què el moble era concebut més com un vehicle
estètic, preparat per a crear una determinada posada en
escena, més que a la creació d'un marc vital.

**La proposta residencial com a termòmetre de
l'immediat.** El que aquest breu repàs per l'esdevindre del
moble domèstic ens ha pogut ensenyar és que les
tendències en arquitectura i interiorisme han suposat un
avanç veritablement significatiu quan ambdues han actuat
com a vasos comunicants, capaços d'articular propostes
conjunes més enllà d'una determinada estètica. Quan
junes han sigut capaces de proposar-nos una forma de
vida sense saber nosaltres que l'estàvem reclamant.

Les successives crisis econòmiques han canviat el
panorama arquitectònic de manera dràstica, i la recent

iconos esculturales y autosuficientes que llevaran al límite el buen gusto imperante. Fue la época del grupo Memphis, de Archizoom y de la corriente radical italiana, donde el mueble era concebido más como un vehículo estético, preparado para crear una determinada puesta en escena, más que a la creación de un marco vital.

La propuesta residencial como termómetro de lo inmediato. Lo que este breve repaso por el devenir del mueble doméstico nos ha podido enseñar es que las tendencias en arquitectura e interiorismo han supuesto un avance verdaderamente significativo cuando ambas han actuado como vasos comunicantes, capaces de articular propuestas conjuntas más allá de una determinada estética. Cuando juntas han sido capaces de proponernos una forma de vida sin saber nosotros que la estábamos reclamando.

Las sucesivas crisis económicas han cambiado el panorama arquitectónico de forma drástica, y la reciente crisis sanitaria muy probablemente no hará sino

aesthetic vehicle, ready to create a certain mise-en-scène, rather than the creation of a vital framework.

The residential proposal as a thermometer of the immediate. What this brief review of the evolution of domestic furniture has been able to teach us is that trends in architecture and interior design have meant a truly significant advance when both have acted as communicating vessels, capable of articulating joint proposals beyond a specific aesthetic. When together they have been capable of proposing a way of life without us knowing that we were demanding it.

Successive economic crises have changed the architectural landscape dramatically, and the recent pandemic will most likely only exacerbate this change. The discipline has moved away from the luxurious and glitzy dalliances of yesteryear. One just needs to take a glance at recent publications and exhibitions to see that the interests of the discipline are now looking elsewhere:

crisi sanitària molt probablement no farà sinó impulsar aquest canvi. La disciplina s'ha allunyat definitivament dels desvariejaments luxosos i enlluernadors d'antany. No hi ha més que donar una succinta ullada a les publicacions i exposicions recents per a constatar que els interessos de la disciplina miren ara cap a un altre costat: propostes molt més reduïdes i modestes, però, no obstant això, sòlides i consistents. L'arquitectura i el disseny han delimitat molt el seu camp de joc, però amb això han aconseguit guanyar també en intensitat.

Davant dels nous espais nus, quasi deutors de l'*arte povera*, hui es busca reivindicar que les intervencions mínimes no han de ser menors en valor, a través d'una delicada atenció pel concepte constructiu. No es busca la sorpresa inicial sinó la bona praxi i l'artesanía aliena a les presses.

Aquest alé ha arribat inequívocament al disseny. Veiem com les textures i els materials s'han empitjorat, i han recuperat els seus acabats més nus i naturals. La sofisticació constructiva no resideix ja en la manipulació de la matèria fins a portar-la al límit de les seues capacitats físiques, sinó en la recuperació de l'enginy en la seua disposició i la cura per les trobades. En definitiva, Els objectes que ens envolten creen un determinat marc sentimental que contribueix a la creació del nostre projecte vital, i és per això que es projecta sobre aquests una certa ètica de la matèria. S'hi exigeix una consciència ecològica i una memòria que els vincule a cada lloc en particular. Es converteixen així en portadors de la nostra identitat, o almenys una identitat que puguem apropiari-nos, vinculats a l'entorn pròxim en un món genèric i globalitzat.

Les necessitats que les societats susciten resulten normalment oscil·lants, perquè sempre escapem del cansament del que coneixem per a llançar-nos en braços de l'oposat. I així, ens trobem en l'extrem oposat a l'inici d'aquest text, prop d'un segle després. Davant de l'aspecte industrial, el càlid. Davant de la universalitat, la proximitat. Davant de la precisió, la versatilitat. Davant de la peça hermètica, el concepte modular capaç de dialogar amb els seus iguals. Davant de l'estètica, l'ètica. En definitiva, davant de la temptació de fer dels nostres interiors escenaris teatralment disposats, primer de tot la conquesta de l'ambient.

acrecentar este cambio. La disciplina se ha alejado definitivamente de los devaneos lujosos y deslumbrantes de antaño. No hay más que echar un somero vistazo a las publicaciones y exposiciones recientes para constatar que los intereses de la disciplina miran ahora hacia otro lado: propuestas mucho más pequeñas y modestas, pero, sin embargo, sólidas y consistentes. La arquitectura y el diseño han acotado mucho su campo de juego, pero con ello han logrado ganar también en intensidad.

Ante los nuevos espacios desnudos, casi deudores del *arte povera*, hoy se busca reivindicar que las intervenciones mínimas no han de ser menores en valor, a través de una delicada atención por lo constructivo. No se busca la sorpresa inicial sino la buena praxis y la artesanía ajena a las prisas.

Este aliento ha llegado inequívocamente al diseño. Vemos cómo las texturas y los materiales se han recrudecido, recuperando sus acabados más desnudos y naturales. La sofisticación constructiva no reside ya en la manipulación de la materia hasta llevarla al límite de sus capacidades físicas, sino en la recuperación del ingenio en su disposición y el cuidado por los encuentros. En definitiva, por todos los matices que la industria se había llevado por delante.

Los objetos que nos rodean crean un determinado marco sentimental que contribuye a la creación de nuestro proyecto vital, y es por esto que se proyecta sobre ellos una cierta ética de la materia. Se le exige una conciencia ecológica y una memoria que los vincule a cada sitio en particular. Se convierten así en portadores de nuestra identidad, o de al menos una identidad que podamos apropiarnos, vinculados a lo cercano en un mundo genérico y globalizado.

Las necesidades que las sociedades suscitan resultan normalmente oscilantes, porque siempre escapamos del hastío de lo conocido para echarnos en brazos de lo opuesto. Y así, nos encontramos en el extremo opuesto al arranque de este texto, casi un siglo después. Frente a lo industrial, lo cálido. Frente a lo universal, lo próximo. Frente a lo preciso, lo versátil. Frente a la pieza hermética, lo modular capaz de dialogar con sus iguales. Frente a lo estético, lo ético. En definitiva, frente a la tentación de hacer de nuestros interiores escenarios teatralmente dispuestos, ante todo la conquista del ambiente.

much smaller and more modest, but nevertheless solid and consistent, proposals. Architecture and design have greatly narrowed their field of play, but in doing so they have also gained in intensity.

In the face of the new bare spaces, almost indebted to *arte povera*, today we seek to vindicate that minimal interventions should not be of lesser value, through a delicate attention to the constructive. We are not looking for the initial surprise but for good practice and craftsmanship that is not rushed.

This breath of fresh air has unmistakably reached design. We can see how textures and materials have become more refined, recovering their most naked and natural finishes. Constructive sophistication no longer resides in the manipulation of materials to the limit of their physical capacities, but in the recovery of ingenuity in their arrangement and the care taken in their encounters. In short, for all the nuances that industry had taken away.

The objects that surround us create a certain sentimental framework that contributes to the creation of our life project, and therefore a certain ethic of matter is projected onto them. They are required to have an ecological conscience and a memory that links them to each place. They thus become bearers of our identity, or at least of an identity that we can appropriate, linked to what is close to us in a generic and globalised world.

The needs that societies give rise to are usually oscillating, because we always escape from the boredom of the known to throw ourselves into the arms of its opposite. And so, we find ourselves at the opposite extreme to the beginning of this text, almost a century later. Faced with the industrial, the warm. Against the universal, the close. Against the precise, the versatile. Against the hermetic, the modular, capable of dialoguing with its equals. Faced with the aesthetic, the ethical. In short, against the temptation to make our interiors theatrically arranged stages, first and foremost the conquest of the environment.

3

INSTAL·LACIONES

INSTALACIONES

INSTALLATIONS

TOPOGRAFIA DE L'HABITATGE

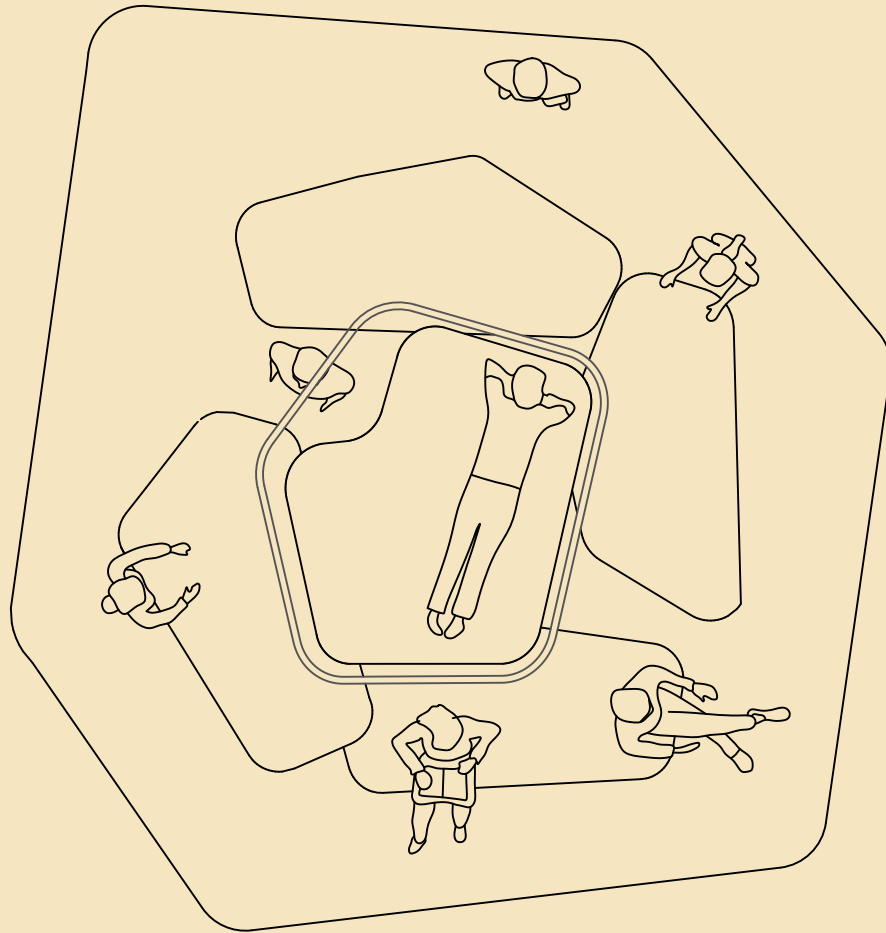
El dormitori és una estança que no sempre ha existit, sobretot en els habitatges més humils, on tota la vida es feia en una habitació. Els llits eren ací o bé apareixien a la nit i desapareixien al matí, i això generava un dormitori comunal en l'espai col·lectiu, que es buidava per a altres funcions durant el dia.

TOPOGRAFÍA DE LA VIVIENDA

El dormitorio es una estancia que no siempre ha existido, sobre todo en las viviendas más humildes, donde toda la vida se hacía en una habitación. Los lechos estaban ahí o bien aparecían por la noche y desaparecían por la mañana, generando un dormitorio comunal en el espacio colectivo, que se despejaba para otras funciones durante el día.

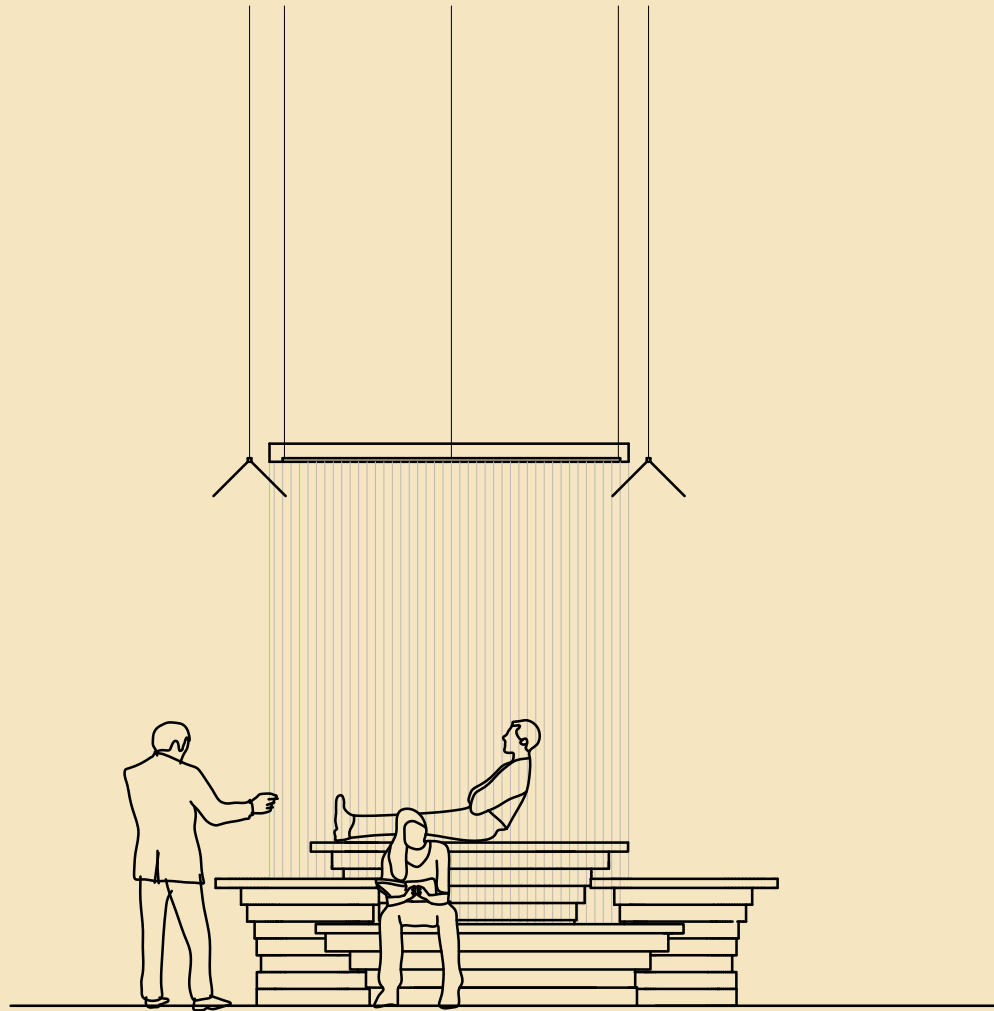
HOUSING TOPOGRAPHY

The bedroom is a room that has not always existed, especially, in the humblest dwellings, where all life was lived in one room. The beds were either there or appeared at night and disappeared in the morning, generating a communal bedroom in the collective space, which was cleared for other functions during the day.

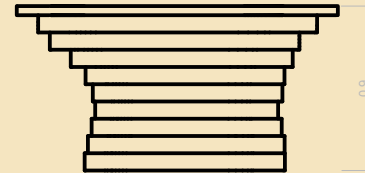
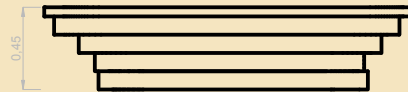
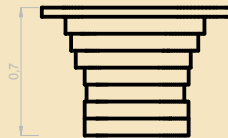
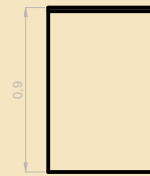
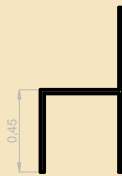

Topografia de
l'habitatge sorgeix
d'un estudi de les
altures estàndard de
l'equipament i el
mobiliari domèstic,
de manera que
puguem aprofitar-se
millor per a nous i
múltiples usos.

Topografía de la
vivienda surge de un
estudio de las alturas
estándar del
equipamiento y el
mobiliario doméstico,
de modo que puedan
aprovecharse mejor
para nuevos y
múltiples usos.

Housing
Topography arises
from a study of the
standard heights of
the equipment and
household
furnishings, so that
they can be better
utilised for new and
multiple uses.

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

ARQUEHA

Disposar d'una habitació com a espai personal i de descans és una comoditat relativament contemporània, que continua tenint un caràcter pop-up en determinades cultures o contextos específics. Més enllà de la seua funció per a dormir, algunes persones el consideren també el seu espai privat, íntim i de recolliment, tant si tenen família com si viuen sols. No obstant això, fins i tot allà on la seua existència és la norma (literalment, per normativa), altres persones consideren que resta metres que podrien aprofitar-se per a una altra cosa i preferirien que ocupara el mínim, com defensava Sáenz de Oiza. Fins i tot que no existira i tinguera un caràcter emergent, d'una manera més evolucionada al típic llit abatible.

Topografia de l'Habitatge és una invitació a reflexionar i proposar noves fórmules de distribució i equipament que siguin capaces de superar els formats i les estructures convencionals, que proporcionen una major flexibilitat i funcionalitat a l'espai domèstic. Si bé el punt de partida de l'estudi d'arquitectura

Contar con una habitación como espacio personal y de descanso es una comodidad relativamente contemporánea, que sigue teniendo un carácter pop-up en determinadas culturas o contextos específicos. Más allá de su función para dormir, algunas personas lo consideran también su espacio privado, íntimo y de recogimiento, tanto si tienen familia como si viven solos. Sin embargo, incluso allí donde su existencia es la norma (literalmente, por normativa), otras personas consideran que resta metros que podrían aprovecharse para otra cosa y preferirían que ocupara lo mínimo, como defendía Sáenz de Oiza. Incluso que no existiera y tuviera un carácter emergente, de un modo más evolucionado a la típica cama abatible.

Topografía de la Vivienda es una invitación a reflexionar y proponer nuevas fórmulas de distribución y equipamiento que sean capaces de superar los formatos y estructuras convencionales, proporcionando una mayor flexibilidad y funcionalidad al espacio doméstico. Si bien el punto de partida del estudio de

Having a bedroom as a personal and sleeping space is a relatively contemporary commodity, which continues to have a pop-up character in certain cultures or specific contexts. Beyond its sleeping function, some people also consider it their private, intimate, and secluded space, whether they have a family or live alone. However, even where its existence is the norm (literally, by regulation), other people consider that it takes away metres that could be used for something else and would prefer it to occupy the minimum, as Spanish architect Sáenz de Oiza advocated. They would even prefer that it did not exist and had an emergent character, in a more evolved way than the typical folding bed.

Housing Topography is an invitation to reflect on and to propose new distribution and equipment formulas that can go beyond conventional formats and structures, providing greater flexibility and functionality to the domestic space. Although the starting point for the architectural practice Arqueha was

Arqueha va ser explorar com es podia prescindir o replantejar l'habitació del dormitori, el desenllaç del seu procés d'investigació els va conduir, paradoxalment, a proposar com es podia disposar d'un dormitori en qualsevol part. Entremig, una revisió de les altures estàndard del mobiliari i l'equipament de l'habitatge, orientat a expandir les seues funcions predeterminades.

Les altures estàndard més comunes del mobiliari i l'equipament d'un habitatge són les següents: els mòduls baixos de la cuina, per a poder treballar amb comoditat, han d'estar a 90 cm, mentre que, si té una barra, aquesta hauria de situar-se a 110 cm; l'altura d'una taula de menjador i les seues cadires ha d'estar entre 70-75 i 40-45 cm, respectivament; per la seua banda, una taula de centre i un llit solen rondar entre 40 i 50 cm. Prenent com a mitjanes 100, 70 i 40 cm, Arqueha proposa reflexionar sobre la topografia que aquestes altures generen en l'habitatge, per a idear nous formats d'equipament multifuncionals.

Com a representació de la seua invitació a reflexionar sobre aquesta qüestió, Arqueha ha creat per a "Escenaris d'un futur proper" un set de plataformes amb diferents formats i altures, que s'interrelacionen per a proporcionar aquestes multifuncionalitats. Les seues superfícies tèxtils, lleugerament embuatades,

Mitjançant l'ús de tancaments lleugers i l'ús d'una llum biodinàmica regulable, es pot generar ambients amb diverses funcions, inclosa una zona per a dormir pop-up que aporte la sensació d'intimitat d'un dormitori.

arquitectura Arqueha fue explorar cómo prescindir o replantear la habitación del dormitorio, el desenlace de su proceso de investigación les condujo, paradójicamente, a proponer cómo poder contar con un dormitorio en cualquier parte. Entre medias, una revisión de las alturas estándar del mobiliario y el equipamiento de la vivienda, orientado a expandir sus funciones predeterminadas.

Las alturas estándar más comunes del mobiliario y el equipamiento de una vivienda son las siguientes: los módulos bajos de la cocina, para poder trabajar con comodidad, han de estar a 90 cm, mientras que, si tiene una barra, ésta debería situarse a 110 cm; La altura de una mesa de comedor y sus sillas ha de estar entre 70-75 y 40-45 cm respectivamente; Por su parte, una mesa de centro y una cama suelen rondar entre 40 y 50 cm. Tomando como medias 100, 70 y 40 cm, Arqueha propone reflexionar sobre la topografía que estas alturas generan en la vivienda, ideando nuevos formatos de equipamiento multifuncionales.

Como representación de su invitación a reflexionar sobre esta cuestión, Arqueha ha creado para Escenarios de un Futuro Cercano un set de plataformas con diferentes formatos y alturas, que se

Mediante el uso de cerramientos ligeros y el empleo de una luz biodinámica regulable, se puede generar ambientes con diversas funciones, incluida una zona para dormir pop up que aporte la sensación de intimidad de un dormitorio.

to explore how to dispense with or rethink the bedroom, the outcome of their research process led them, paradoxically, to propose how to have a bedroom anywhere. In between, a revision of the standard heights of furniture and equipment in the home, aimed at expanding its predetermined functions.

The most common standard heights of furniture and equipment in a home are as follows: kitchen base units should be at 90 cm in order to be able to work comfortably, while, if there is a bar, it should be at 110 cm; the height of a dining table and chairs should be between 70-75 and 40-45 cm respectively; a coffee table and a bed are usually between 40 and 50 cm. Taking 100, 70 and 40 cm as averages, Arqueha proposes to reflect on the topography that these heights generate in the home, devising new multifunctional equipment formats.

As a representation of its invitation to reflect on this question, Arqueha has created for Scenes from the Near Future a set of platforms with different formats and heights, which interrelate with each other, providing these multifunctionalities. Their textile surfaces, lightly padded, can be used as beds, seats, or tables indistinctly. The result is a vision of the home as a landscape in which many things can happen,

By using lightweight enclosures and dimmable biodynamic lighting, it is possible to create environments with a variety of functions, including a pop-up sleeping area that provides the sense of intimacy of a bedroom.

poden usar-se com a llits, seients o taules indistintament. El resultat és una visió de l'habitatge com un paisatge on poden passar moltes coses, on les plataformes adquireixen diferents usos en funció de les necessitats de cada moment. Divisions flexibles, suaus i amovibles contribueixen puntualment a crear aquesta intimitat que singularitza l'experiència del dormitori, ajudada per una il·luminació biodinàmica que, mitjançant una gestió domòtica, aporta els canvis de tonalitats i intensitat de llum apropiats en cada moment.

interrelacionan entre sí, proporcionando estas multifuncionalidades. Sus superficies textiles, ligeramente acolchadas, pueden usarse como camas, asientos o mesas indistintamente. El resultado es una visión de la vivienda como un paisaje en el que pueden ocurrir muchas cosas, donde las plataformas adquieren distintos usos en función de las necesidades de cada momento. Divisiones flexibles, suaves y removibles contribuyen puntualmente a crear esa intimidad que singulariza la experiencia del dormitorio, ayudada por una iluminación biodinámica que, mediante una gestión domótica, aporta los cambios de tonalidades e intensidad de luz apropiados a cada momento.

where the platforms acquire different uses depending on the needs of each moment. Flexible, soft, and removable partitions contribute to create the intimacy that singularises the bedroom experience, helped by biodynamic lighting that, through automation management, provides the appropriate changes in tonalities and light intensity at any given moment.

Text / Texto / Text: Tachy Mora
Renders i dibuixos / Renders y dibujos / Renders and drawings: Arqueha
Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

actitud
ARQUEHA

Firmes col·laboradores / Firms colaboradoras / Collaborating firms:

Constructor / Constructor / Builder:

AT4

Il·luminació i domòtica / Iluminación y domótica / Lighting and automations:

simon

Fusta / Madera / Wood:

Finsa

Sòl linòleum / Suelo linóleo / Linoleum flooring:

Tarkett

Fusteria / Carpintería / Carpentry:

mdec

Tèxtil / Textil / Textile:

Bitex

Cortines / Cortinas / Curtains:

kriskadecor

BIG BANG KITCHEN

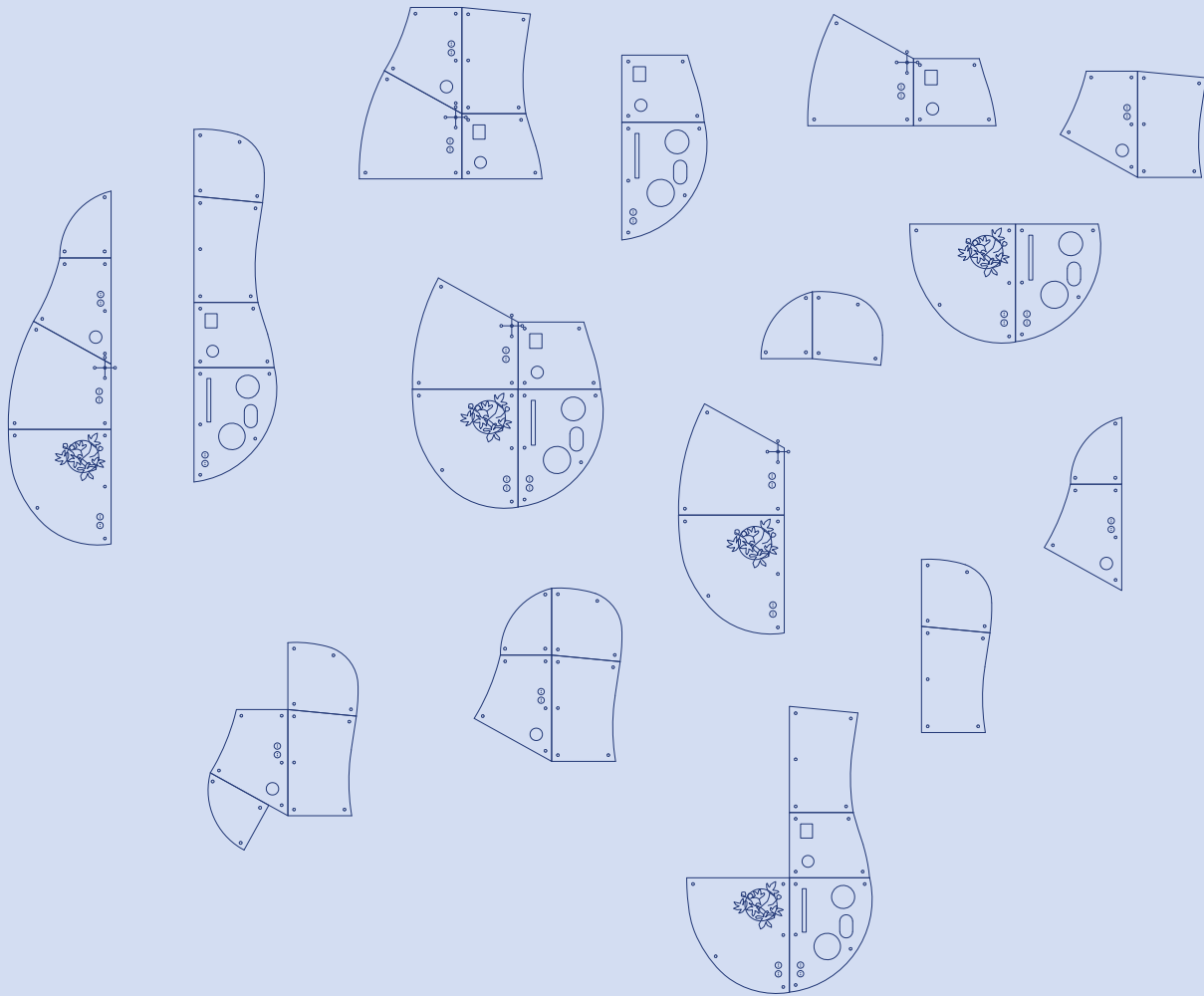
La cuina és un espai de l'habitatge que, al llarg del temps, ha anat canviant en funció dels avanços socials i tecnològics. Antigament, era la part més social de la llar, en la qual fins i tot es dormia, ja que suposava una font de calor durant els mesos més freds. Però també ha sigut un mer espai servidor: una habitació superfuncional i independent perquè les olors no circularen per la resta de la casa.

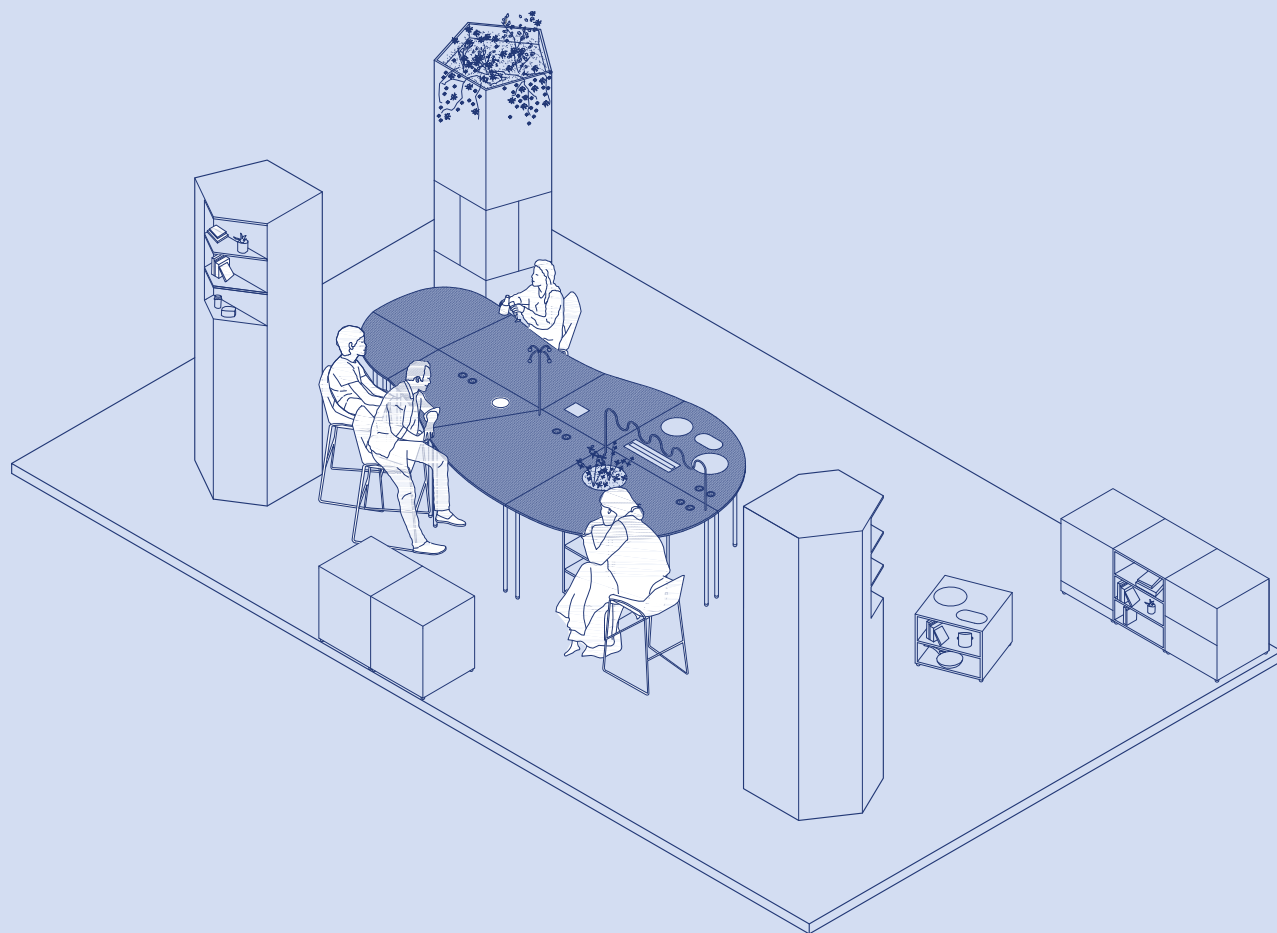
BIG BANG KITCHEN

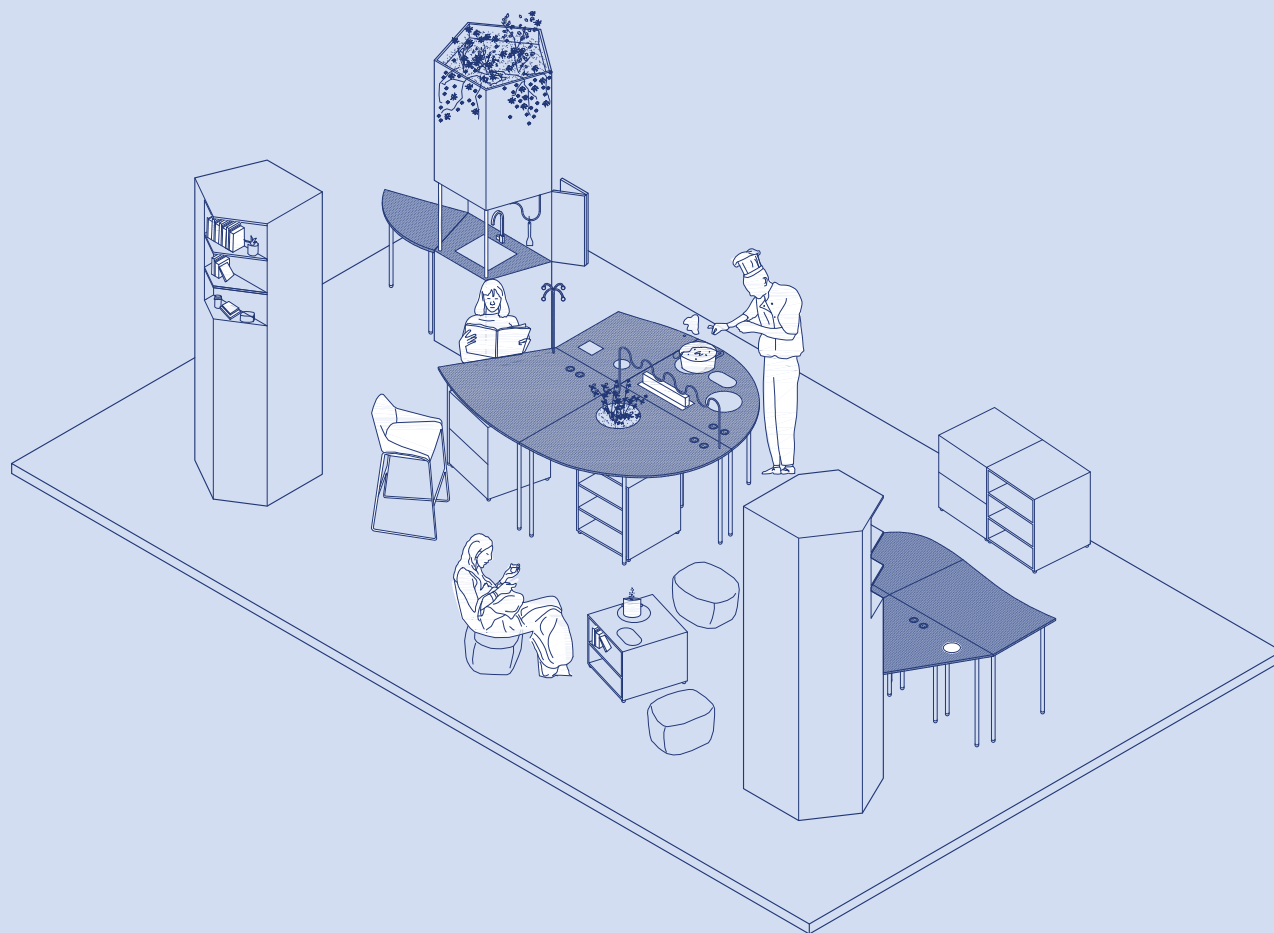
La cocina es un espacio de la vivienda que, a lo largo del tiempo, ha ido cambiando en función de los avances sociales y tecnológicos. Antiguamente, era la parte más social del hogar, en la que incluso se dormía al suponer una fuente de calor durante los meses más fríos. Pero también ha sido un mero espacio servidor: una habitación superfuncional e independiente para que los olores no circularan por el resto de la casa.

BIG BANG KITCHEN

The kitchen is a space in the home that, over time, has changed in line with social and technological advances. In the past, it was the most social part of the home, where people even slept as it was a source of warmth during the colder months. But it has also been a mere server space: a super-functional and independent room so that odours do not circulate in the rest of the house.

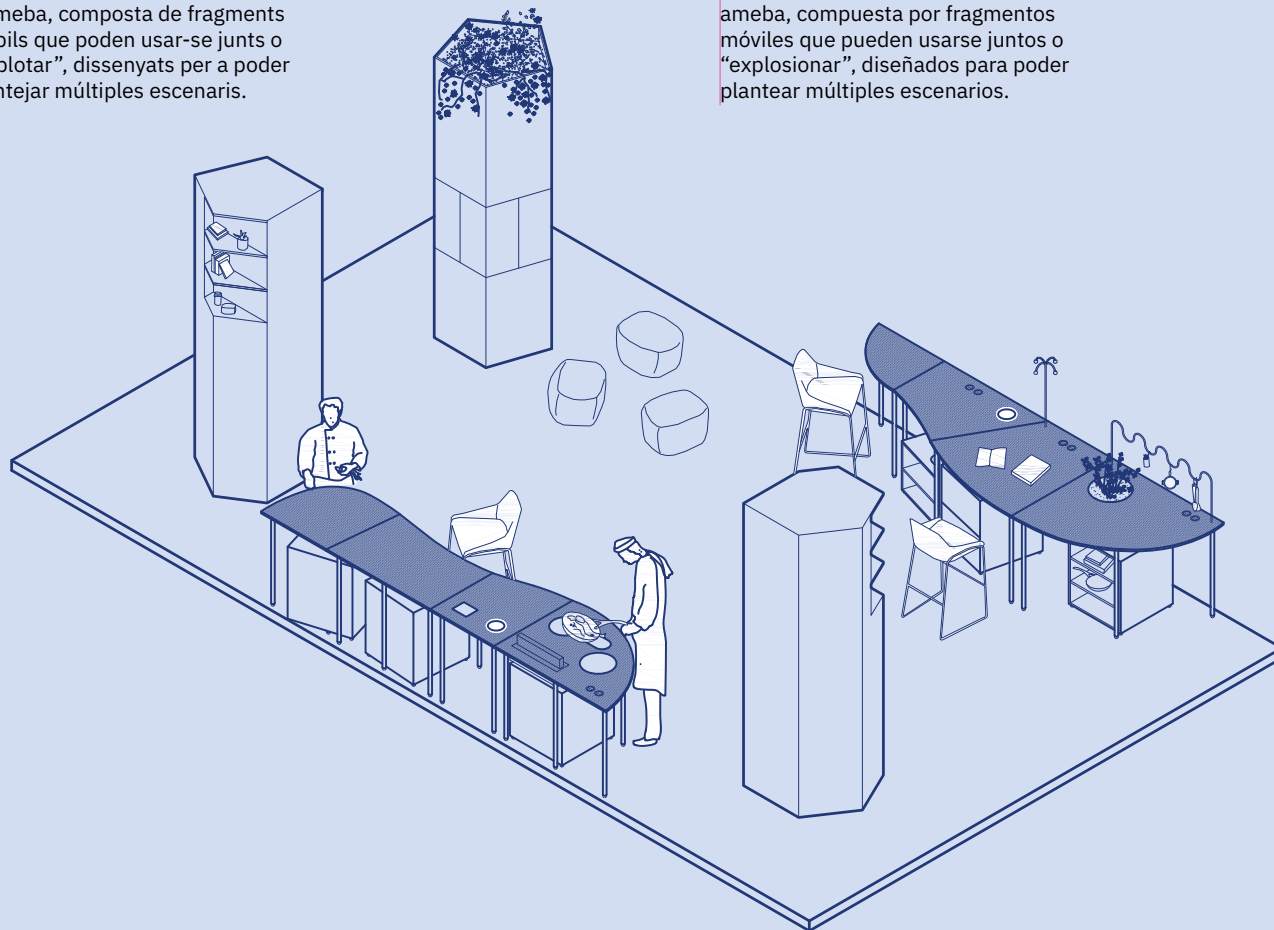

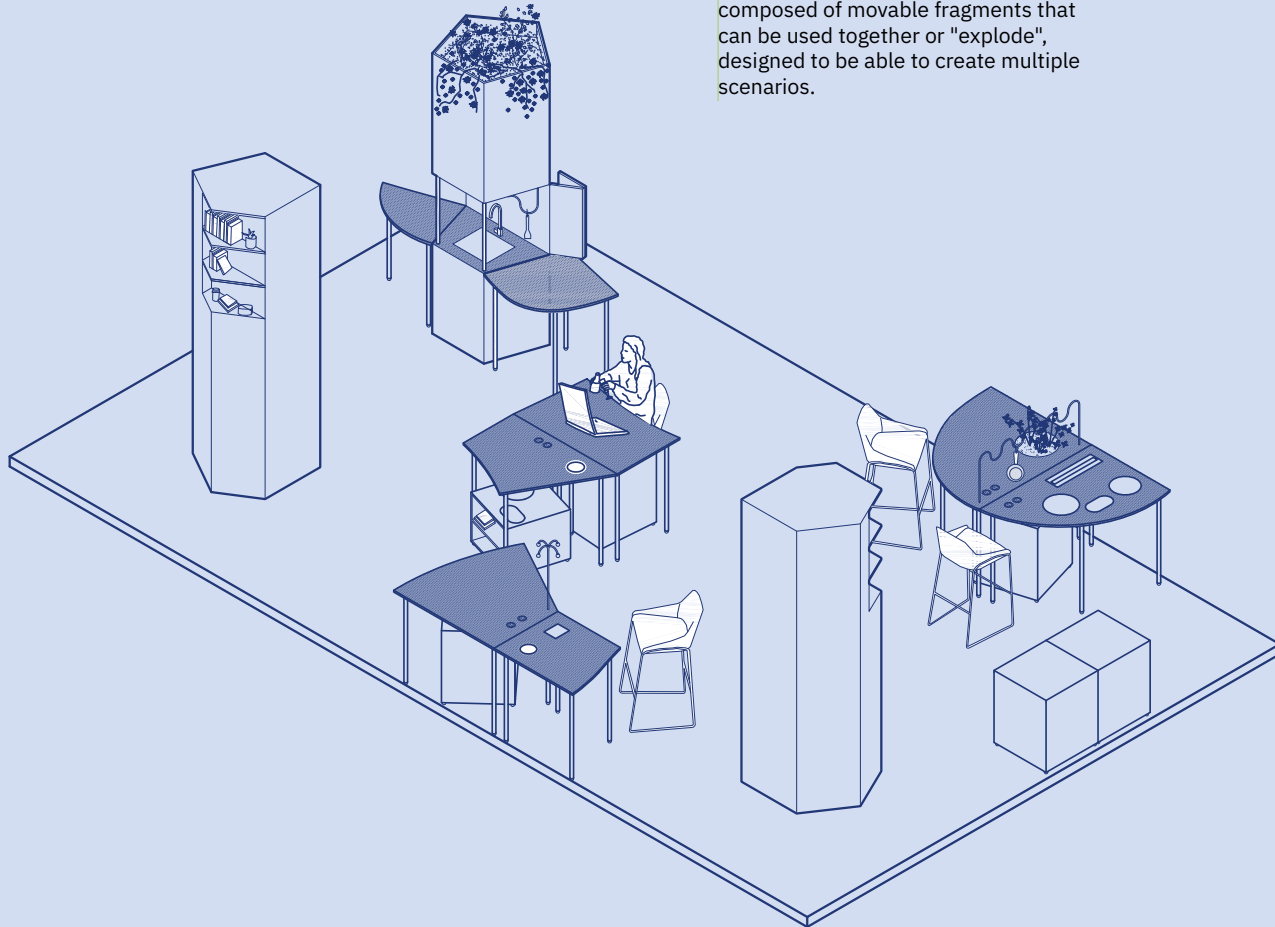

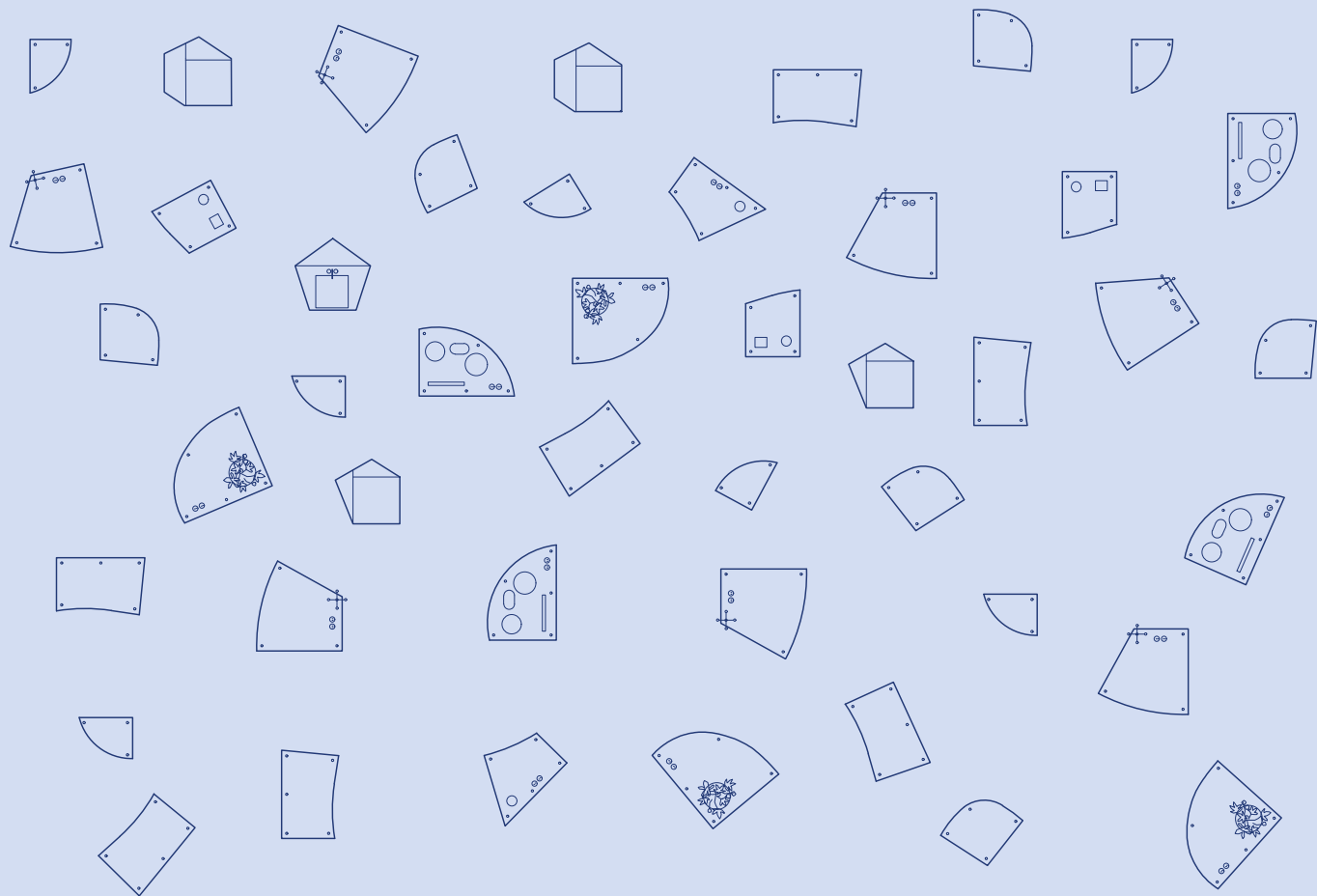
Big Bang Kitchen parteix d'una taula catalitzadora d'activitat amb forma d'ameba, composta de fragments mòbils que poden usar-se junts o "explotar", dissenyats per a poder plantejar múltiples escenaris.

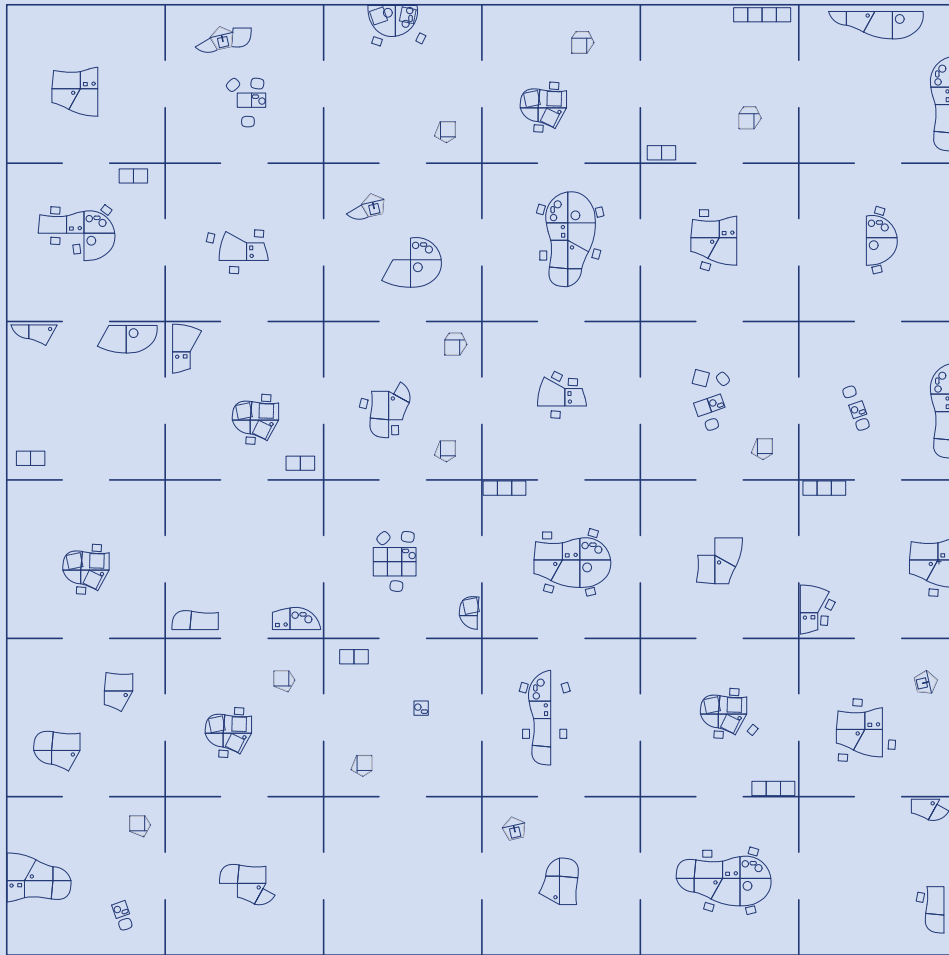
Big Bang Kitchen parte de una mesa catalizadora de actividad con forma de ameba, compuesta por fragmentos móviles que pueden usarse juntos o "explosionar", diseñados para poder plantear múltiples escenarios.

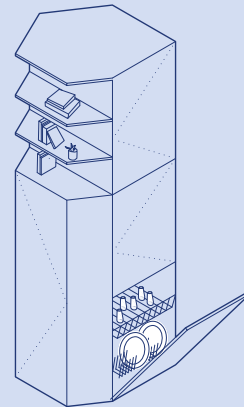
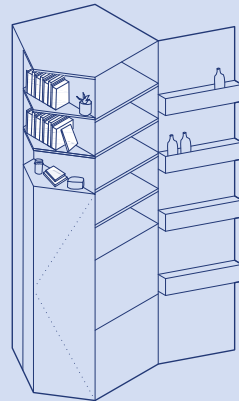
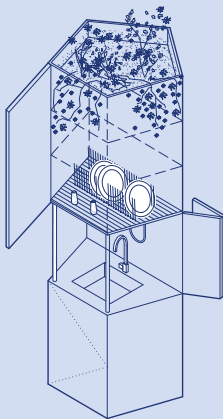
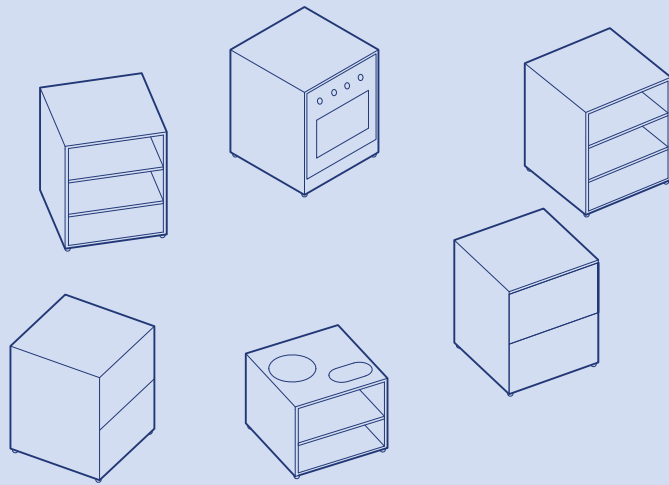

Big Bang Kitchen is based on an amoeba-shaped activity catalyst table, composed of movable fragments that can be used together or "explode", designed to be able to create multiple scenarios.

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

CIERTO ESTUDIO

Aquesta voluntat higienista encara caracteritza molts dels habitatges actuals, malgrat que les tendències socials apunten a la necessitat de retornar a la cuina la condició social i polivalent d'antany. Hui dia, l'afició per cuinar està en auge. Però també, paradoxalment, el menjar a domicili i menjar fora de casa. En conseqüència, tant l'aficionat a la cuina com el que hi dedica el temps mínim tenen en comú la predisposició d'obrir aquest espai a altres activitats.

Prenent com a punt de partida aquest antagonisme, Certo Estudio ha projectat per a aquest exercici d'exploració, impulsat per Finsa en el context d'"Escenaris d'un futur proper", una solució intermèdia que dona resposta a totes dues realitats, abordant el potencial de la cuina per a ser més flexible. Big bang Kitchen és una proposta que busca aportar més versatilitat, definint la cuina com a peces de mobiliari i no com una habitació, superant l'arquetípic zonificació.

Esta voluntad higienista aún caracteriza muchas de las viviendas actuales, pese a que las tendencias sociales apuntan a la necesidad de devolver a la cocina la condición social y polivalente de antaño. Hoy en día, la afición por cocinar está en auge. Pero también, paradójicamente, la comida a domicilio y comer fuera de casa. En consecuencia, tanto el aficionado a la cocina como el que le dedica el tiempo mínimo tienen en común la predisposición de abrir este espacio a otras actividades.

Tomando como punto de partida este antagonismo, Certo Estudio ha proyectado para este ejercicio de exploración, impulsado por Finsa en el contexto de Escenarios de un Futuro Cercano, una solución intermedia que da respuesta a ambas realidades, abordando el potencial de la cocina para ser más flexible. Big Bang Kitchen es una propuesta que busca aportar una mayor versatilidad, definiendo la cocina como piezas de mobiliario y no como una habitación, superando la arquetípica zonificación.

This hygienist desire still characterises many of today's homes, even though social trends point to the need to restore the kitchen to its former social and multi-purpose status. Today, the love of cooking is on the rise. But also, paradoxically, home-delivered meals and eating out are on the rise. Consequently, both the cooking enthusiast and the person who spends the least amount of time in the kitchen have in common a predisposition to open up this space to other activities.

Taking this antagonism as a starting point, Certo Estudio has projected for this exploration exercise, promoted by Finsa in the context of Scenes from the Near Future, an intermediate solution that responds to both realities, addressing the kitchen's potential to be more flexible. Big Bang Kitchen is a proposal that seeks to provide greater versatility, defining the kitchen as pieces of furniture and not as a room, overcoming the archetypal zoning.

Així, la proposta es va treballar des d'una estètica ambigua, que no la identifica a primera vista amb una cuina, combinant dues gammes de blaus del catàleg de Finsa: l'Azul Talco Balm i l'Azul Ceylan Technical Matt. Pel mateix motiu, es van triar uns electrodomèstics amb capacitat de mimetitzar-se, de la firma italiana Foster. Big bang Kitchen aconsegueix d'aquesta manera donar resposta tant als qui busquen una cuina amb altes prestacions, que siga el cor de la casa, com a aquells que només necessiten una *kitchenette* i preferisquen un equipament amb menys protagonisme com a cuina i més funcionalitats extra.

Fabricats per l'Asociación de Mobiliario de Cocina (AMC), Big bang Kitchen compta amb tres tipus d'elements: una gran taula, com a peça protagonista i catalitzadora d'activitat; uns tòtems fixos a manera de columnes escultòriques, per a emmagatzematge i determinats electrodomèstics que depenen d'instal·lacions; i uns mòduls baixos mòbils, amb diverses funcions i fàcilment reubicables. La taula amb forma d'ameba està composta de fragments que poden usar-se junts o fer explotar (d'ací el nom Big bang), dissenyats per a obtindre combinacions que aporten múltiples funcions. Això permet plantejar diferents escenaris, que incloguen cuinar o no: des d'una zona d'estudi a un racó de lectura o diferents distribucions

Els elements de Big Bang Kitchen són peces de mobiliari exemptes, no un equipament fix i mural, que permeten diferents configuracions, una estètica ambigua i un caràcter nòmada.

Así, la propuesta se trabajó desde una estética ambigua, que no la identifica a primera vista con una cocina, combinando dos gamas de azules del catálogo de Finsa: el Azul Talco Balm y el Azul Ceylan Technical Matt. Por el mismo motivo, se escogieron unos electrodomésticos con capacidad de mimetizarse, de la firma italiana Foster. Big Bang Kitchen consigue de este modo dar respuesta tanto a quienes buscan una cocina con altas prestaciones, que sea el corazón de la casa, como a aquellos que solo necesitan una *kitchenette*, prefiriendo un equipamiento con menos protagonismo como cocina y más funcionalidades extra.

Fabricados por la asociación española de mobiliario de cocina AMC, Big Bang Kitchen cuenta con tres tipos de elementos: una gran mesa, como pieza protagonista y catalizadora de actividad; unos tótems fijos a modo de columnas escultóricas, para almacenaje y determinados electrodomésticos que dependen de instalaciones; y unos módulos bajos móviles, con diversas funciones y fácilmente reubicables. La mesa con forma de ameba está compuesta por fragmentos que pueden usarse juntos o *explosionar* (de ahí, el nombre Big Bang), diseñados para obtener combinaciones que aporten múltiples

Los elementos de Big Bang Kitchen son piezas de mobiliario exentas, no un equipamiento fijo y mural, permitiendo que puedan tener diferentes configuraciones, una estética ambigua y un carácter nómada.

Thus, the proposal was worked from an ambiguous aesthetic, which does not identify it at first sight with a kitchen, combining two ranges of blues from the Finsa catalogue: Talc Balm Blue and Ceylan Technical Matt Blue. For the same reason, some appliances with the capacity to blend in were chosen, from the Italian firm Foster. Big Bang Kitchen thus manages to respond both to those who are looking for a high-performance kitchen that is the heart of the home and to those who only need a *kitchenette*, preferring equipment with less prominence as a kitchen and more extra functionalities.

Manufactured by the Spanish kitchen furniture association AMC, Big Bang Kitchen has three types of elements: a large table, as the protagonist and catalyst of activity; fixed totems in the manner of sculptural columns, for storage and certain appliances that depend on installations; and mobile low units, with different functions and easily relocatable. The amoeba-shaped table is made up of fragments that can be used together or explode (hence the name Big Bang), designed to obtain combinations that provide multiple functions. This makes it possible to create different scenarios, whether they include cooking or not: from a study area to a reading corner or different layouts depending on the type of social gathering.

Big Bang Kitchen elements are freestanding pieces of furniture, not fixed, wall-mounted equipment, allowing them to have different configurations, an ambiguous aesthetic and a nomadic character.

segons com siga la reunió social. El seu format també permet que es puguin acoblar als tòtems, dotant-los d'un pla horitzontal. En conjunt, aquests elements de mobiliari defineixen una cuina ambigua capaç de transformar-se en el temps segons les necessitats de l'habitant.

funciones. Esto permite plantear diferentes escenarios, que incluyan cocinado o no: desde una zona de estudio a un rincón de lectura o distintas distribuciones según el tipo de reunión social. Su formato también permite que se puedan acoplar a los tótems, dotándoles de un plano horizontal. En conjunto, estos elementos de mobiliario definen una cocina ambigua capaz de transformarse en el tiempo según las necesidades del habitante.

Their format also allows them to be attached to a totem, giving them a horizontal plane. Together, these furniture elements define an ambiguous kitchen capable of transforming over time according to the needs of the inhabitant.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Renders i dibuixos / Renders y dibujos / Renders and drawings: Cierito Estudio

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

Finsa

Fabricant / Fabricante / Manufacturer:

AMC
Asociación de Mobiliario de Cocina

Firmes col·laboradores / Firms colaboradoras / Collaborating firms:

Electrodomèstics / Electrodomésticos /
Home appliances:

Sòl linòleum / Suelo linóleo /
Linoleum flooring:

Mobiliari / Mobiliario / Furniture:

Attrezzo / Atrezzo / Props:

Foster

Gerflor
theflooringgroup

Andreu World

MUJI
無印良品

WORK FROM ANYWHERE HUB

Amb l'arribada del segle XXI, l'oficina havia començat a desfer-se de l'herència d'un altre temps com a espai deshumanitzat, destinat a la producció, per a transitar cap a un entorn molt més humà i emocional, dissenyat per a afavorir el benestar, la creativitat i la socialització dels equips.

WORK FROM ANYWHERE HUB

Con la llegada del siglo XXI, la oficina había empezado a deshacerse de la herencia de otro tiempo como espacio deshumanizado, destinado a la producción, para transitar hacia un entorno mucho más humano y emocional, diseñado para favorecer el bienestar, la creatividad y la socialización de los equipos.

WORK FROM ANYWHERE HUB

With the arrival of the 21st century, the office had begun to shed the legacy of another time as a dehumanised space, destined for production, to move towards a much more human and emotional environment, designed to favour the well-being, creativity, and socialisation of teams.

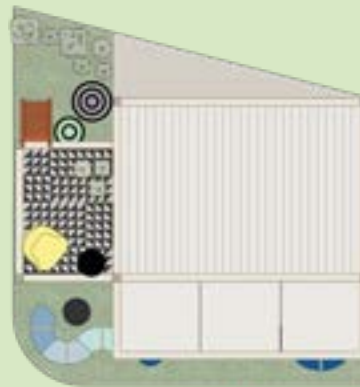

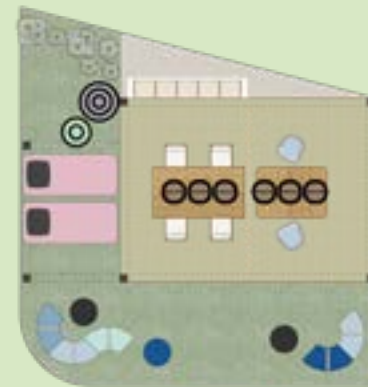
Work From Anywhere Hub és un exercici de repensar l'espai de treball fora d'un context corporatiu, perquè siga capaç de conjuminar tant les funcions domèstiques com les de la teleoficina contemporània.

Work From Anywhere Hub es un ejercicio de repensar el espacio de trabajo fuera de un contexto corporativo, para que sea capaz de aunar tanto las funciones domésticas como las de la teleoficina contemporánea.

Work From Anywhere Hub is an exercise in rethinking the workspace outside a corporate context, so that it is capable of bringing together both domestic and contemporary tele-office functions.

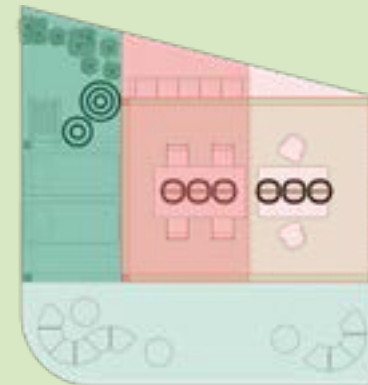
UPSTAIRS

DOWNSTAIRS

UPSTAIRS

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

ELI GUTIÉRREZ ESTUDIO

Les oficines estaven deixant de ser *oficines* per a convertir-se en *espais de treball* que promovien una nova actitud i maneres de treballar, on l'escriptori convencional havia de compartir la seua hegemonia amb un equipament molt més amable, relaxat, casual i, fins i tot, lúdic. Però aquesta transició es va veure truncada el març de 2020 per l'impacte de la pandèmia per Covid-19, els confinaments en la llar de la qual comportarien la gran revolució que ha suposat haver de treballar forçosament des de casa. I és que, malgrat els enormes avanços tecnològics dels últims anys, el teletreball no havia aconseguit permear del tot la cultural empresarial.

Superada la commoció inicial d'haver de teletreballar, quan no es tenia un espai destinat a això o es feien malabarismes amb la família o els companys de pis, l'experiència pilot que va suposar aquesta situació tan extrema ha constituït un abans i un després en la nostra manera de projectar un espai de

Las oficinas estaban dejando de ser *oficinas* para convertirse en *espacios de trabajo* que promovían una nueva actitud y modos de trabajar, en donde el escritorio convencional debía compartir su hegemonía con un equipamiento mucho más amable, relajado, casual e, incluso, lúdico. Pero esta transición se vio truncada en marzo de 2020 por el impacto de la pandemia por Covid-19, cuyos confinamientos en el hogar traerían consigo la gran revolución que ha supuesto tener que trabajar forzosamente desde casa. Y es que, a pesar de los enormes avances tecnológicos de los últimos años, el teletrabajo no había conseguido permear del todo en la cultural empresarial.

Superada la conmoción inicial de tener que teletrabajar, cuando no se tenía un espacio destinado a ello o se hacían malabarismos con la familia o los compañeros de piso, la experiencia piloto que supuso esta situación tan extrema ha constituido un antes y un después en nuestro modo de proyectar un espacio de

Offices were ceasing to be *offices* to become *workspaces* that promoted a new attitude and ways of working, where the conventional desk had to share its hegemony with much more friendly, relaxed, casual, and even playful equipment. But this transition was cut short in March 2020 by the impact of the Covid-19 pandemic, whose confinement to the home would bring with the great revolution of having to work from home. Despite the enormous technological advances of recent years, teleworking had not yet fully permeated business culture.

Having overcome the initial shock of having to telework, when there was no dedicated space or when juggling with family or flatmates, the pilot experience of this extreme situation has been a before and after in our way of designing a workspace to suit our needs, either during the pandemic or in the new scenario that has followed. Thus, these evolved *workspaces*, more human, relaxed, and casual, have moved beyond

treball a la mesura de les nostres necessitats, bé durant la pandèmia o en el nou escenari posterior. D'aquesta manera, aquests evolucionats *espais de treball*, més humans, relaxats i casuals, han superat el seu context espacial corporatiu per abraçar altres emplaçaments, no sols a l'interior de la llar, sinó també a l'aire lliure o en nous territoris comunitaris o col·lectius.

Work From Anywhere Hub és un exercici de repensar l'espai de treball fora d'un context corporatiu, perquè siga capaç de simultaniejar tant les funcions domèstiques com les de l'oficina contemporània dels qui teletreballaran de manera permanent després de la pandèmia. Que l'entorn domèstic no està preparat per a oferir aquesta convivència de funcionalitats és un fet que va quedar patent durant els confinaments i que, una vegada superada l'emergència, ha propiciat un nou escenari: el de poder treballar des de qualsevol part. De la mateixa manera que l'*oficina* havia evolucionat a un *espai de treball*, també ho ha de fer el *despatx*, colonitzant altres àrees de l'habitatge i fins i tot altres territoris que afavorisquen aquesta experiència afegida més relaxada, híbrida, casual i connectada.

Work From Anywhere Hub és una microarquitectura flexible i polivalent, que no sols ofereix funcionalitats híbrides a través del seu equipament, sinó que també té la capacitat de poder ser reubicada,

L'oficina ha evolucionat a «espai de treball», ha colonitzat noves àrees de l'habitatge i, fins i tot, altres territoris que afavoreixen una experiència afegida més relaxada, híbrida, casual i connectada.

trabajo a la medida de nuestras necesidades, bien durante la pandemia o en el nuevo escenario posterior. De este modo, esos evolucionados *espacios de trabajo*, más humanos, relajados y casuales, han superado su contexto espacial corporativo para abrazar otros emplazamientos, no solo en el interior del hogar, sino también al aire libre o en nuevos territorios comunitarios o colectivos.

Work From Anywhere Hub es un ejercicio de repensar el espacio de trabajo fuera de un contexto corporativo, para que sea capaz de simultanear tanto las funciones domésticas como las de la oficina contemporánea de quienes teletrabajarán de forma permanente tras la pandemia. Que el entorno doméstico no está preparado para ofrecer esa convivencia de funcionalidades es algo que quedó patente durante los confinamientos y que, una vez superada la emergencia, ha propiciado un nuevo escenario: el de poder trabajar desde cualquier parte. Del mismo modo que la *oficina* había evolucionado a un *espacio de trabajo*, también lo ha de hacer el *despacho*, colonizando otras áreas de la vivienda e incluso otros territorios que favorezcan esa experiencia añadida más relajada, híbrida, casual y conectada.

Work From Anywhere Hub es una microarquitectura flexible y polivalente, que no solo ofrece funcionalidades híbridas a través de su equipamiento, sino que también tiene la capacidad de poder ser

La oficina ha evolucionado a «espacio de trabajo», colonizando nuevas áreas de la vivienda e, incluso, otros territorios que favorecen una experiencia añadida más relajada, híbrida, casual y conectada.

their corporate spatial context to embrace other locations, not only indoors, but also outdoors or in new community or collective territories.

Work From Anywhere Hub is an exercise to rethink the workspace outside a corporate context, so that it's capable of simultaneously have both domestic and contemporary office functions for those who will telework permanently after the pandemic. The fact that the domestic environment isn't ready to offer such a coexistence of functionalities was evident during the confinements. Once, the emergency is over, it has led to a new scenario: to be able to work from anywhere. The same way as the *office* had evolved into a *workspace*, so must the *office* too, by colonising other areas of the housing and even other territories that favour this added experience that is more relaxed, hybrid, casual and connected one.

Work From Anywhere Hub is a flexible and polyvalent microarchitecture that not only offers hybrid functionalities through its equipment, but also has the capacity to be relocatable, as it can be dismantled. Its design provides different contexts, both for work and for rest time or wellness activities, capable of adapting to the different present and future needs of its user. It's a structure conceived for outdoor spaces, offering an indoor experience connected with the environment. It also has the capacity to grow and expand

The office has evolved into a "workspace", colonising new areas of the home and even other territories that favour a more relaxed, hybrid, casual and connected added experience.

perquè és desmuntable. El seu disseny proporciona diferents contextos, tant per a treballar com per a moments de descans o activitats destinades al benestar, capaços d'adaptar-se a les diferents necessitats presents i futures de l'usuari. És una estructura concebuda per a una ubicació en espais exteriors que ofereix una experiència interior connectada amb l'entorn. Així mateix, té la capacitat de créixer i expandir-se, sumant mòduls complementaris. A més, està equipada amb Gaia, una plataforma IoT desenvolupada per Actiu que permet monitorar les condicions ambientals, per a millorar la vivència de l'espai a través de solucions automatitzades.

reubicada, pues es desmontable. Su diseño proporciona diferentes contextos, tanto para trabajar como para momentos de descanso o actividades destinadas al bienestar, capaces de adaptarse a las diferentes necesidades presentes y futuras del usuario. Es una estructura concebida para una ubicación en espacios exteriores, ofreciendo una experiencia interior conectada con el entorno. Asimismo, tiene la capacidad de crecer y expandirse, sumando módulos complementarios. Además, está equipada con Gaia, una plataforma IoT desarrollada por Actiu que permite monitorizar las condiciones ambientales, mejorando la vivencia del espacio a través de soluciones automatizadas.

by adding complementary modules. In addition, it's equipped with Gaia, an IoT platform developed by Actiu that allows environmental conditions to be monitored, improving the experience of the space through automated solutions.

Text / Texto / Text: Tachy Mora
Renders i dibuixos / Renders y dibujos / Renders and drawings: Eli Gutiérrez Estudio
Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm: Soci col·laborador / Socio colaborador / Collaborating partner
Pérgola bioclimàtica / Pérgola bioclimática / Bioclimatic pergola:

saxun

Firmes col·laboradores / Firms colaboradoras / Collaborating firms:

Panells acústics decoratius:	Disseny biofílic:	Il·luminació:	Paviment vinílic:	Paviment tèxtil:	Automatismes integrats:
Paneles acústicos decorativos:	Diseño biofílico:	Iluminación:	Pavimento vinílico:	Pavimento textil:	Automatismos integrados:
Decorative acoustic panels:	Biophilic design:	Lighting:	Vinyl flooring:	Textile flooring:	Integrated automations:

4

PECES

PIEZAS

PIECES

LINK & INFLATE LINK

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

RAW COLOR

Link és un disseny que convida a replantejar-se les nostres rutines i idees predeterminades sobre l'equipament domèstic. Pot un sofà oferir noves formes d'asseure's? Ha de servir inexorablement per a descansar espatarrat? La seua funció ha de ser únicament el descans o pot tindre també una funció lúdica? És possible eixir-se'n de la clàssica proposta compositiva de places i chaise longue per a abraçar una estètica escultòrica? És fonamental el farciment per al confort o el buit és també capaç d'aportar-lo? Com un element de grans dimensions, com sol ser un sofà, pot formar part d'un estil de vida nòmada?

Aquesta proposta, dissenyada per Raw Color per a la firma espanyola Sancal, explora totes aquestes qüestions, i convida a reavaluar la concepció arquetípica del sofà. Una potent expressió gràfica i de color traslladada a una peça de mobiliari, molt en la línia d'aquest estudi holandés, que tan bé surfeja a través de diverses disciplines creatives. Els mòduls de Link, amb la seua mescla de formes corbes i rectes a manera de baules, s'obrin per un lateral

Link es un diseño que invita a replantearse nuestras rutinas e ideas predeterminadas sobre el equipamiento doméstico. ¿Puede un sofá ofrecer nuevos tipos de sentada? ¿Ha de servir inexorablemente para descansar repantigado? ¿Su cometido ha de ser únicamente el descanso o puede tener también una función lúdica? ¿Es posible salirse de la clásica propuesta compositiva de plazas y chaise longue para abrazar una estética escultórica? ¿Es fundamental el relleno para el confort o el vacío es también capaz de aportarlo? ¿Cómo un elemento de grandes dimensiones, como suele ser un sofá, puede formar parte de un estilo de vida nómada?

Esta propuesta, diseñada por Raw Color para la firma española Sancal, explora todas estas cuestiones, invitando a reevaluar la concepción arquetípica del sofá. Una potente expresión gráfica y de color, trasladada a una pieza de mobiliario, muy en la línea de este estudio holandés, que tan bien surfea a través de diversas disciplinas creativas. Los módulos de Link, con su mezcla de formas curvas y rectas a modo de eslabones, se abren

Link is a design that invites us to rethink our routines and predetermined ideas about domestic furnishings. Can a sofa offer new types of seating? Does it have to be inexorably used for lounging? Does it have to be solely for relaxation, or can it also have a playful function? Is it possible to move away from the classic compositional proposal of seating and chaise longue to embrace a sculptural aesthetic? Is the padding fundamental to comfort or is the void also capable of providing it? How can an element of large dimensions, such as a sofa, form part of a nomadic lifestyle?

This proposal, designed by Raw Color for the Spanish firm Sancal, explores all these questions, inviting us to re-evaluate the archetypal conception of the sofa. A powerful graphic and colour expression transferred to a piece of furniture, very much in the line of this Dutch studio that surfs so well through different creative disciplines. The Link modules, with their mixture of curved and straight shapes, open at one side by means of a zip, allowing them to be joined

La versió inflable explora no sols el nomadisme, sinó també com dotar de més comoditat aquest tipus de mobiliari mitjançant una funda tèxtil.

mitjançant una cremallera, que permet unir-les com una cadena. La posició i orientació que adopten els mòduls en aquestes composicions poden ser molt variades, i generen diferents altures i uns buits que afavoreixen asseure's de manera casual de múltiples maneres.

Sancal ha aprofundit encara més en el buit, explorant, al seu torn, per a "Escenaris d'un futur proper" si aquest disseny de Raw Color podia anar més enllà i convertir-se, a més, en una proposada nòmada. La fórmula

La versión inflable explora no solo el nomadismo, sino también cómo dotar de una mayor comodidad a este tipo de mobiliario mediante una funda textil.

por un lateral mediante una cremallera, permitiendo unirlos a modo de cadena. La posición y orientación que adoptan los módulos en estas composiciones pueden ser muy variadas, generando diferentes alturas y unos vacíos que favorecen sentarse de forma casual de múltiples maneras.

Sancal ha ahondado aún más en el vacío, explorando, a su vez, para Escenarios de un Futuro Cercano si este diseño de Raw Color podía ir más allá y convertirse, además, en una propuesta nómada. La fórmula

The inflatable version explores not only nomadism, but also how to make this type of furniture more comfortable with a textile cover.

together in the manner of a chain. The position and orientation adopted by the modules in these compositions can be very varied, generating different heights and voids that favour casual seating in multiple ways.

Sancal has delved even deeper into the void, exploring, in turn, for Scenes from the Near Future whether this Raw Color design could go further and become a nomadic proposal. The formula the firm has found is to transform it into an inflatable. Inflatable seats

Els mòduls de Link s'obrin per un lateral mitjançant una cremallera que hi ha oculta darrere d'un plec, i permet unir-los a manera de cadena.

que ha trobat és transformant-lo en inflable. Els seients inflables dissenyats per a l'àmbit domèstic van tindre el seu moment de glòria a la fi dels anys seixanta del segle XX, amb propostes de Gernot Nalbach, Quasar Khanh o el trio italià De Pas, D'Urbino, Lomazzi. La seua superfície de plàstic i que requereixen un manteniment, van jugar en contra seu perquè es popularitzaren. Si bé, l'interés per explorar nous materials i les creixents motivacions nòmades potser estan reobrint la porta a noves possibilitats per al mobiliari inflable.

Los módulos de Link se abren por un lateral mediante una cremallera oculta tras un pliegue, que permite unirlos a modo de cadena.

que ha encontrado es transformándolo en inflable. Los asientos hinchables diseñados para el ámbito doméstico tuvieron su momento de gloria a finales de los años sesenta del siglo XX, con propuestas de Gernot Nalbach, Quasar Khanh o el trío italiano De Pas, D'Urbino, Lomazzi. Su superficie de plástico y que requieren de un mantenimiento, jugaron en su contra para su popularización. Si bien, el interés por explorar nuevos materiales y las crecientes motivaciones nómadas, quizá estén reabriendo la puerta a nuevas posibilidades para el mobiliario inflable.

The Link modules open on one side with a zip hidden behind a fold, which allows them to be joined together like a chain.

designed for the domestic sphere had their moment of glory in the late sixties of the twentieth century, with proposals by Gernot Nalbach, Quasar Khanh or the Italian trio De Pas, D'Urbino, Lomazzi. Their plastic surface and the fact that they require maintenance worked against their popularisation. However, interest in exploring new materials and growing nomadic motivations may be reopening the door to new possibilities for inflatable furniture.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Imatges i renders / Imágenes y renders / Images and renders: Sancal

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

SANCAL

TAPE SYSTEM

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

CLAP STUDIO

Tape System és un programa de mobiliari concebut des de la hibridació, la multifuncionalitat i la flexibilitat de reconfiguració. Permet la fusió de dos tipus d'equipament que rares vegades van units, ja que els seients i sofàs modulars que es compon amb els seus elements poden, al seu torn, incorporar taules, prestatgeries i, fins i tot, penja-robes. De la mateixa manera que és possible fusionar-los, creant illes híbrides i multifuncionals, també es poden situar de manera independent, siga d'una manera exempta o a paret. El seu creatiu sistema d'acoblament, sense ferratges ni caragols fixos, és clau en la flexibilitat de reconfiguració d'aquest singular programa de mobiliari, dissenyat per Clap Studio per a Missana.

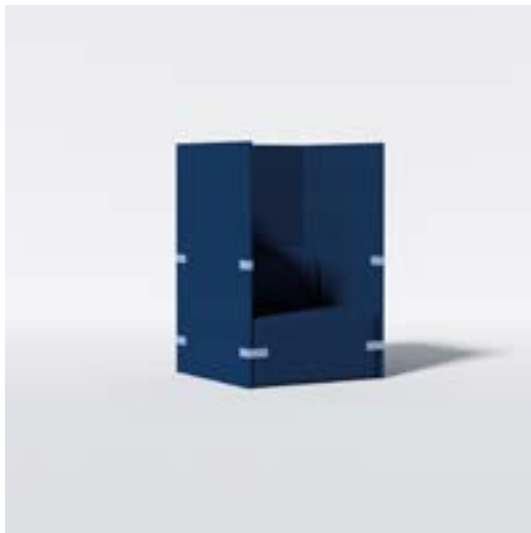
Les butaques i sofàs modulars de Tape System es configuren a partir d'uns panells de fusta i una sèrie d'elements entapissats que funcionen com a seient, suports i coixins. Els panells de fusta, que al seu torn poden estar entapissats o no, estan disponibles en dues altures, varietat que permet compondre estructures amb un suport

Tape System es un programa de mobiliario concebido desde la hibridación, la multifuncionalidad y la flexibilidad de reconfiguración. Permite la fusión de dos tipos de equipamiento que rara vez van unidos, ya que los asientos y sofàs modulares que se compone con sus elementos pueden, a su vez, incorporar mesas, estanterías e, incluso, percheros. Del mismo modo que es posible fusionarlos, creando islas híbridas y multifuncionales, también se pueden ubicar de manera independiente, ya sea de un modo exento o a pared. Su creativo sistema de acoplamiento, sin herrajes ni tornillería fija, es clave en la flexibilidad de reconfiguración de este singular programa de mobiliario, diseñado por Clap Studio para Missana.

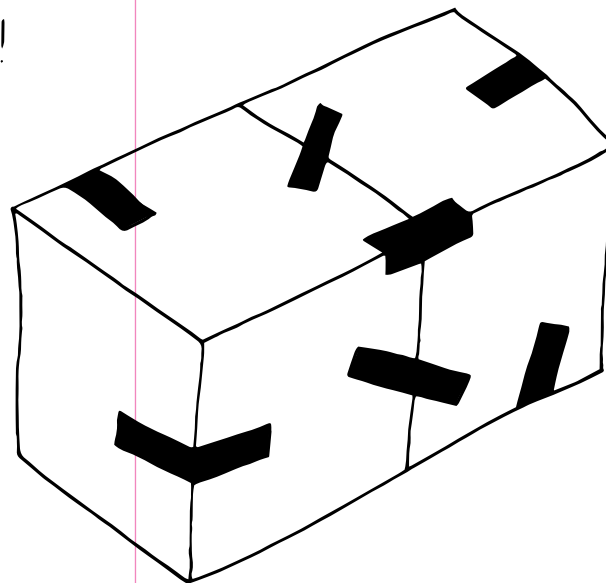
Los sillones y sofàs modulares de Tape System se configuran a partir de unos paneles de madera y una serie de elementos tapizados que funcionan como asiento, apoyos y cojines. Los paneles de madera, que a su vez pueden ir tapizados o no, están disponibles en dos alturas, permitiendo componer

Tape System is a furniture programme conceived from hybridisation, multi-functionality, and reconfiguration flexibility. It allows the fusion of two types of equipment that rarely go together, as its modular seats and sofas can, in turn, incorporate tables, shelves and even coat racks. In the same way that it is possible to merge them, creating hybrid and multifunctional islands, they can also be placed independently, either free-standing or wall mounted. Their creative coupling system, with no fixed fittings or hardware, is key to the flexible reconfiguration of this unique furniture programme, designed by Clap Studio for Missana.

Tape System's modular armchairs and sofas are configured from wooden panels and a series of upholstered elements that function as seats, supports and cushions. The wooden panels, which can be upholstered or not, are available in two heights, making it possible to compose structures with a medium or high backrest. These panels are assembled together with tubular connectors that fit

TAPE !

TAPE !

TAPE !

TAPE !

mitjà o alt. Aquests panells s'assemblen entre si amb unes espigues que s'acoblen i fixen mitjançant un sistema de baioneta. Aquest tipus d'unió, lleugerament adaptat, s'ha emprat també en les taules, les prestatgeries i el penja-robes. Unes cintes de Velcro acaben d'ajudar a fixar tota la composició, que aporten addicionalment un buscat efecte gràfic, com de línia discontinua.

Amb la modularitat de Tape System es pot projectar múltiples opcions d'equipament. D'una banda, a part de les clàssiques combinacions per places o en

estructuras con un respaldo medio o alto. Estos paneles se ensamblan entre sí con unos tubillones que se acoplan y fijan mediante un sistema de bayoneta. Este tipo de unión, ligeramente adaptado, se ha empleado también en las mesas, las estanterías y el perchero. Unas cintas de Velcro terminan de ayudar a fijar toda la composición, aportando adicionalmente un buscado efecto gráfico, como de línea discontinua.

Con la modularidad de Tape System se puede proyectar múltiples opciones de equipamiento. Por un lado, aparte de las clásicas

together and are fixed by means of a bayonet system. This type of connection, slightly adapted, has also been used for the tables, shelves, and coat rack. Velcro strips help to fix the whole composition together and provide an additional graphic effect, as if it were a dashed line.

The modularity of the Tape System makes it possible to design a wide range of furnishing options. On the one hand, apart from the classic combinations by seats or in corners, it can also be used to compose island-type sofas, with seats on all sides. Hybrid approaches, which require a

TAPE SYSTEM

Il sistema a nastro è una soluzione modulare e flessibile per la creazione di divani e poltrone. Consente di adattare il divano alle esigenze dell'utente, scegliendo il numero di posti e la disposizione dei moduli. È disponibile in diverse configurazioni, tra cui divani a L, divani dritti e poltrone singole.

Gabriel

Tape System permet crear equipament tipus illa, amb funcions per més d'una cara, amb elements que, al seu torn, es poden usar junts o per separat mitjançant una cinta de Velcro.

racó, també admet compondre sofàs tipus illa, amb seients per tots els costats. Els plantejaments híbrids, que requereixen una ubicació exempta, expandeixen aquest concepte d'illa, ja que permet sumar-hi altres funcions: des d'una taula de menjador o de treball a un escriptori amb prestatgeries, o un penja-robes amb baldes a manera de separador-rebedor que zonifiqui un espai pròxim a un accés. Tot això es pot usar, a més, per separat si es vol. Acoblar-lo i desacoblar-lo és molt senzill i afavoreix adaptar el mobiliari al llarg del temps a diferents necessitats vitals o de distribució.

Tape System permite crear equipamiento tipo isla, con funciones por más de una cara, con elementos que, a su vez, se pueden usar juntos o por separado mediante una cinta de Velcro.

combinaciones por plazas o en esquina, también admite componer sofàs tipo isla, con asientos por todos los lados. Los planteamientos híbridos, que requieren de una ubicación exenta, expanden este concepto de isla al permitir sumarle otras funciones: desde una mesa de comedor o de trabajo a un escritorio con estanterías, o un perchero con baldas a modo de separador-recibidor que zonifique un espacio próximo a un acceso. Todo ello se puede usar, además, por separado si se quiere. Acoplarlo y desacoplarlo es muy sencillo y favorece adaptar el mobiliario a lo largo del tiempo a diferentes necesidades vitales o de distribución.

Tape System makes it possible to create island-type equipment, with functions on more than one side, with elements that can be used together or separately by means of a Velcro tape.

free-standing location, expand this island concept by allowing other functions to be added to it: from a dining or worktable to a desk with shelves, or a coat rack with shelves as a separator-receiver that zonifies a space close to an access. All of these can also be used separately if desired. Coupling and uncoupling is very simple and makes it easier to adapt the furniture over time to different living and distribution needs.

TAPE SYSTEM

DESCRIPTION

The Tape System is a modular sofa system designed for flexibility and adaptability. It consists of several components that can be configured in various ways to suit different spaces and needs. The system is made of high-quality materials and is designed to be durable and easy to maintain.

FEATURES

The Tape System features a modular design that allows it to be configured in various ways. It is made of high-quality materials and is designed to be durable and easy to maintain. The system is also available in a variety of colors and finishes.

TECHNICAL DATA

The Tape System is made of high-quality materials and is designed to be durable and easy to maintain. It is available in a variety of colors and finishes. The system is also available in a variety of sizes and configurations.

CONTACT INFORMATION

MISSANA

MISSANA S.p.A. - Via S. Giovanni 10 - 20121 Milano

Phone: +39 02 574911 - Fax: +39 02 574912

Gabriel

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Renders i dibuixos / Renders y dibujos / Renders and drawings: Clap Studio

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

MISSANA

Firma col·laboradora / Firma colaboradora / Collaborating firm:

Tèxtil / Textil / Textile:

Gabriel®

CABANA

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

ISAAC PIÑEIRO

Cabana és una lluminària elaborada amb un nou procés, molt present en la indústria de la moda, però poques vegades aplicat en la de l'hàbitat i la il·luminació. La proposta naix de l'interés del dissenyador Isaac Piñeiro per incorporar el mètode de confecció de punt 3D a la fabricació de la pantalla d'un llum. Aquest sistema de producció és capaç de convertir un disseny d'un arxiu digital en una peça de teixit totalment acabada, amb volum en tres dimensions i sense costures. Aquesta peculiaritat fa que siga un mètode de fabricació molt interessant per a crear pantalles tèxtils, que obrin la porta a nous volums i formats, i sense generar excedent de teixit i residus.

Amb Cabana, Isaac perseguia la idea de crear un llum de grans dimensions que aportara sensació de recolliment i recer en referència a les *cabanas* gallegues, que servien com a estructura de protecció de matèries primeres o com a recer davant les inclemències meteorològiques. Emprant el punt 3D, no sols ha aconseguit aquest objectiu formal sinó també la possibilitat que el llum pugui enviar-se en

Cabana es una luminaria elaborada con un novedoso proceso, muy presente en la industria de la moda, pero pocas veces aplicado en la del hábitat y la iluminación. La propuesta nace del interés del diseñador Isaac Piñeiro por incorporar el método de confección de punto 3D a la fabricación de la pantalla de una lámpara. Este sistema de producción es capaz de convertir un diseño de un archivo digital en una pieza de tejido totalmente acabada, con volumen en tres dimensiones y sin costuras. Esta peculiaridad hace que sea un método de fabricación muy interesante para crear pantallas textiles, abriendo la puerta a nuevos volúmenes y formatos, y sin generar excedente de tejido y residuos.

Con Cabana, Isaac perseguía la idea de crear una lámpara de grandes dimensiones que aportara sensación de recogimiento y cobijo en referencia a las *cabanas* gallegas, que servían como estructura de protección de materias primas o como cobijo ante las inclemencias meteorológicas. Empleando el punto 3D, no solo ha

Cabana is a lamp made with a novel process, very present in the fashion industry, but rarely applied in the habitat and lighting industry. The proposal stems from the interest of the designer Isaac Piñeiro in incorporating the 3D knitting method into the manufacture of a lampshade. This production system can convert a design from a digital file into a fully finished piece of fabric, with volume in three dimensions and without seams. This peculiarity makes it a very interesting manufacturing method for creating textile lampshades, opening the door to new volumes and formats, and without generating surplus fabric and waste.

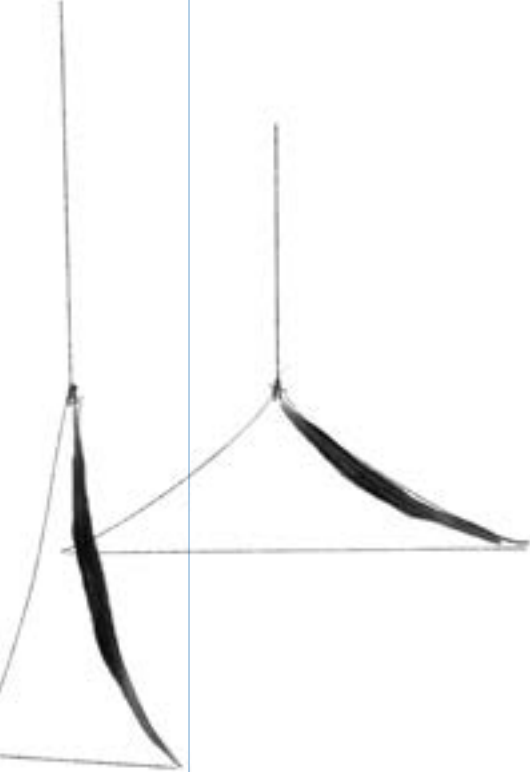
With Cabana, Isaac pursued the idea of creating a lamp of large dimensions that would provide a sense of seclusion and shelter in reference to the Galician *cabanas*, which serve as a structure for the protection of raw materials or as a shelter from inclement weather. By employing 3D knitting, he has not only achieved this formal objective but also the possibility that the lamp can be shipped flat-packed, for a smaller carbon footprint. Like a dress, it

El format està inspirat en les *cabanas* gallegues, unes estructures que funcionen com a recer en l'àmbit rural gallec.

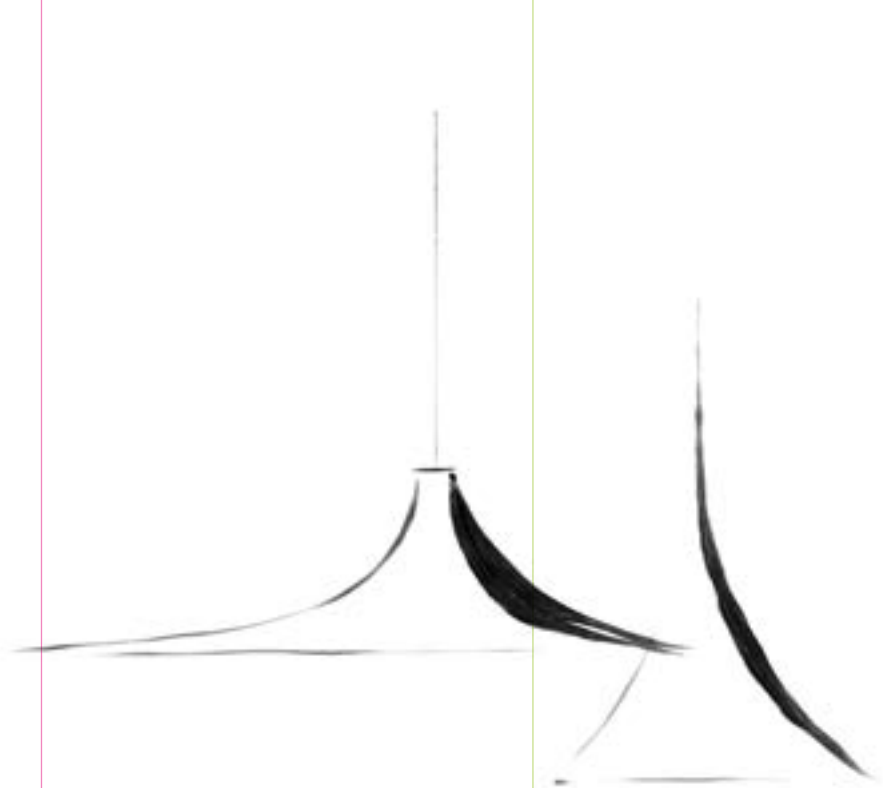
Su formato está inspirado en las *cabanas* gallegas, unas estructuras que funcionan como cobijo en el ámbito rural gallego.

Its format is inspired by the Galician *cabanas*, structures that function as shelters in the Galician countryside.

un paquet pla, per a una menor petjada de carboni. Com si fora un vestit, tan sols cal traure'l de la caixa i estirar-lo, sostenint-lo del cable perquè prenga la seua forma i volum, ajudat pel pes del difusor. Fent l'ullet a aquesta inspiració de l'ús del punt 3D en la indústria de la moda, que el va portar a explorar com podia aplicar-lo a l'àmbit de la il·luminació, la superfície de Cabana té una textura de canalé.

Tota aquesta investigació ha sigut un desenvolupament que Isaac Piñeiro ha fet en el seu rol com a director creatiu de la firma A-Emotional Light. Nou nom i nova etapa per a

conseguido este objetivo formal sino también la posibilidad de que la lámpara pueda enviarse en un paquete plano, para una menor huella de carbono. Como si fuera un vestido, tan solo hay que sacarla de la caja y estirla, sosteniéndola del cable para que tome su forma y volumen, ayudada por el peso del difusor. Como guiño a esta inspiración del uso del punto 3D en la industria de la moda, que le llevó a explorar cómo podía aplicarlo al ámbito de la iluminación, la superficie de Cabana tiene una textura de canalé.

Toda esta investigación ha sido un desarrollo que Isaac

simply needs to be taken out of the box and stretched, held by the cable, to get its shape and volume, aided by the weight of the diffuser. As a nod to this inspiration from the use of 3D knit in the fashion industry, which led him to explore how he could apply it to lighting, Cabana's surface has a ribbed texture.

All this research has been a development that Isaac Piñeiro has made for Scenes from the Near Future in his role as creative director of the firm A-Emotional Light. A new name and a new stage for the company formerly known as Arturo Álvarez, which will

La pantalla s'elabora amb punt 3D, una tècnica que genera una peça de teixit totalment acabada, amb volum en tres dimensions i sense costures.

La pantalla se elabora con punto 3D, una técnica que genera una pieza de tejido totalmente acabada, con volumen en tres dimensiones y sin costuras.

The screen is made with 3D knitting, a technique that generates a fully finished piece of fabric, with three-dimensional volume and no seams.

l'anteriorment coneguda com a Arturo Álvarez, que mantindrà l'ADN innovador del seu fundador, tant en el pla formal com en els processos de producció industrials o a mà. Cabana és un disseny totalment alineat amb aquesta filosofia, que obri tot un món de possibilitats per a la il·luminació. A més, la introducció del punt 3D en aquest sector facilita la personalització de les dimensions, el color i la grandària d'un disseny, un aspecte molt interessant per a l'àmbit *contract*.

Piñeiro ha hecho en su rol como director creativo de la firma A-Emotional Light. Nuevo nombre y nueva etapa para la anteriormente conocida como Arturo Álvarez, que mantendrá el ADN innovador de su fundador, tanto en el plano formal como en el de procesos de producción industriales o a mano. Cabana es un diseño totalmente alineado con esta filosofía, que abre todo un mundo de posibilidades para la iluminación. Además, la introducción del punto 3D en este sector facilita la personalización de las dimensiones, color y tamaño de un diseño, algo muy interesante para el ámbito *contract*.

maintain the innovative DNA of its founder, both in terms of form and in terms of industrial or handmade production processes. Cabana is a design fully aligned with this philosophy, which opens up a whole world of possibilities for lighting. In addition, the introduction of the 3D knitting in this sector facilitates the customisation of the dimensions, colour and size of a design, something very interesting for the contract sector.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Imatges i dibuixos / Imágenes y dibujos / Images and drawings: Isaac Piñeiro

Renders / Renders / Renders: Alga Studio

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

a

emotional light

OLA PLUS

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

SILVIA CEÑAL

Ola Plus és una proposta que reformula un element que ja existeix, el paravent, amb l'objectiu de dotar-lo de funcionalitats afegides. Com a resultat, llevat que t'ho contem, ja no queda molt clar si la peça de partida és un paravent o l'ús que s'hi ha afegit. Aquest equilibri entre les seues múltiples funcions és un signe clar que la dissenyadora Silvia Ceñal ha fet un treball minuciós. Silvia ja havia explorat el potencial que podia tindre aquest element amb la seua col·lecció Ola per a Ondarreta. Ara amb Ola Plus, dissenyadora i fabricant han anat més enllà, i han desenvolupat tot un programa multifuncional de gran versatilitat.

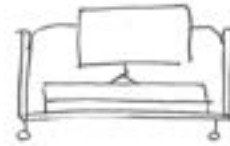
La tendència cap a un disseny d'espais oberts en tots els àmbits, del domèstic al contract, ha propiciat, encara que sembla contradictori, la necessitat de divisions, per a moments puntuals, o d'elements flexibles i lleugers, que permeten una zonificació no permanent. D'aquesta manera, els espais oberts poden reconfigurar-se amb facilitat, en funció de cada situació o etapa de la vida, o bé

Ola Plus es una propuesta que reformula un elemento que ya existe, el biombo, con el objetivo de dotarle de funcionalidades añadidas. Como resultado, a no ser que te lo cuenten, ya no queda muy claro si la pieza de partida es un biombo o el uso que se le ha añadido. Este equilibrio entre sus múltiples funciones es un signo claro de que la diseñadora Silvia Ceñal ha hecho un trabajo minucioso. Silvia ya había explorado el potencial que podía tener este elemento con su colección Ola para Ondarreta. Ahora con Ola Plus, diseñadora y fabricante han ido más allá, desarrollando todo un programa multifuncional de gran versatilidad.

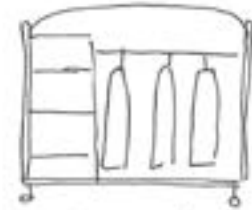
La tendencia hacia un diseño de espacios abiertos en todos los ámbitos, del doméstico al contract, ha propiciado, aunque parezca contradictorio, la necesidad de divisiones, para momentos puntuales, o de elementos flexibles y ligeros, que permitan una zonificación no permanente. De esta manera, los espacios abiertos pueden reconfigurarse con facilidad, en función de cada situación o etapa de la vida, o

Ola Plus is a proposal that reformulates an existing piece of furniture, the folding screen, with the aim of providing it with added functionalities. As a result, unless you are told about it, it is no longer very clear whether the starting piece is a folding screen or the use that has been added to it. This balance between its multiple functions is a clear sign that designer Silvia Ceñal has done a thorough job. Silvia had already explored the potential of this element with her Ola collection for Ondarreta. Now with Ola Plus, designer and manufacturer have gone further, developing a whole multifunctional programme of great versatility.

The trend towards the design of open spaces in all areas, from domestic to contract, has led, although it may seem contradictory to the need for soft divisions by means of flexible and lightweight elements, to provide isolation or privacy in a specific area or a non-permanent zoning. In this way, open spaces can be easily reconfigured, depending on each situation or stage of life, or achieve intimacy or isolation in a specific area. The Ola Plus

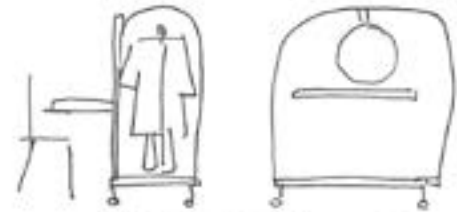
MUEBLE AUXILIAR
/MUEBLE TV

ARMARIO / PULCERO

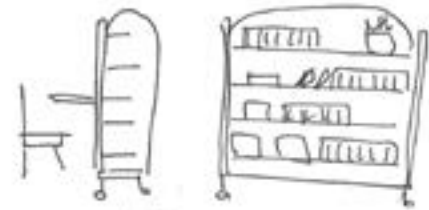
MESA + ESQUELITO

MESA // TOCADO // ARMARIO

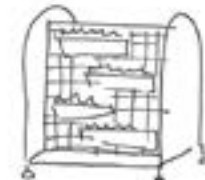
SOFA

MESA + ~~ESPEJO~~ LOZERA

LIBRERIA + ALMACEN
- CLOSET

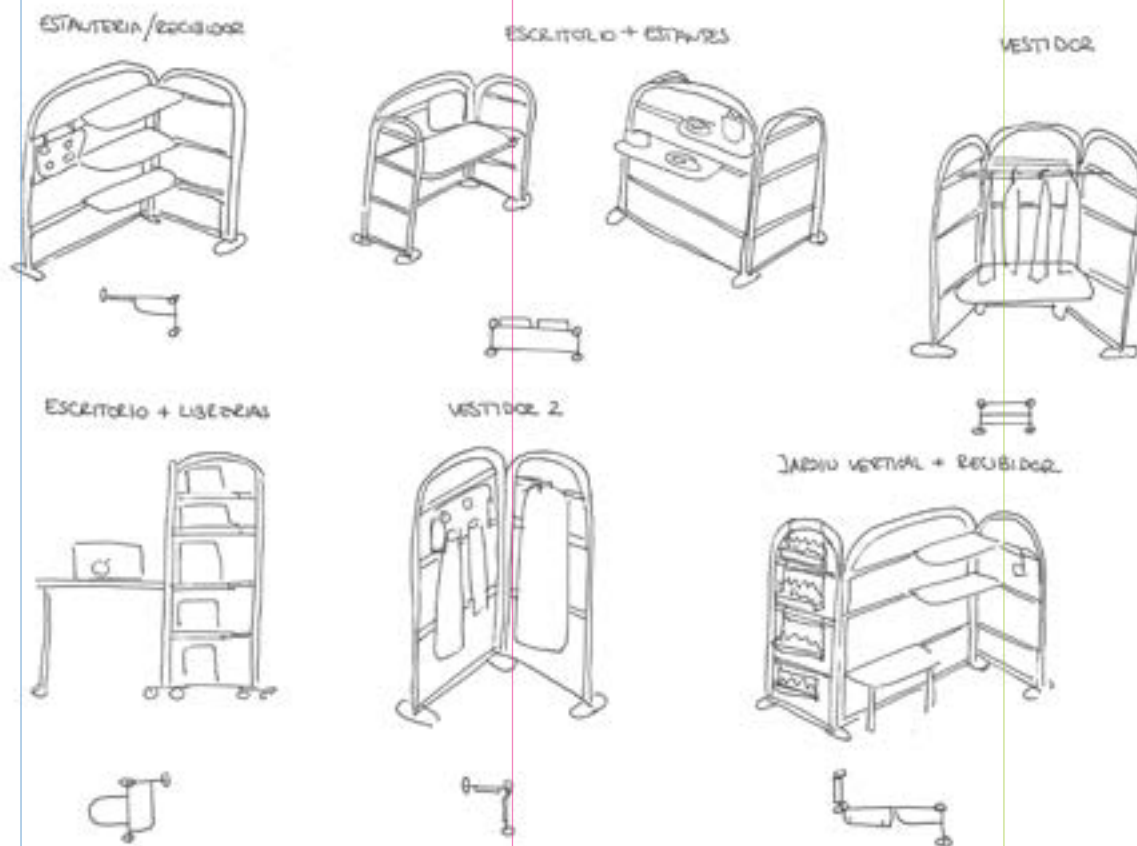

ARMARIO VERTICAL

L'objectiu era dotar de funcionalitats extra un paravent, per això durant el procés de disseny es van considerar múltiples opcions.

El objetivo era dotar de funcionalidades extra a un biombo, por lo que durante el proceso de diseño se consideraron múltiples opciones.

The aim was to give an extra functionality to a screen, so during the design process multiple options were considered.

aconseguir intimitat o aïllament en una àrea concreta. Els elements d'Ola Plus estan pensats per a ser capaços, com a paravents, de generar aquestes divisions suaus, alhora que ofereixen usos afegits: un 2x1 que, en l'espai domèstic, sobretot si és xicotet, sempre és benvingut.

Les estructures a manera de paravent d'Ola Plus presenten dues altures, de 120 i 165 cm, i dues amplàries, de 65 i 125 cm. L'amplària menor pot funcionar com un lateral de la

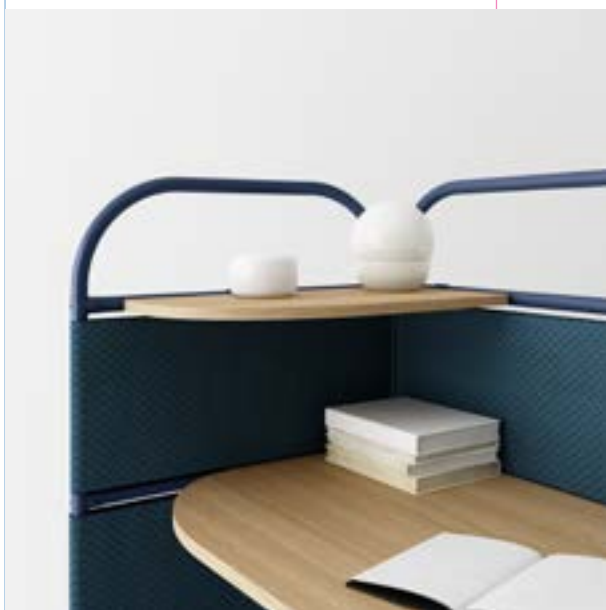
bien conseguir intimidad o aislamiento en un área concreta. Los elementos de Ola Plus están pensados para ser capaces, como biombos, de generar estas divisiones suaves, al tiempo que ofrecen usos añadidos: un 2x1 que, en el espacio doméstico, sobre todo si es pequeño, siempre es bienvenido.

Las estructuras a modo de biombo de Ola Plus presentan dos alturas, de 120 y 165 cm, y dos anchuras, de 65 y 125 cm. La anchura menor puede

elements are designed to be capable, as screens, of generating these soft divisions, while offering added uses: a 2x1 which, in the domestic space, especially if it is small, is always welcome.

The Ola Plus screen-like structures come in two heights, 120 and 165 cm, and two widths, 65 and 125 cm. The smaller width can be used as a side of the larger one to create U- or L-shaped compositions, but can also be positioned at any other angle. The design of

major per a crear composicions en U o en L, i admeten també posicions en qualsevol altre grau. El disseny de les seues àrees entapissades està pensat perquè permeten encaixar-hi els accessoris de la col·lecció, que doten de prestatges, escriptori, penja-robes o balda per a sabates aquestes estructures. Les zones entapissades, a més, tenen prestacions acústiques, ja que estan elaborades amb un teixit elàstic embuatat en punt 3D, amb un farciment d'espuma a l'interior. A part de poder usar aquestes composicions de manera individual, el disseny de les seues bases també permet crear estructures serpentejants de major longitud.

funcionar como un lateral de la mayor para crear composiciones en U o en L, admitiendo también posiciones en cualquier otro grado. El diseño de sus áreas tapizadas está pensado para que permitan encajarle los accesorios de la colección, que dotan de estantes, escritorio, percheros o balda para zapatos a estas estructuras. Las zonas tapizadas, además, tienen prestaciones acústicas, ya que están elaboradas con un tejido elástico acolchado en punto 3D, con un relleno de espuma en su interior. Aparte de poder usar estas composiciones de manera individual, el diseño de sus bases también permite crear estructuras serpenteantes de mayor longitud.

its upholstered areas allows the accessories of the collection to fit in, providing these structures with shelves, desks, coat racks or shoe shelves. The upholstered areas also have acoustic features, as they are made from an elastic fabric padded in 3D knit, with foam filling inside. Apart from being able to use these compositions individually, the design of their bases also allows for the creation of longer serpentine structures.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Renders i dibuixos / Renders y dibujos / Renders and drawings: Silvia Ceñal

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

ondarreta

BABEL

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

CAMBRES DESIGN

Babel és una proposta amb què Cambres Design ha aconseguit elevar el concepte de modularitat a un altre nivell. La modularitat aplicada al mobiliari i l'equipament és un sistema que permet crear composicions personalitzades a partir d'una sèrie de mòduls o peces estàndard. Algunes propostes modulars estan pensades per a ser usades de manera fixa: una vegada es tria la combinació, s'usa tal qual i rares vegades es modifica. Aquest és el cas dels programes de cuina i, molt sovint, d'emmagatzematge. Altres propostes modulars estan més orientades a oferir flexibilitat en la seua reconfiguració, de manera que l'usuari pugui gaudir de diferents composicions i funcions.

Les propostes que busquen oferir flexibilitat de configuració i reconfiguració no sempre acaben sent modificades regularment per l'usuari. Passa amb els sofàs o prestatgeries que, per pereza o pràcticitat, s'usen de manera fixa, quan aquesta no és la seua naturalesa. A vegades, la raó subjacent és que el sistema de reconfiguració no és gens

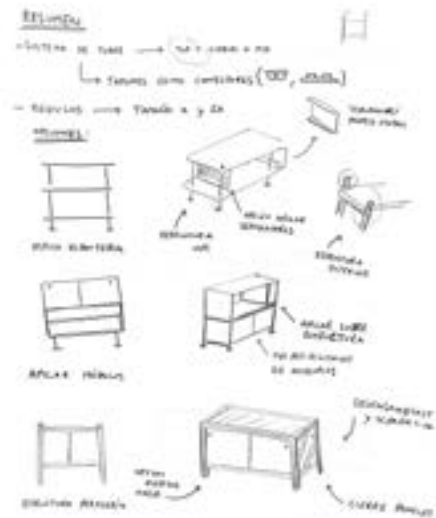
Babel es una propuesta con la que Cambres Design ha conseguido elevar el concepto de modularidad a otro nivel. La modularidad aplicada al mobiliario y el equipamiento es un sistema que permite crear composiciones personalizadas a partir de una serie de módulos o piezas estándar. Algunas propuestas modulares están pensadas para ser usadas de manera fija: una vez se elige la combinación, se usa tal cual y rara vez se modifica. Este es el caso de los programas de cocina y, muy a menudo, de almacenaje. Otras propuestas modulares están más orientadas a ofrecer flexibilidad en su reconfiguración, de modo que el usuario pueda disfrutar de diferentes composiciones y funciones.

Las propuestas que buscan ofrecer flexibilidad de configuración y reconfiguración no siempre terminan siendo modificadas regularmente por el usuario. Pasa con los sofás o estanterías que, por pereza o practicidad, se usan de manera fija, cuando esa no es su naturaleza. A veces, la razón subyacente es que el sistema de reconfiguración no es nada práctico. Otras, que las uniones

Babel is a proposal with which Cambres Design has managed to raise the concept of modularity to another level. Modularity applied to furniture and equipment is a system that makes it possible to create personalised compositions from a series of modules or standard pieces. Some modular proposals are designed to be used in a fixed way: once the combination is chosen, it is used as is and rarely modified. This is the case of kitchen and, very often, storage programmes. Other modular proposals are more oriented to offer flexibility in their reconfiguration, so that the user can enjoy different compositions and functions.

Proposals that seek to offer flexibility of configuration and reconfiguration do not always end up being regularly modified by the user. It happens with sofas or shelves that, out of laziness or practicality, are used in a fixed way, when that is not their nature. Sometimes the underlying reason is that the reconfiguration system is impractical. At other times, the joints deteriorate and no longer fit the modules firmly.

Babel overcomes these

El procés de disseny va suposar un minuciós exercici de simplificació per a aconseguir aportar el màxim de funcions amb el mínim d'elements.

El proceso de diseño supuso un minucioso ejercicio de simplificación para conseguir aportar el máximo de funciones con el mínimo de elementos.

The design process involved a painstaking exercise in simplification in order to provide as many functions as possible with as few elements as possible.

Les múltiples opcions de disseny que ofereix Babel es configuren amb tan sols dos mòduls: un de simple i un altre de doble.

pràctic. Unes altres, que les unions es van deteriorant i deixen d'ajustar els mòduls amb fermesa.

Babel supera aquests desencerts mitjançant un disseny senzill, basat en només dos mòduls, i un enginyós sistema d'unió. Per al seu assemblatge vertical, les varetes de l'estructura metàl·lica dels mòduls tenen un fresat en la zona superior, on encaixa la part inferior, que presenta una reducció de diàmetre a aquest efecte. Horitzontalment, s'asseguren mitjançant uns taps dobles que, en la seua versió simple, també serveixen com a embellidors.

Las múltiples opciones de diseño que ofrece Babel se configuran con tan solo dos módulos: uno simple y otro doble.

se van deteriorando y dejan de ajustar los módulos con firmeza.

Babel supera estos desaciertos mediante un diseño sencillo, basado en solo dos módulos, y un ingenioso sistema de unión. Para su ensamble vertical, las varillas de la estructura metálica de los módulos tienen un fresado en la zona superior, donde encaja la parte inferior, que presenta una reducción de diámetro con este fin. Horizontalmente, se aseguran mediante unos tapones dobles que, en su versión simple, también sirven como embellecedores. Acoplándoles los tableros,

The multiple design options offered by Babel are configured with only two modules: a single and a double module.

shortcomings with a simple design, based on only two modules, and an ingenious jointing system. For vertical assembly, the rods of the metal structure of the modules are milled in the upper area, where the lower part, which is thinner for this purpose, fits in. Horizontally, they are secured by means of double plugs which, in their simple version, also serve as trims. By coupling them with the tabletops, upholstered pieces or acoustic panels from the collection, shelving, tables, sideboards, stools, benches, backrests, and partition systems can be created. In addition, Babel has

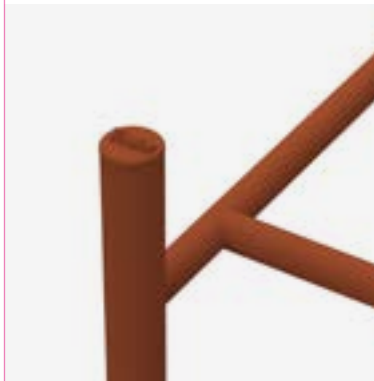

Els mòduls s'uneixen mitjançant uns taps dobles que, en la versió simple, també serveixen com a embellidors.

Acoblant-los els taulers, peces entapissades o panells acústics de la col·lecció, es pot aconseguir prestatgeries, taules, aparadors, tamborets, bancs, respalders i sistemes divisoris. Adicionalment, Babel compta amb complements com jardineres, penjadors i una safata.

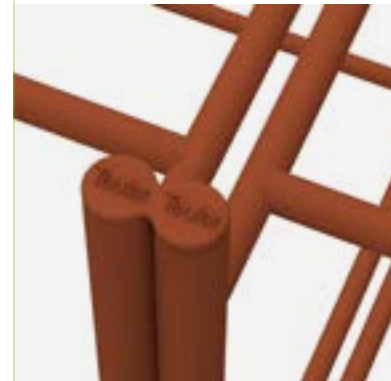
El disseny dels mòduls, de format simple o doble, permet crear composicions verticals i horitzontals amb una àmplia varietat de dimensions i usos, que generen, fins i tot, estructures multifuncionals amb les quals dissenyar *habitacions dins d'habitacions*. És una proposta sostenible per la seua versatilitat, ja que pot aportar els diferents mobles o equipament que es necessita en les diferents etapes i habitatges de tota una vida.

Los módulos se unen mediante unos tapones dobles, que, en su versión simple, también sirven como embellecedores.

piezas tapizadas o paneles acústicos de la colección, se puede conseguir estanterías, mesas, aparadores, taburetes, bancos, respaldos y sistemas divisorios. Adicionalmente, Babel cuenta con complementos como maceteros, colgadores y una bandeja.

El diseño de los módulos, de formato simple o doble, permite crear composiciones verticales y horizontales con una amplia variedad de dimensiones y usos, generando, incluso, estructuras multifuncionales con las que diseñar *habitaciones dentro de habitaciones*. Es una propuesta sostenible por su versatilidad, ya que puede aportar los diferentes muebles o equipamiento que se necesite en las distintas etapas y viviendas de toda una vida.

The modules are connected by means of double plugs, which, in their simple version, also serve as trims.

complements such as planters, hangers, and a tray.

The design of the modules, in a single or double format, permits creating vertical and horizontal compositions with a wide variety of dimensions and uses, even generating multifunctional structures with which to design *rooms within rooms*. It is a sustainable proposal due to its versatility, as it can provide the different furniture or equipment needed in the different stages and dwellings of a lifetime.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Renders i dibuixos / Renders y dibujos / Renders and drawings: Cambres Design

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

Teulat

Firmes col·laboradores / Firms colaboradoras / Collaborating firms:

Fusta / Madera / Wood:

Finsa

Tèxtil / Textil / Textile:

Gabriel®

MOOD

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

NAHTRANG

Mood és una proposta que independitza les lluminàries, i hi dona autonomia, respecte del punt de llum. Els llums de penjar o els aplics solen tindre un emplaçament predeterminat, sobretot en l'espai domèstic. Canviar-ho requereix fer regates o forats, si es vol invisibilitzar, amb el cost afegit d'haver d'unificar la paret o el sostre. També es pot fer per fora, però estèticament rares vegades dona un bon resultat. La col·lecció Mood ha sigut dissenyada per l'estudi Nahtrang per a Estiluz precisament per a donar una solució a aquesta restricció, aportant no sols flexibilitat quant a ubicació de la lluminària sinó també versatilitat d'ús. El seu caràcter autònom fa que siga una opció especialment interessant per a estils de vida nòmada.

Les diferents possibilitats de lluminària que ofereix la col·lecció Mood sorgeixen a partir d'una sola peça: un capçal amb forma arrodonida que es pot acoblar a diferents tipus de fixacions i en diferents posicions, i així s'obté opcions de penjament, de peu, de sobre taula o aplics. El capçal té forma de plat i presenta un

Mood es una propuesta que independiza y da autonomía a las luminarias con respecto al punto de luz. Las lámparas de cuelgue o los apliques suelen tener un emplazamiento predeterminado, sobre todo en el espacio doméstico. Cambiarlo requiere hacer rozas o agujeros, si se quiere invisibilizar, con el coste añadido de tener que unificar la pared o el techo. También se puede hacer por fuera, pero estéticamente rara vez da un buen resultado. La colección Mood ha sido diseñada por el estudio Nahtrang para Estiluz precisamente para dar una solución a esta restricción, aportando no solo flexibilidad en cuanto a ubicación de la luminaria sino también versatilidad de uso. Su carácter autónomo hace que sea una opción especialmente interesante para estilos de vida nómada.

Las diferentes posibilidades de luminaria que ofrece la colección Mood surgen a partir de una sola pieza: un cabezal con forma redondeada que se puede acoplar a diferentes tipos de fijaciones y en distintas posiciones, obteniendo así opciones de cuelgue, de pie, de

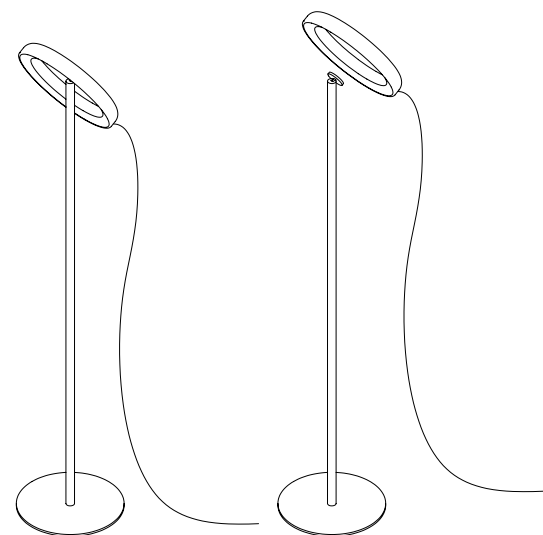
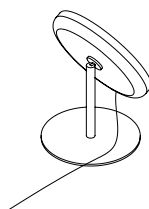
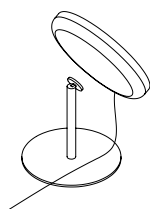
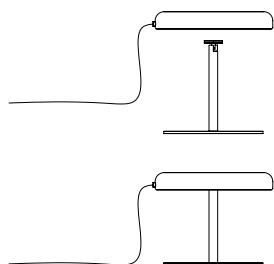
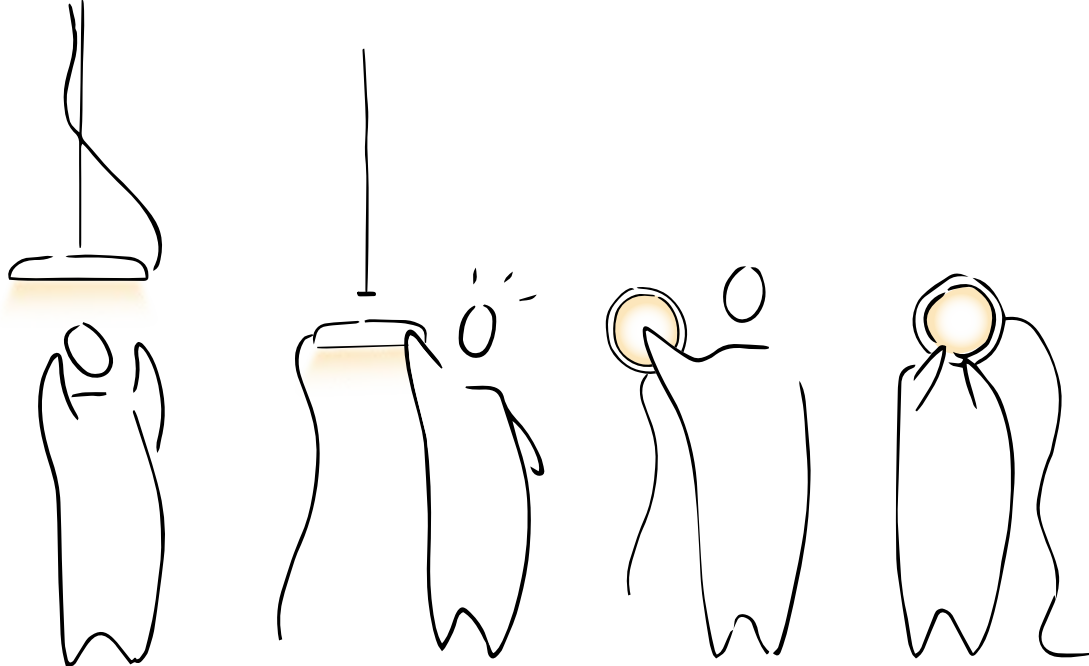
Mood is a proposal that makes the lamps independent and gives them autonomy with respect to the point of light. Hanging lamps or wall lights usually have a predetermined location, especially in the domestic space. Changing it requires drilling ceilings or walls, if you want to make it invisible, with the added cost of having to unify the surfaces. It can also be done on the outside, but aesthetically it rarely gives a good result. Mood collection has been designed by Nahtrang studio for Estiluz precisely to provide a solution to this restriction, providing not only flexibility in terms of the location of the luminaire but also versatility of use. Its autonomous character makes it a particularly interesting option for nomadic lifestyles.

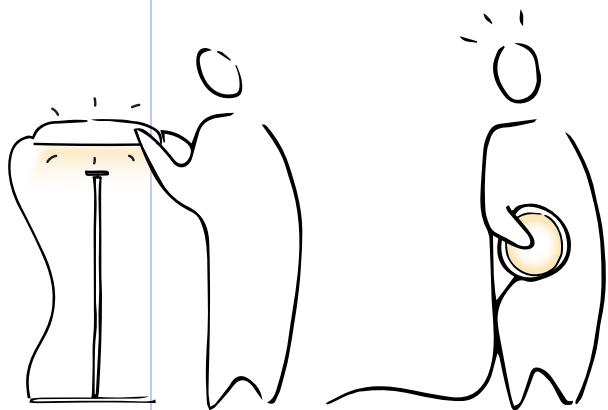
The different luminaire possibilities offered by Mood collection are based on a single item: a rounded piece that can be attached to different types of fixings and in different positions, thus obtaining hanging, floor, table, or wall-mounted lamps. This rounded piece is shaped like a plate and has a perimeter embossing that serves to house

Mood és un capçal
lumínic que es pot
acoblar a diferents
tipus de suports.

Mood es un cabezal
lumínico que se puede
acoplar a diferentes tipos
de soportes.

Mood is a light head
that can be attached to
different types of
brackets.

Un sol capçal pot ser utilitzat com a llum de penjar, aplic, model de peu, de taula o de sòl.

repujat perimetral que serveix per a albergar una tira led, que l'oculta a la vista alhora que projecta la seua llum cap al centre. Aquest disseny produeix un efecte de difusor, que converteix el capçal en una peça lumínica amb un hipnòtic aire de misteri, perquè no s'aprecia amb claredat d'on emana la seua llum.

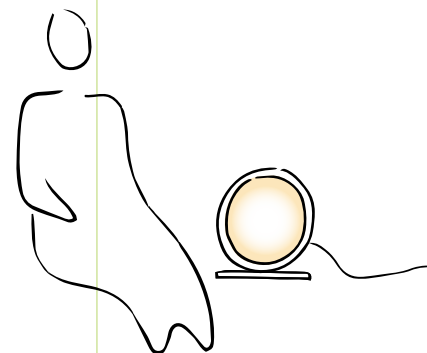
El capçal obté l'electricitat a través d'un cable de llargues dimensions, que acaba en una petaca amb una doble funcionalitat. D'una banda, és on es troba el mecanisme per a endollar-la. D'una altra, està dotada d'unes pales que recullen l'excés de cable.

Un solo cabezal puede ser utilizado como lámpara de cuelgue, aplique, modelo de pie, de mesa o suelo.

sobre mesa o apliques. El cabezal tiene forma de plato y presenta un repujado perimetral que sirve para albergar una tira led, ocultándola a la vista al tiempo que proyecta su luz hacia el centro. Este diseño produce un efecto de difusor, que convierte al cabezal en una pieza lumínica con un hipnótico aire de misterio, pues no se aprecia con claridad de donde emana su luz.

El cabezal obtiene la electricidad a través de un cable de largas dimensiones, que termina en una petaca con una doble funcionalidad. Por un lado, es donde se encuentra el

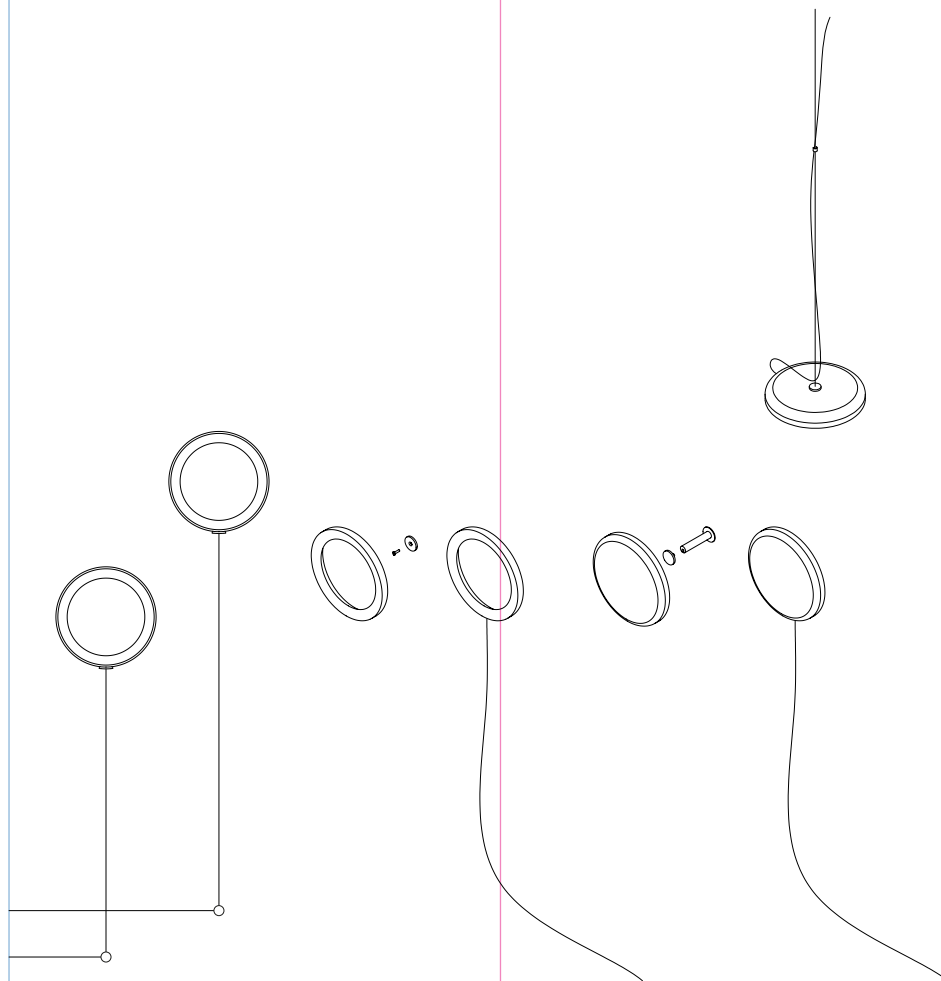

A single head can be used as a hanging lamp, wall lamp, floor, table or floor model.

an LED strip, concealing it from view while projecting its light towards the centre. This design produces a diffuser effect that transforms the item into a piece of lighting with a hypnotic air of mystery, as it is not clear from where its light emanates.

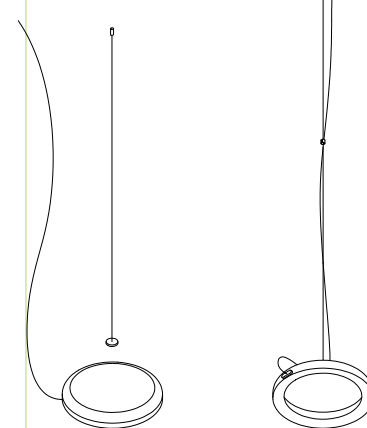
This rounded piece obtains its electricity through a long cable that ends in an unusual plug with a double function. On the one hand, this is where the mechanism for plugging it in is located. On the other, it is equipped with wings that collect the excess cable. By means of different types of fixings and supports, the rounded piece can be placed

Mitjançant diferents tipus de fixacions i suports, el capçal es pot situar on es vulga, en posició zenital, mural o sobre uns suports, i es converteix en llum de peu o de sobre taula. D'aquesta manera, un sol capçal és capaç de proporcionar fins a quatre tipus de llums diferents. A més, amb la llargària del cable es pot jugar a fer composicions gràfiques utilitzant un accessori dissenyat a aquest efecte.

mecanismo para enchufarla. Por otro, está dotada de unas palas que recogen el exceso de cable. Mediante diferentes tipos de fijaciones y soportes, el cabezal se puede ubicar donde se quiera, en posición cenital, mural o sobre unos soportes, convirtiéndose en lámpara de pie o sobre mesa. De este modo, un solo cabezal es capaz de proporcionar hasta cuatro tipos de lámparas diferentes. Además, con el largo del cable se puede jugar a realizar composiciones gráficas utilizando un accesorio diseñado con este fin.

La fixació als diferents tipus de suports es fa mitjançant un imant. A més, un accessori permet fer jocs gràfics amb el cable.

La fijación a los diferentes tipos de soportes es mediante un imán. Además, un accesorio permite realizar juegos gráficos con el cable.

The attachment to the different types of supports is by means of a magnet. In addition, an accessory allows graphic games to be played with the cable.

wherever it is desired, in a zenithal position, wall-mounted or on supports, transforming it into a floor or table lamp. In this way, a single piece is capable of providing up to four different types of lamps. In addition, the length of the cable can be used to create graphic compositions using an accessory designed for this purpose.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Dibuixos / Dibujos / Drawings: Nahtrang

Imatges / Imágenes / Images: @starpestudi · Direcció d'art / Dirección de arte / Art direction: @tactica.barcelona

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

estiluz[®]

8' 33"

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

A-R-O

8' 33" és una proposta de mobiliari nòmada i sostenible que ha sigut dissenyada i produïda per A-R-O, un equip de treball que s'ha format per a col·laborar en aquest projecte, integrat per Alejandra Gandia-Blasco, Rocío Gambín i Oiko Design Office. Tot va començar en 2016 en un workshop de la Bauhaus Summer School Bernau impartit per Thomas Lommée, impulsor del sistema de disseny de quadrícula oberta OpenStructures, en el qual Alejandra (directora de disseny de Gandia Blasco Group) va començar a donar forma a una col·lecció usant aquest mètode. Posteriorment, en col·laboració amb Rocío Gambín, de l'oficina tècnica del grup, van acabar de codissenyar tots els seus elements.

La idea era crear un conjunt de mobiliari i equipament domèstic bàsic per a estils de vida nòmada. Les seues peces s'havien de poder muntar i desmuntar fàcilment, i també poder transportar-se o enviar-se en un paquet pla. Per això, els elements de 8' 33" s'assemblen mitjançant un sistema d'encaix per pressió a través d'unes ranures,

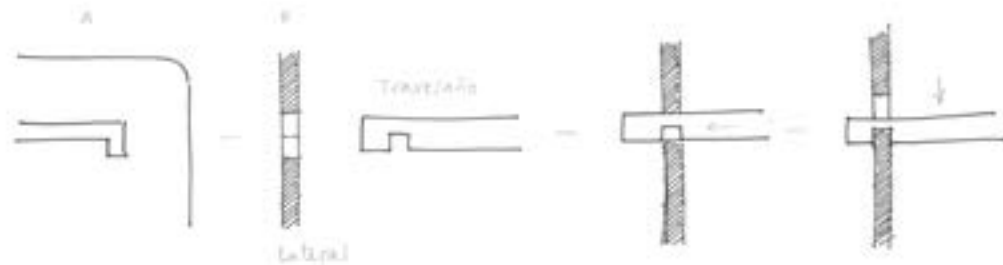
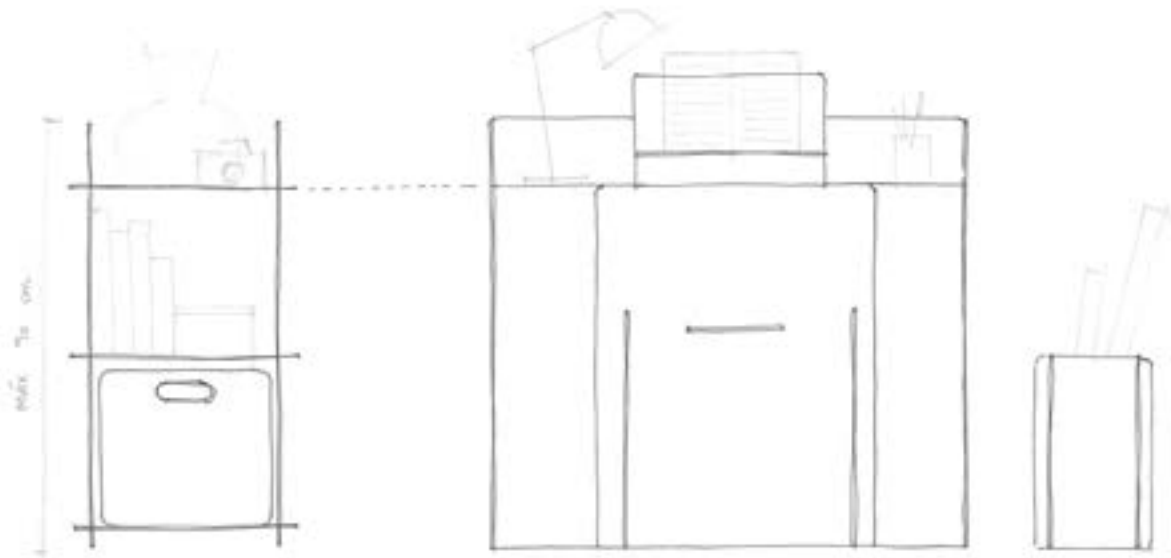
8' 33" es una propuesta de mobiliario nómada y sostenible que ha sido diseñada y producida por A-R-O, un equipo de trabajo que se ha formado para colaborar en este proyecto, integrado por Alejandra Gandia-Blasco, Rocío Gambín y Oiko Design Office. Todo comenzó en 2016 en un workshop de la Bauhaus Summer School Bernau impartido por Thomas Lommée, impulsor del sistema de diseño de cuadrícula abierta OpenStructures, en el que Alejandra (directora de diseño de Gandia Blasco Group) empezó a dar forma a una colección empleando este método. Posteriormente, en colaboración con Rocío Gambín, de la oficina técnica del grupo, terminaron de codiseñar todos sus elementos.

La idea era crear un conjunto de mobiliario y equipamiento doméstico básico para estilos de vida nómada. Sus piezas debían ser fácilmente montables y desmontables, así como poder transportarse o enviarse en un paquete plano. Por eso, los elementos de 8' 33" se ensamblan mediante un sistema de encaje por presión a través de unas ranuras,

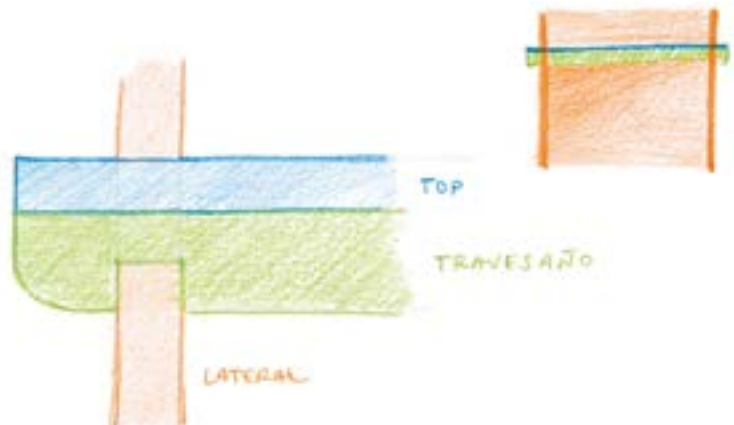
8' 33" is a nomadic and sustainable furniture proposal that has been designed and produced by A-R-O, a work team that has been formed to collaborate in this project, made up of Alejandra Gandia-Blasco, Rocío Gambín and Oiko Design Office. It all began in 2016 in a workshop at the Bauhaus Summer School Bernau given by Thomas Lommée, promoter of the OpenStructures open grid design system, in which Alejandra (design director of Gandia Blasco Group) began to shape a collection using this method. Later, in collaboration with Rocío Gambín, from the group's technical office, they completed the co-design of all its elements.

The idea was to create a set of furniture and basic domestic equipment for nomadic lifestyles. Its pieces had to be easily assembled and disassembled, as well as being transportable or shipped in a flat pack. Therefore, the 8' 33" elements are assembled using a press-fit system through slots, designed to provide consistency while complying with Thomas Lommée's grid. The fact that the 8' 33" collection is based on

PROPORCIONES

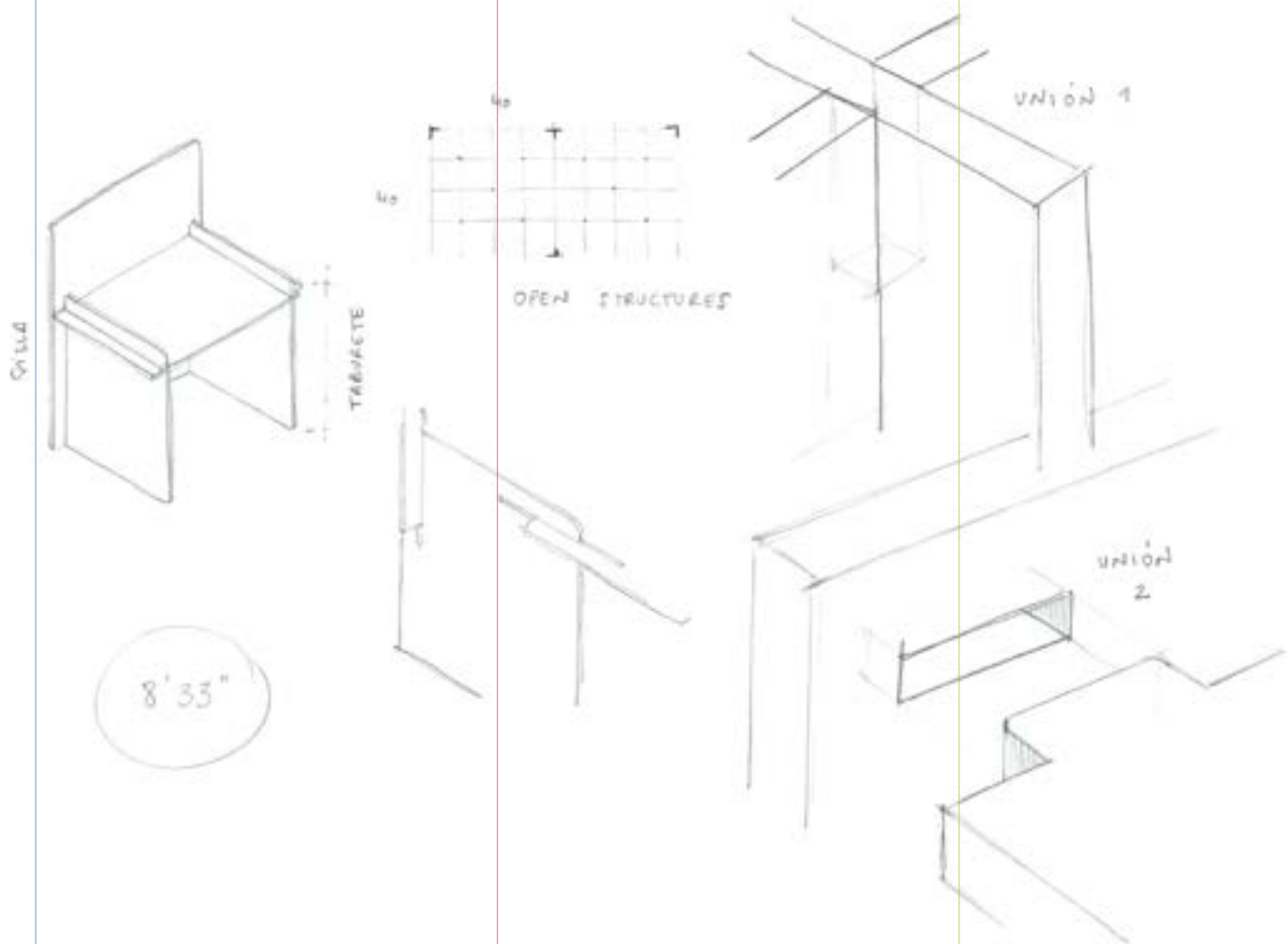
Refuerzo mesa
TRAVESAÑO !!

Les proporcions estan basades en el sistema de disseny de quadricula oberta OpenStructures, creat per Thomas Lommée.

Las proporciones están basadas en el sistema de diseño de cuadrícula abierta OpenStructures, creado por Thomas Lommée.

The proportions are based on the open grid design system OpenStructures, created by Thomas Lommée.

dissenyades per a aportar consistència i complir, al mateix temps, la quadrícula de Thomas Lommée. El fet que la col·lecció 8' 33" estiga basada en aquest sistema, implica addicionalment la seua disponibilitat com a disseny obert per a ser produït en qualsevol part del món per qualsevol, ja que compartir coneixement i recursos és l'objectiu últim de la plataforma OpenStructures, i no sols

diseñadas para aportar consistencia y cumplir, al mismo tiempo, con la cuadrícula de Thomas Lommée. El hecho de que la colección 8' 33" esté basada en este sistema, implica adicionalmente su disponibilidad como diseño abierto para ser producido en cualquier parte del mundo por cualquiera, ya que compartir conocimiento y recursos es el objetivo último de la plataforma

this system further implies its availability as an open design to be produced anywhere in the world by anyone, as sharing knowledge and resources is the ultimate goal of the OpenStructures platform, and not just designing based on a grid.

8' 33" took another turn of the screw when Oiko Design Office entered the development process at Alejandra's invitation. This

dissenyar sobre la base d'una quadrícula.

8' 33" va reblar el calu en entrar Oiko Design Office en el procés de desenvolupament per invitació d'Alejandra. Aquest estudi de Barcelona, liderat per Jose F. López-Aguilar i Salva Codinach, està especialitzat en el disseny, desenvolupament i fabricació de materials reciclats a partir de residus. Per a 8' 33" han creat una nova superfície amb una estètica inspirada en diferents tipus de marbres i les seues vetes. En aquest cas, és un material que sorgeix del reciclatge de botelles de detergent i sabó, que es trituren, es llaven, s'extreuen i es premsen per a generar les planxes amb les quals s'han elaborat els seients, la taula, l'emmagatzematge, la paperera i el faristol per tall CNC. 8' 33" són 500 segons, el temps que es tarda a muntar la col·lecció completa.

OpenStructures, y no solo diseñar en base a una cuadrícula.

8' 33" dio otra vuelta de tuerca más al entrar Oiko Design Office en el proceso de desarrollo por invitación de Alejandra. Este estudio de Barcelona, liderado por Jose F. López-Aguilar y Salva Codinach, está especializado en el diseño, desarrollo y fabricación de materiales reciclados a partir de residuos. Para 8' 33" han creado una novedosa superficie con una estética inspirada en distintos tipos de mármoles y sus vetas. En este caso, es un material que surge del reciclado de botellas de detergente y jabón, que se trituran, lavan, extruyen y prensan para generar las planchas con las que se han elaborado los asientos, la mesa, el almacenaje, la papelera y el atril por corte CNC. 8' 33" son 500 segundos, lo que se tarda en montar la colección al completo.

Barcelona-based studio, led by Jose F. López-Aguilar and Salva Codinach, specialises in the design, development, and manufacture of recycled materials from waste. For 8' 33" they have created a novel surface with an aesthetic inspired by different types of marble and its veins. In this case, it is a material that comes from the recycling of detergent and soap bottles, which are crushed, washed, extruded, and pressed to generate the sheets from which the seats, the table, the storage, the wastepaper basket and the table lectern have been made by CNC cutting. 8' 33" is 500 seconds, the time it takes to assemble the entire collection.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Renders, imatges i dibuixos / Renders, imágenes y dibujos / Renders, images and drawings: A-R-O

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

Gandia Blasco Group

Firma col·laboradora / Firma colaboradora / Collaborating firm

Fabricant / Fabricante / Manufacturer:

OiKo
Design Office

505

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

EXPORMIM

505 és la versió actualitzada d'un model de sofà llit de l'arxiu històric d'Expormim. Un disseny que en els anys setanta va suposar tota una innovació, amb una manufactura que implicava un important procés artesanal, en el qual s'utilitzava una mescla de fusta i canya massissa. L'equip de disseny d'Expormim, liderat per Alberto Ales, ha actualitzat la proposta original mantenint l'essència del seu disseny, però treballada des de codis més contemporanis i millorant-ne l'eficiència. El resultat és una excepcional mostra de la confluència actual entre el saber fer artesà i les noves tecnologies de producció. Una tendència que tot apunta que seguirà present en l'equipament dels nostres entorns domèstics futurs.

El sofà llit 505 presentava una innovadora estructura de dos bastidors apilats, que lliscaven un sobre l'altre, passant de proporcionar el seient d'un sofà a un somier d'un llit doble. Patentat per La Exportadora del Mimbres (actual Expormim), va ser un disseny de Miguel Laso Llopis, segona generació d'aquesta empresa familiar i pare de l'actual

505 es la versión actualizada de un modelo de sofá cama del archivo histórico de Expormim. Un diseño que en los años setenta supuso toda una innovación, con una manufactura que implicaba un importante proceso artesanal, en el que se empleaba una mezcla de madera y ratán. El equipo de diseño de Expormim, liderado por Alberto Ales, ha actualizado la propuesta original manteniendo la esencia de su diseño, pero trabajada desde códigos más contemporáneos y mejorando su eficiencia. El resultado es una excepcional muestra de la confluencia actual entre el saber hacer artesano y las nuevas tecnologías de producción. Una tendencia que todo apunta a que seguirá presente en el equipamiento de nuestros entornos domésticos futuros.

El sofá cama 505 presentava una innovadora estructura de dos bastidores apilados, que se deslizaban uno sobre el otro, pasando de proporcionar el asiento de un sofá a un somier de una cama doble. Patentado por La Exportadora del Mimbres (actual Expormim), fue un diseño de Miguel Laso Llopis,

505 is the updated version of a sofa bed model from Expormim's historical archive. A design that in the 1970s was a real innovation, with a manufacture that involved a significant handcrafted process, using a mixture of wood and rattan. The Expormim design team, led by Alberto Ales, has updated the original proposal, maintained the essence of its design but working from more contemporary codes and improving its efficiency. The result is an exceptional example of the current confluence between artisan know-how and new production technologies. A trend that looks set to continue in the furnishing of our domestic environments in the future.

The 505-sofa bed featured an innovative structure of two stacked frames, which slid one on top of the other, changing from providing the seat of a sofa to the bed base of a double bed. Patented by La Exportadora del Mimbres (now Expormim), it was designed by Miguel Laso Llopis, second generation of this family business and father of the current manager, Mercedes Laso. Its wood and rattan

El disseny ha sigut actualitzat als percentils actuals, s'han millorat les parts entapissades i s'ha simplificat l'elaboració.

gerent, Mercedes Laso. La seua estructura de fusta i canya massissa d'estètica mediterrània, juntament amb la seua doble funcionalitat, van fer d'aquest pràctic sofà llit un reeixit producte per a habitatges de vacances. La seua actualització des del punt de vista estètic expandeix les seues possibilitats d'encaixar en qualsevol classe de llar i estil, traient la canya massissa de la seua tradicional inclusió en habitatges vacacionals o rústics.

Quant a eficiència, la peça ha sigut actualitzada als

El diseño ha sido actualizado a los percentiles actuales, mejorando sus partes tapizadas y simplificando su elaboración.

segunda generación de esta empresa familiar y padre de la actual gerente, Mercedes Laso. Su estructura de madera y ratán de estética mediterránea, junto con su doble funcionalidad, hicieron de este práctico sofá cama un exitoso producto para viviendas de vacaciones. Su actualización a nivel estético expande sus posibilidades de encajar en cualquier tipo de hogar y estilo, sacando al ratán de su tradicional inclusión en viviendas vacacionales o rústicas.

A nivel de eficiencia, la pieza ha sido actualizada a los

The design has been updated to current percentiles, improving its upholstered parts and simplifying its construction.

structure with Mediterranean aesthetics, together with its dual functionality, made this practical sofa bed a successful product for holiday homes in Spain. Its aesthetic update expands its possibilities to fit into any type of home and style, taking rattan out of its traditional inclusion in holiday or rustic homes.

In terms of efficiency, the piece has been updated to today's standards of industrialisation and ergonomics. On the one hand, its measurements have been adapted to today's percentiles,

estàndards d'industrialització i ergonomia d'ara. D'una banda, les seues mesures s'han adaptat als percentils de hui dia, incrementant-ne el llarg a 190 cm i l'ample de llit a 150 cm. El disseny de les parts entapissades també s'ha modificat, incloent-hi una base amb cremallera que es desplega en dues i es converteix en matalàs, així com suports i coixins, tots aquests amb un farciment molt més còmode. Així mateix, s'ha simplificat el temps i els materials de producció, incloent-hi tall CNC i ajustant l'excés de canya massissa, que es continua tractant i treballant artesanalment en els tallers d'Expormim.

estándares de industrialización y ergonomía de ahora. Por un lado, sus medidas se han adaptado a los percentiles de hoy en día, incrementando su largo a 190 cm y el ancho de cama a 150 cm. El diseño de las partes tapizadas también se ha modificado, incluyendo una base con cremallera que se despliega en dos convirtiéndose en colchón, así como respaldos y cojines, todos ellos con un relleno mucho más cómodo. Asimismo, se ha simplificado el tiempo y los materiales de producción, incluyendo corte CNC y ajustando el exceso de ratán, que se sigue tratando y trabajando artesanalmente en los talleres de Expormim.

increasing its length to 190 cm and the bed width to 150 cm. The design of the upholstered parts has also been modified, including a zippered base that folds in two to become a mattress, as well as backrests and cushions, all with a much more comfortable filling. Production time and materials have also been simplified, including CNC cutting and adjusting the excess rattan, which continues to be treated and handcrafted in Expormim's workshops.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Imatges de la peça / Imágenes de la pieza / Images without background: Expormim

Imatges d'ambient / Imágenes de ambiente / Still life images: Mauricio Fuertes

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

expormim

DANIA

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

MOMOCCA

Dania és un model de taula híbrid amb un disseny que aporta una solució equilibrada, tant des del punt de vista funcional com estètic, a les seues dues missions en l'espai domèstic. Supera així una de les mancances que el mobiliari multifuncional presenta sovint. Normalment, en aquesta classe d'equipament una de les funcions és la principal i l'altra, ocasional o secundària. Per aquest motiu, és més habitual del que seria desitjable que la secundària no proporcione un grau de funcionalitat o estètica satisfactori. L'exemple més clar d'aquesta disjuntiva el trobem molt sovint en els sofàs llit, la comoditat i l'aspecte dels quals com a llit generalment ix perdent respecte d'aquestes mateixes qualitats com a sofà.

El disseny de Dania arriba en un moment en què no és casualitat. Els confinaments provocats per la pandèmia de Covid-19 ens han fet veure tots aquells aspectes que eren millorables de la nostra casa, o que podien ser més versàtils. En particular, els qui s'han enfrontat per primera vegada al teletreball, s'han vist en un conflicte. Aquells que no disposaven de la possibilitat

Dania es un modelo de mesa híbrido con un diseño que aporta una solución equilibrada, tanto a nivel funcional como estético, a sus dos misiones en el espacio doméstico. Supera así una de las carencias que el mobiliario multifuncional presenta a menudo. Normalmente, en este tipo de equipamiento una de las funciones es la principal y, la otra, ocasional o secundaria. Por este motivo, es más habitual de lo que sería deseable que la secundaria no proporcione un grado de funcionalidad o estética satisfactorio. El ejemplo más claro de esta disyuntiva lo encontramos muy frecuentemente en los sofás cama, cuya comodidad y aspecto como cama generalmente sale perdiendo con respecto a estas mismas cualidades como sofá.

El diseño de Dania llega en un momento en el que no es casualidad. Los confinamientos provocados por la pandemia de Covid-19 nos han hecho ver todos aquellos aspectos que eran mejorables de nuestra casa, o que podían ser más versátiles. En particular, quienes se han enfrentado por

Dania is a hybrid table model with a design that provides a balanced solution, both functionally and aesthetically, to its two missions in the domestic space. It overcomes one of the shortcomings that multifunctional furniture often suffers from. Normally, in this type of equipment, one of the functions is the main one and the other is occasional or secondary. For this reason, it is more common than desirable that the secondary function does not provide a satisfactory degree of functionality or aesthetics. The clearest example of this dilemma is often found in sofa beds, whose comfort and appearance as a bed generally lose out to these same qualities as a sofa.

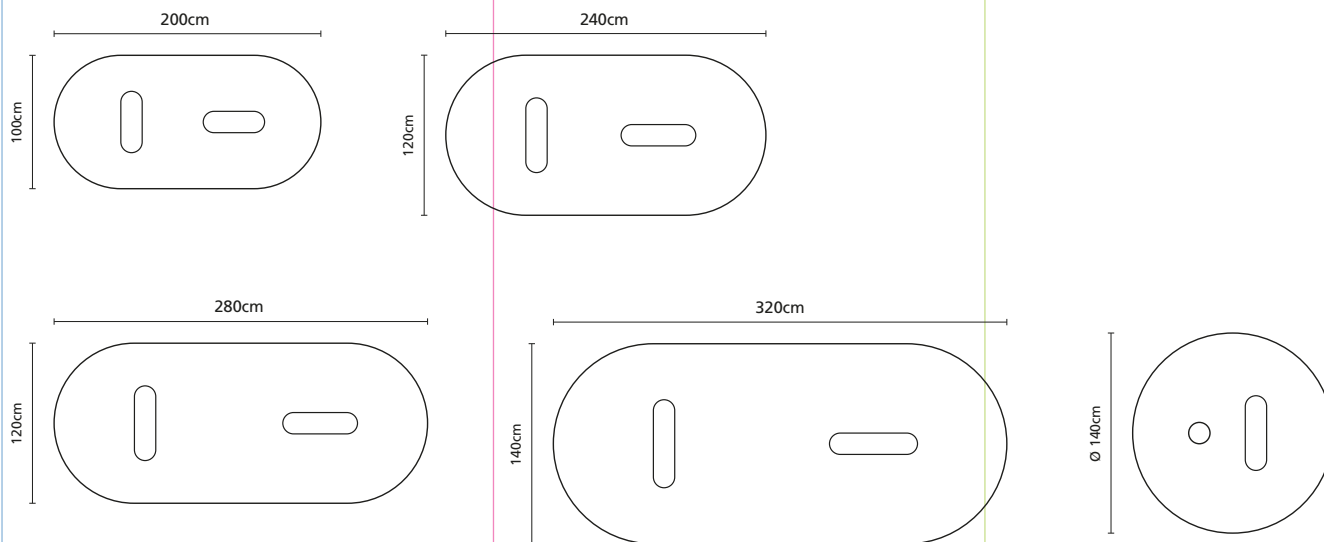
Dania's design comes at a time when this is no coincidence. The confinements caused by the Covid-19 pandemic have made us look at all those aspects of our home that could be improved, or that could be more versatile. In particular, those who have been confronted with teleworking for the first time have found themselves in conflict. Those who did not have the possibility of an office had to set one up as

L'objectiu era aconseguir una distingida taula de menjador que incorporara electrificació, que es convertira així en escriptori.

El objetivo era conseguir una distinguida mesa de comedor que incorporara electrificación, convirtiéndose así en escritorio.

The aim was to achieve a distinguished dining table that incorporates electrification, thus converting it into a desk.

Per a poder encaixar en diferents tipus d'espais, Dania està disponible en dos formats i diverses grandàries.

d'un despatx, han hagut d'habilitar-ne un de la manera més ràpida o creativa possible. A molta gent no li va quedar més remei que usar la taula de menjador per a això. O, pitjor encara, en l'espai social de la casa, sobtadament i per força, havien de congregar un escriptori i una taula de menjador, amb un desigual resultat estètic.

La necessitat estava servida: fusionar els dos elements i funcions en un. Dania dona resposta a aquesta demanda a través d'un distingit disseny, ideal per a la seua funció com a taula de menjador que, a més, incorpora electrificació i es converteix així en escriptori. A la part superior té uns endolls

Para poder encajar en diferentes tipos de espacios, Dania está disponible en dos formatos y varios tamaños.

primera vez al teletrabajo, se han visto en un conflicto. Aquellos que no disponían de la posibilidad de un despacho, han tenido que habilitar uno de la manera más rápida o creativa posible. A mucha gente, no le quedó más remedio que usar la mesa de comedor para ello. O, peor aún, en el espacio social de la casa, repentinamente y por fuerza, habían de convivir un escritorio y una mesa de comedor, con un desigual resultado estético.

La necesidad estaba servida: fusionar ambos elementos y funciones en uno. Dania da respuesta a esta demanda a través de un distinguido diseño, ideal para su función como

In order to fit into different types of spaces, Dania is available in two formats and various sizes.

quickly or creatively as possible. Many people had no choice but to use the dining room table for this. Or, worse still, in the social space of the house, suddenly and forcibly, a desk and a dining table had to coexist, with an unequal aesthetic result.

The need was served: to merge both elements and functions into one. Dania responds to this demand through a distinguished design, ideal for its function as a dining table, which also incorporates electrification, thus becoming a desk. In its upper part it has sockets that can be concealed when not in use. The cables run inside one of its singular asymmetrically positioned legs,

Els cables passen a través de les seues elegants potes, col·locades d'una original forma asimètrica.

que es poden ocultar mentre no s'usen. Els cables passen per l'interior d'una de les seues originals potes col·locades de manera asimètrica, que van folrades amb un elegant panell acanalat de fusta i rematades amb un sòcol daurat. Per a poder encaixar en diferents ambients i situacions, Dania està disponible en format redó i ovalat.

Los cables pasan a través de sus elegantes patas, colocadas de una original forma asimétrica.

mesa de comedor, que, además, incorpora electrificación, convirtiéndose así en escritorio. En su parte superior cuenta con unos enchufes, que se pueden ocultar mientras no se usan. Los cables pasan por el interior de una de sus originales patas colocadas de forma asimétrica, que van forradas con un elegante panel acanalado de madera y rematadas con un zócalo dorado. Para poder encajar en diferentes ambientes y situaciones, Dania está disponible en formato redondo y ovalado.

The cables pass through its elegant legs, which are arranged in an original asymmetrical fashion.

which are lined with an elegant ribbed wooden panel and finished off with a golden plinth. To fit into different environments and situations, Dania is available in round and oval formats.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Renders i dibuixos / Renders y dibujos / Renders and drawings: Momocca

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

momocca

PEY SUPERLIGERA

DISSENY DE / DISEÑO DE / DESIGN BY

JULIA ESQUÉ, MARC MORRO, JAUME RAMÍREZ

Pey Superligera obri la porta a una tipologia de taula fàcilment desmuntable i transportable i, per tant, nòmada. És el resultat d'un treball de recerca que tenia com a objectiu esbrinar si el tauler d'aquest element de mobiliari podia ser d'un material tèxtil, ja que la major dificultat per a traslladar aquest moble és, precisament, que els sobres de taula són una peça sempre difícil de transportar, sobretot si són de grans dimensions. Rumiant com podien aconseguir un sobre plegable o de fàcil transport, els seus dissenyadors van decidir provar-ho amb un material tèxtil.

Les dues grans dificultats d'aquest repte era aconseguir que el teixit quedara prou tibant, per a aportar la mateixa funcionalitat que una superfície rígida, i que l'estructura resistira el sistema utilitzat en el tibament sense corbar-se. Després de provar diversos tipus de teixits, el que millor va funcionar quant a rendiment, tant de tensió com de fermesa, va ser una loneta. El resultat és un sobre amb una estabilitat i consistència sorprenents, que

Pey Superligera abre la puerta a una tipología de mesa fácilmente desmontable y transportable, y, por tanto, nómada. Es el resultado de un trabajo de investigación que tenía como objetivo averiguar si el tablero de este elemento de mobiliario podía ser de un material textil, ya que la mayor dificultad para trasladar este mueble es, precisamente, que los sobres de mesa son una pieza siempre difícil de transportar, sobre todo si son de grandes dimensiones. Dándole vueltas a cómo podían conseguir un sobre plegable o de fácil transporte, sus diseñadores decidieron probar con un material textil.

Las dos grandes dificultades de este desafío eran lograr que el tejido quedara lo suficientemente tenso, aportando la misma funcionalidad que una superficie rígida, y que la estructura resistiera el sistema empleado en el tensado sin combarse. Después de probar con varios tipos de tejidos, el que mejor funcionó en cuanto a rendimiento, tanto de tensión como de firmeza, fue una

Pey Superligera opens the door to a type of table that is easily dismantled and transportable, and therefore nomadic. It is the result of research work that had the objective of finding out whether a table top could be made from a textile material, given that the greatest difficulty in moving this piece of furniture is precisely the fact this part is always difficult to transport, especially if they are of large dimensions. When thinking about how they could achieve a foldable or easily transportable table top, the designers decided to try a textile material.

The two main difficulties in this challenge were to make the fabric sufficiently taut, providing the same functionality as a rigid surface, and to make the structure withstand the tensioning system without sagging. After testing various types of fabrics, the one that worked best in terms of performance, both tension and firmness, was a canvas. The result is a table top with surprising stability and consistency, which is adjusted to the structure by means of a system of webbing, which must

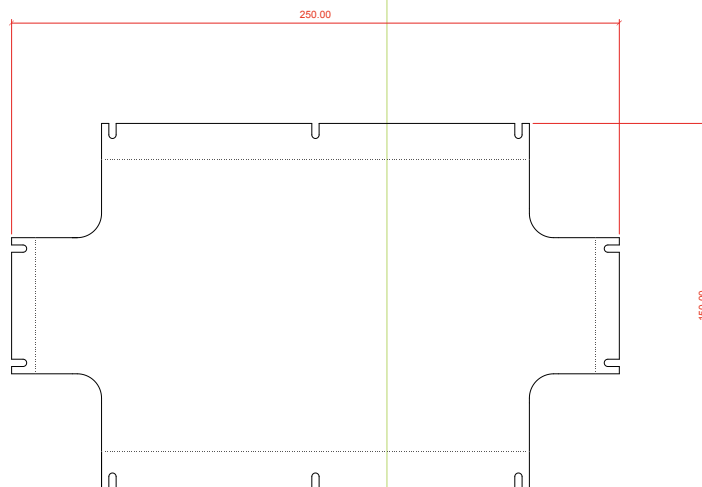

La loneta es fixa i es tensa mitjançant cintes tensores a l'estructura d'alumini de la taula Pey de Mobles 114.

s'ajusta a l'estructura mitjançant un sistema de cingles, que cal anar tensant, d'una banda i de l'altra, fins que s'obté la rigidesa adequada.

La superfície que genera la loneta és tan fina i amb un aspecte tan lleuger, que l'estructura requeria una solució estètica *ad hoc*. La sobrietat i resistència del bastidor de la taula d'alumini Pey de Mobles 114, un disseny de 2008 de Massana i Tremoleda, es va revelar com l'estructura de partida perfecta. Tan sols va ser necessari una mínima adaptació per a poder acoblar-hi el sistema de tensament. Pey Superligera és també, per tant, una història d'aprofitament de recursos, ja que no va caldre produir una estructura nova. La seua combinació d'alumini i sobre

La loneta se fija y tensa mediante cinchas a la estructura de aluminio de la mesa Pey de Mobles 114.

loneta. El resultado es un sobre con una estabilidad y consistencia sorprendentes, que se ajusta a la estructura mediante un sistema de cinchas, que hay que ir tensando, por un lado y por el otro, hasta que se obtiene la rigidez adecuada.

La superficie que genera la loneta es tan fina y con un aspecto tan liviano, que la estructura requeria de una solución estètica *ad hoc*. La sobriedad y resistencia del bastidor de la mesa de aluminio Pey de Mobles 114, un diseño de 2008 de Massana y Tremoleda, se reveló como la estructura de partida perfecta. Tan solo fue necesario una pequeña adaptación para poder acoplarle el sistema de tensado. Pey Superligera es también, por tanto, una historia

The canvas is fixed to the aluminium structure of the Pey table by Mobles 114 by means of straps.

be tightened on one side and on the other until the right stiffness is obtained.

The surface generated by the canvas is so thin and light in appearance that the structure required an *ad hoc* aesthetic solution. The sobriety and strength of the frame of the Pey aluminium table by Mobles 114, a 2008 design by Massana and Tremoleda, proved to be the perfect starting structure. Only a small adaptation was needed to fit the tensioning system. Pey Superligera is therefore also a story of making the most of resources, as it was not necessary to produce a new structure. Its combination of aluminium and textile top makes it a very light and robust piece that weighs only 29 kg. Its 200 cm length, 80 cm width and 90 cm height allow it to be

tèxtil la converteixen en una peça realment molt lleugera i robusta alhora, que només pesa 29 kg. Els seus 200 cm de llarg, 80 cm d'ample i 90 cm d'altura permeten usar-la com a taula de menjador o de treball. A més, la consistència de la seua superfície fa que, fins i tot, es pugui usar també per a dormir.

de aprovechamiento de recursos ya que no fue necesario producir una estructura nueva. Su combinación de aluminio y sobre textil la convierten en una pieza realmente muy ligera y robusta al mismo tiempo, que solo pesa 29 kg. Sus 200 cm de largo, 80 cm de ancho y 90 cm de altura permiten usarla como mesa de comedor o de trabajo. Además, la consistencia de su superficie hace que, incluso, se pueda usar también para dormir.

used as a dining or worktable. In addition, due to the consistency of its surface it can also be used for sleeping.

Text / Texto / Text: Tachy Mora

Dibuixos / Dibujos / Drawings: Julia Esqué, Marc Morro y Jaume Ramírez

Imatges / Imágenes / Images: Jara Varela

Fotos de l'exposició / Fotos de la exposición / Photos of the exhibition: Mariela Apollonio

Firma impulsora / Firma impulsora / Promoter firm:

Mobles114

5

NOTES FINALS I
AGRAÏMENTS

NOTAS FINALES Y
AGRADECIMIENTOS

FINAL NOTES AND
ACKNOWLEDGEMENTS

NOTES FINALS

Escenaris d'un futur proper va ser un projecte expositiu que va sorgir davant la proposta de València Capital Mundial del Disseny 2022 i el Centre del Carme de Cultura Contemporània de programar una mostra sobre disseny emergent. En lloc de plantejar una recopilació de dissenys recents o de dissenyadors i estudis que estigueren despuntant, em va semblar més interessant abordar la temàtica a través d'un exercici de prospectiva, és a dir, de dissenys 100% emergents. El moment era l'adequat per a un plantejament així, ja que ens trobàvem en una situació en la qual la pandèmia per Covid-19 havia regirat moltes coses en l'entorn domèstic, alterant i expandint de manera molt profunda el concepte de llar per fi per part de l'usuari i la societat, i no sols des de l'àmbit de l'arquitectura i el disseny.

Amb les idees molt clares sobre qui podien ser els dissenyadors, arquitectes i empreses amb la capacitat i actitud per a abordar un exercici de prospectiva, la resposta positiva de la majoria a sumar-se al projecte va ser com una llista de desitjos feta realitat. Alguns d'ells, fins i tot, em van proposar embarcar altres dissenyadors i empreses amb qui volien col·laborar, per a enriquir encara més el projecte. A més, segons les propostes anaven prenent forma, van anar sorgint noves necessitats que va caldre abordar amb participants addicionals que estigueren no sols alineats amb el concepte expositiu, sinó també oberts a sumar-se a un projecte ja en marxa. Tant als primers que van apostar amb entusiasme per "*Escenaris d'un futur proper*", com als qui s'han anat embarcant després, no puc estar-los més agraïda.

El resultat ha sigut un compendi de propostes que potser no són La Gran Revelació, sobretot per als professionals del disseny i l'arquitectura. Però és que la intencionalitat no era aquesta. Algunes busquen la reflexió, unes altres incentivar noves maneres d'abordar i concebre les funcionalitats i els espais domèstics. Alguns productes s'han dissenyat ja amb l'objectiu d'entrar en catàleg i eixir a la venda, uns altres són peces

NOTAS FINALES

Escenarios de un futuro cercano fue un proyecto expositivo que surgió ante la propuesta por parte de València Capital Mundial del Diseño 2022 y el Centro del Carmen de Cultura Contemporánea de programar una muestra sobre diseño emergente. En lugar de plantear una recopilación de diseños recientes o de diseñadores y estudios que estuvieran despuntando, me pareció más interesante abordar la temática a través de un ejercicio de prospectiva, es decir, de diseños 100% emergentes. El momento era el preciso para un planteamiento así, ya que nos encontrábamos en una situación en la que la pandemia por Covid-19 había puesto patas arriba muchas cosas en el entorno doméstico, alterando y expandiendo de manera muy profunda el concepto de hogar por fin por parte del usuario y la sociedad, y no solo desde el ámbito de la arquitectura y el diseño.

Con las ideas muy claras sobre quiénes podían ser los diseñadores, arquitectos y empresas con la capacidad y actitud para abordar un ejercicio de prospectiva, la respuesta positiva por parte de la mayoría a sumarse al proyecto fue como una lista de deseos hecha realidad. Algunos de ellos, incluso, me propusieron embarcar a otros diseñadores y empresas con quienes querían colaborar, enriqueciendo aún más el proyecto. Además, según las propuestas iban tomando forma, fueron surgiendo nuevas necesidades que hubo que abordar con participantes adicionales que estuvieran no solo alineados con el concepto expositivo, sino también abiertos a sumarse a un proyecto ya en marcha. Tanto a los primeros que apostaron con entusiasmo por *Escenarios de un Futuro Cercano*, como a quienes se han ido embarcando después, no puedo estarles más agradecida.

El resultado ha sido un compendio de propuestas que quizá no sean *La Gran Revelación*, sobre todo para los profesionales del diseño y la arquitectura. Pero es que la intencionalidad no era esa. Algunas buscan la reflexión, otras incentivar nuevos modos de abordar y concebir las funcionalidades y los espacios domésticos. Algunos

FINAL NOTES

Scenes from the Near Future was a commission made by the World Design Capital Valencia 2022 and the Centro del Carmen de Cultura Contemporánea, who wanted to programme an exhibition on emerging design. Instead of proposing a compilation of recent designs and/or up-and-coming designers, it seemed more interesting to approach the subject through a prospective exercise of 100% emerging designs. The time was right for such an approach, as we were in a situation in which the Covid-19 pandemic had turned many things upside down in the domestic environment, altering the vision of the home in a very profound way, finally by the user and not only from the field of architecture and design.

With very clear ideas about who could be the designers, architects and companies with the capacity and attitude to tackle a foresight exercise, the positive response from most of them to join the project was like a wish list that came true. Some of them even proposed to bring on board other designers and firms with whom they wanted to collaborate, further enriching the project. Moreover, as the proposals took shape, new needs arose that had to be addressed with additional participants, who were not only aligned with the exhibition concept, but also open to joining a project that was already underway. I couldn't be more grateful to both the first ones, who enthusiastically backed *Scenes from the Near Future* from the beginning, and to those who have come on board later.

The result has been a compendium of proposals that may not be *The Great Revelation*, especially for design and architecture professionals. But it wasn't the intention. Some of them seek to stimulate reflection, others to encourage new ways of approaching and conceiving functionalities and domestic spaces. Some products have already been designed with the aim of going into a catalogue and going on sale. Others are unique pieces that are the result of an exploration. In some cases, new technologies and materials have been used. In others, proposals from the past have been

úniques fruit d'una exploració. En uns certs casos, s'ha treballat amb noves tecnologies i materials. En uns altres, s'han revisat i actualitzat propostes del passat que ara tenen més sentit que mai. Totes les propostes, fins i tot els projectes que semblen més bojos, podrien equipar o implementar-se en qualsevol llar hui mateix, o en un futur molt, molt pròxim. I aquesta era la intenció: que el visitant fora capaç de visualitzar i, fins i tot, de necessitar aquelles propostes d'“Escenaris d'un futur proper” que millor encaixen amb el seu estil de vida.

AGRAÏMENTS

Al Centre del Carme Cultura Contemporània per acollir l'exposició, la seua actitud oberta al projecte i la seua confiança.

A la direcció i l'equip de València Capital Mundial del Disseny 2022 per haver confiat en mi per a aquest projecte expositiu i donar-me suport en tot en moment. A tots els dissenyadors i arquitectes que s'han embarcat en aquesta aventura: Arqueha, Cambres Design, Silvia Ceñal, Ciertto Estudio, Clap Studio, Kike Correcher, Julia Esqué, Rocío Gambín, Alejandra Gandia-Blasco, Eli Gutiérrez, Logopost, Marc Morro, Nahtrang, Oiko Design, Isaac Piñeiro, Jaume Ramírez i Raw Color.

A totes les empreses que han col·laborat impulsant un projecte: Actiu, A-Emotional Light, Asociación de Mobiliario de Cocina AMC, Estiluz, Expormim, Finsa, Gandia Blasco, Missana, Mobles 114, Momocca, Ondarreta, Sancal i Teulat.

A totes les firmes col·laboradores que han contribuït a fer realitat els projectes: Andreu World, AT4, Bitex, EcoCero, Emedec, Foster Spa, Gabriel, Gerflor, Greenarea, KriskaDecor, Lzf lamps, Muji, Saxun, Simon, Somfy, Tarkett y Veo Veo.

Als meus acompanyants a les lletres en aquest catàleg, els arquitectes Aranguren Gallegos, Bonell + Dòriga i Pablo López Martín.

Especialment, gràcies a Eduardo J. Teixeira Alves: sense ell mai no hauria sigut possible fer aquest projecte expositiu.

productos se han diseñado ya con el objetivo de entrar en catálogo y salir a la venta, otros son piezas únicas fruto de una exploración. En ciertos casos, se ha trabajado con nuevas tecnologías y materiales. En otros, se han revisado y actualizado propuestas del pasado que ahora tienen más sentido que nunca. Todos ellos, incluso los proyectos que parecen más locos, podrían equipar o implementarse en cualquier hogar hoy mismo, o en un futuro muy, muy cercano. Y esa era la intención: que el visitante fuera capaz de visualizar e, incluso, de necesitar aquellas propuestas de Escenarios de un Futuro Cercano que mejor encajen con su estilo de vida.

AGRADECIMIENTOS

Al Centre del Carme Cultura Contemporània por acoger la exposición, su actitud abierta al proyecto y su confianza.

A la dirección y el equipo de València Capital Mundial del Diseño 2022 por haber confiando en mí para este proyecto expositivo, apoyándome en todo en momento.

A todos los diseñadores y arquitectos que se han embarcado en esta aventura: Arqueha, Cambres Design, Silvia Ceñal, Ciertto Estudio, Clap Studio, Kike Correcher, Julia Esqué, Rocío Gambín, Alejandra Gandia-Blasco, Eli Gutiérrez, Logopost, Marc Morro, Nahtrang, Oiko Design, Isaac Piñeiro, Jaume Ramírez y Raw Color.

A todas las empresas que han colaborado impulsando un proyecto: Actiu, A-Emotional Light, Asociación de Mobiliario de Cocina AMC, Estiluz, Expormim, Finsa, Gandia Blasco, Missana, Mobles 114, Momocca, Ondarreta, Sancal y Teulat.

A todas las firmas colaboradoras que han contribuido a hacer realidad los proyectos: Andreu World, AT4, Bitex, EcoCero, Emedec, Foster Spa, Gabriel, Gerflor, Greenarea, KriskaDecor, Lzf lamps, Muji, Saxun, Simon, Somfy, Tarkett y Veo Veo.

A mis acompañantes a las letras en este catálogo, los arquitectos Aranguren Gallegos, Bonell + Dòriga y Pablo López Martín.

En especial, gracias a Eduardo J. Teixeira Alves: sin él nunca hubiera sido posible hacer este proyecto expositivo.

revised and updated and now make more sense than ever. All of them, even the projects that seem the craziest, could equip or be implemented in any home today, or in the very, very near future. And that was the intention: that the visitor would be able to visualise and even need in their home those proposals from Scenes from A Near Future that best fit their lifestyle.

ACKNOWLEDGEMENTS

To the Centre del Carme Cultura Contemporània for hosting the exhibition, their open attitude to the project and their trust.

To the management and team of World Design Capital Valencia 2022 for having placed their trust in me for this exhibition project, always supporting me.

To all the designers and architects who have embarked on this adventure: Arqueha, Cambres Design, Silvia Ceñal, Ciertto Estudio, Clap Studio, Kike Correcher, Julia Esqué, Rocío Gambín, Alejandra Gandía-Blasco, Eli Gutiérrez, Logopost, Marc Morro, Nahtrang, Oiko Design, Isaac Piñeiro, Jaume Ramírez and Raw Color.

To all the companies that have collaborated by promoting a project: Actiu, A-Emotional Light, Asociación de Mobiliario de Cocina AMC, Estiluz, Expormim, Finsa, Gandia Blasco, Missana, Mobles 114, Momocca, Ondarreta, Sancal and Teulat.

To all the collaborating firms that have contributed to making the projects a reality: Andreu World, AT4, Bitex, EcoCero, Emedec, Foster Spa, Gabriel, Gerflor, Greenarea, KriskaDecor, Lzf lamps, Muji, Saxun, Simon, Somfy, Tarkett y Veo Veo.

Also, I would like to thank the architects Aranguren Gallegos, Bonell + Dòriga and Pablo López Martín for their texts in this catalogue.

And a special thanks to Eduardo J. Teixeira Alves: without him this exhibition project would never have been possible.

Organitza i produeix

GENERALITAT
VALENCIANA

CONSORCI
DE MUSEUS
DE LA
COMUNITAT
VALENCIANA

WORLD DESIGN
CAPITAL
VALENCIA 2022

Col·labora

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA